VITA, AC MIRACVLA
S. CANVTI MART.
REGIS DANIAE,
VEL DANEMARCIAE,

IN QVA SIMVL LACONICÈ EXHIBETVR.
Historia Sanctitatis admirabilis, gloriosi Martyrij,
& Heroicæ Virtutis Regum ac Principum illi
Sanguine coniunctorum.

PER PATREM MAGISTRVM
ANDREAM ANGELETTVM
Romanum Carmelitam, Saxoniæ Prouincialem.

ROMAE,
Typis Iacobi Fei Andreæ filij. M. DC. LXVII.

Superiorum Permissu.

SANCTISS^MO DOMINO NOSTRO

CLEMENTI NONO

PONT. OPT. MAX.

INTER tot Regnorum, Nationum Populorum, Prouinciarumque agmina fælicissimæ tuæ electioni, & ad augustissimum Diui Petri Apostolorum Verticis Solium Euectioni, hic in terris applaudentium, &

congratulantium, BEATISS. PATER, è Cęlis in Apoſtolicum Palatium, totius cęleſtis Curiæ, pariter congratulantis nomine, feſtinus accurrit, ille quondam Danorum Rex glorioſiſſimus Sanctus Canutus Martyr Chriſti inclytus, Sediſque Romanæ & Apoſtolicæ venerator ſtudioſiſſimus, Propugnatorque, dum viueret, acerrimus, abolitæ hæreſeos, & infidelitatis profligatæ gloria conſpicuus, Eccleſiaſtici Ordinis Protector, ac in Regno ſuo Propagator indefeſſus. Qui quidem auguſtiſſimus Martyr (cuius vitæ hiſtoria, intra modici huius libri anguſtias coarctata, primò quidem vernaculo idiomate conſcripta, deinde verò, cum hæc lecta compluribus placuiſſet, vt plures haberet non modò lectores, ſed imitatores, communiore latini ſermonis charactere nunc exhi-

betur

betur) ad Ecclesiam militantem, eiusque in terris visibile Caput, ad Te inquam cælestis designatus Legatus, tot inter plausus, & tripudia exultabundus accedit: Quòd ex illa Rospigliosorum Prosapia nobilissima (quæ viros virtutum decore sublimes, literis & rerum Domi, forisque gestarum gloria clarissimos, Orbi produxit, & Pistoriensem Ciuitatem, Patriam tuam incredibiliter illustrat) ortus, nomine CLEMENS NONVS, ad Diui Petri Solium euectus sis, quem optabant omnes, vouebant omnes, cum videlicet præclarum semper animi specimen præbueris in quolibet dignitatis gradu, nec enim vnus hic fuit, sed multiplex, siquidem gradatim preter illam tuam ad Regem Catholicum Philippum Quartum, illustrissimam, & summa cum dicti Monarchę, totiusque

que Regni approbatione, administratam Legationem, Sacrę Rituum Congregationi à Secretis, & Sacræ Pęnitentiariæ Tribunali à Sigillis fuisti admotus, non solum literis ad Principes scribendis, sed etiam eorundem Principum secretis tractandis, explicandisque; in qua functione, post Romæ gubernium, Tibi pari omnium Sanctę Romanæ Ecclesię Cardinalium voto traditum, & tua cum ingenti prudentia exactissimè expletum, Alexandro Septimo successisti, etiam prius quam purpura conspicuus esses: Post denique illam inter Purpuratos, totius Ecclesię Senatores, & Cardines cooptationem ad supremum Ecclesiastici Culminis fastigium fęliciter conscendisti, supremo hoc in terris honoris apice, adeo dignus, vt in illo Pontificiæ electionis Conclaui, in quo Cælo-

rum

rum Claues Alexandri Septimi mani-
bus commissæ fuere, Tu quoque non-
nullorum in Te conspirantibus suffra-
gijs, Pontificali Tiara dignus existima-
tus fueris, priusquam purpura fuisses
insignitus. Nec mirum: Nam ille au-
reus illibatę integritatis candor, illa
nullo vnquam in munere obliquata
animi rectitudo, illa suauis quidem,
sed plena maiestatis lactescentium mo
rum illecebra, effecit, vt prius quam
purpuram ab Alexandro VII. tanta
cum existimatione virtutis accepisses,
aliqui Purpurati Patres, tot inter ca-
na virtutum Capita vnum Te delige-
rent, cui supremum in terris regimen
destinarent, quo nimirum pręsenti
electioni tuæ euidenti nimis omine
prælusum fuit; Iam enim tot nimirum
Tibi comparatis eximijs apud Deum
meritis, Sanctus eras, antequam Pur-

purati

putati Patres Te Sanctissimum proclamarent. Fortunatissimus igitur dies est, candidoque dignus notari calculo, quo tantus Ecclesię datus est Sponsus, & Pontifex Sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, Excelsior Cælo factus. In hoc ergo Apostolico Throno constitutus, ne dedigneris Cælitus destinatum Legatum, & hoc libro delineatum suscipere, eiusque nomine vniuersam Carmelitarum Antiquæ Obseruantię Religionem, quæ tuam insignem beneficentiam non semel persensit, & grata mente recolit, cuius cum ego humilis alumnus sim, eam cum toto Ordine, Regimini tuo auspicor è Cęlo fęlicitatem, quam iam nomine spondes, & virtute mereris.

Sanctitatis Tuæ

Humillimus, & addictissimus Seruus
Fr. Andreas Angelettus Carmelita.

A D

AD

BENEVOLVM LECTOREM.

HANC Sancti Canuti Martyris Regis Daniç, seù Danemarciç vitam, quàm primitus italico idiomate in lucem edidi, vt desiderijs satisfacerem aliquorum; hodie iterato, sed latino prçlo cõmitto ad instantiam plurium, cùm maiori, vt spero, Ecclesiæ fructu: tum quia latia intelligentia serpit vniuersalior, quã vernacula nostra Italica: tum quia in præsenti, pluribus in locis adieci non pauca, scitu dignissima, quæ in prçcedenti typo sollicitudinem meam subterfugerant; hinc voto piorum, & zelo proprio, primum vrgente prælum, illinc improba temporis angustia, prohibente indaginem omnium. Hanc igitur tibi sisto Lector amice vitam, omni inimicam eloquentiæ fuco, soli sacram veritatis amori, sinceræ partum pietatis meæ, & debiti, in inuictissimum Martyrem Sanctum Canutum, mei tesseram affectus; non inglorius sectator illius, qui gloriabatur dicens: *Veni non in sublimitate sermonis, aut sapientiæ, & sermo meus non in persua-*

sibilibus humanæ sapientiæ Verbis; sed in ostensione spiritus & virtutis: In genuina inquam, incorruptaque declaratione inuictissimi in mortem spiritus, & miræ virtutis Sanctissimi Canuti. Admiscui etiam historiæ nostræ tum sæcula antiqua (quæ in Regionibus illis, Deo aspirante, catholicam fidem illibatam profitebantur) tum Sancti nostri consanguineos, qui mira pariter sanctimonia, & perfectione floruerunt; non quasi indeficiens sancti Canuti virtutum fulgor radijs egeat emendicatis aut subreptitijs, sed vt tandem illuminata recognoscat Dania, se euanuisse in caligine, vt primùm lucem deseruit fidei Catholicæ. Porro quod accuratum annorum computum concernit, concordiam quandoque dissipat altercans Historicorum opinio; Vnde si hæc vel illa in Authore quocunque tuo circa alium annum, quàm in præsenti assignetur, contigisse reperias, ne mihi imputaueris, aut Typographi defectui, cuius culpa, si qui alij errores irrepserint, prudenter dissimula, ne fastidium exilis erroris, nauseam duplicet historiæ sacræ; In qua denique si Sancti nostri præclarissimarum virtutum cumulus, qui principalis laboris mei scopus est, exactè consideretur, facillimè te ad veram pietatem excitabit; Vale.

Librum

Librum; cui Titulus est: VITA & MIRACVLA S. CANVTI DANIAE REGIS, & MARTYRIS, ab Adm. Reu. & eximio Sa. Theol. Mag. P. Andrea Angeletto, Prouinciali Saxoniæ, summo cũ studio & industria cõpositum, iussu Reuerendiss. Patris nostri M. Matthęi Orlandi totius Ordinis nostri Prioris Generalis &c. non minori cum voluptate, quam diligentia perlegendo deprehendi, non solùm nihil in eo contineri, quod fidei Orthodoxæ, aut bonis moribus aduersetur, piasq; & Catholici hominis aures offendere possit: verùm potius vniuersum eius contextum, pietatem ac Religionem omni ex parte spirare; Omnibusq;, ijs verò pręcipuè, qui Aquilonarē mundi plagam incolentes, Sanctæ Romanæ & Catholicæ Ecclesię matris nostræ gremium, eiusdemque Orthodoxam, auitamque fidem, quam s. Canutus, Daniæ Rex & Martyr, glorioso & Regio sanguine suo obsignauit, & quoad vsque vixit, à gloriosis Maioribus suis acceptam strenuè defendit propagauit, & auxit; eheu deseruerunt, stimulum additum iri esse efficacissimum ex quo, cooperante Dei gratia, eorundem, si attenta illum mente peruoluerint & pensitarint, haud difficilis in fide profectus non inaniter sperari possit. Quare non solùm publica luce omninò dignum iudico, sed & Authorem ipsius, vtpotè Saxoniæ Prouincialem exstimulandum esse censeo, vt Commentarios suos in plurium aliorum Regum & Principum Aquilonarium (qui sanctitate vitæ & Romano-Catholicæ fidei incredibili zelo præfulgentes, ijs, qui in Aquilone, nostri temporis hæresum tenebris miserabiliter inuoluuntur, veræ fidei exempla velut faces pręferendo, vias & semitas antiquas, quibus ad Sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ gremium postliminio redire possint, liquidò demonstrent) vitas recensendas extendere & continuare pergat; In quorum fidem &c. Datum ROMAE in Almo Conuentu Sanctæ MARIÆ Transpontinæ 18. Aprilis Anno M. DC. LXVII.

Ita censeo ego Fr. Iacobus Emans S.T.M. pro Germaniæ, vtriusque Belgij, & Poloniæ Prouincijs Assistens Generalis Carmelitarum.

Frater Matthæus Orlandus S. T. Magister, ac humilis Prior Generalis totius Ordinis B. V. Mariæ de Monte Carmelo, antiquæ obseruantiæ Regularis.

VT opus, cui titulus, VITA & MIRACVLA S. CANVTI DANIÆ REGIS, & MARTYRIS, a R. Adm. P. M. Andrea Angeletto nostræ Prouinciæ Romæ professo Sacerdote, & Saxoniæ Prouinciali &c. ex nostra Cōmissione reuisum, & approbatum a viro, virtute prædito nostri Ordinis, cui id commisimus, typis mandari valeat, seruatis aliàs seruandis, virtute præsentium licentiam concedimus. Horum fide. Dat. Romæ die 18. Aprilis 1667.

Fr. Matthæus Orlandus Generalis Carmelitarum.

Fr. Aemilius Iacomelli Prouincialis Scotiæ, secr: Ordinis.

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiss. Patri Mag. Sacr. Palatij Apostolici.

M. Episc. Arimin. Vicesg.

Imprimatur,

Frater Hiacynthus Libellus Sacri Palatij Apostolici Magister.

Adm.

Admod. Reuerendo Patri Magiſtro

ANDREAE ANGELETTO;

Olim à Secretis, Socio ſiue Aſſiſtenti Generali totius Ordinis Carmelitarum, Regenti: Romæ, Angliæ, Aprutij, nunc Saxoniæ Prouinciali.

EPIGRAMMA.

Ioannis Simonis Ruggerij Romani.

O Decus, ò Patrij nitor, ANGELETTE, Quirini;
Carmeli ò Magnum Sidus, & Artis Honos.
O' bene quàm reſonant Tibi congrua nomina factis;
Angelus ingenio, moribus, eloquio.
Cor micat in vultu, nulli pietate ſecundum,
Euolat ingenium, fulgurat eloquium.
Spiritus hinc anceps, maior ne Scriptor, an Heros;
Hic fruitur Cælis, Ille ouat in calamis.

Ad Admodum Reuerendum Patrem Magiſtrum

ANDREAM ANGELETTVM,

Saxoniæ Prouincialem Ordinis Carmelitarum Scriptorem Vitæ Sancti CANVTI.

ANgelicum Cognomen habes, pariterque decoro
Ingenio mores exprimis Angelicos.
Angelicam debes igitur deſcribere vitam.
Haud minor Angelico eſt Rex Pius & Sapiens:

Ignatius Bomplanus Soc. Ieſus.

IN VI:

IN VITAM
SANCTI CANVTI MARTYRIS,
REGIS DANIAE,

Italicè primùm, nunc latinè editam.
A Reuerendo Adm. Patre Magistro
P. ANDREA ANGELETTO
PROVINCIALI SAXONIÆ.

Fr. Valentinus a S. Amando Theologus Carm. Flander.

DANIA, quæ gelido ſeptem ſubiecta Trioni,
  DANIA, quam tumidis Nereus ambit aquis:
Bruma vbi frigoribus vaſtas exaſperat vndas,
  Et Boreas ſedem viſus habere ſuam:
Effer opes ſtratumquè tuis mare mille carinis;
  Actaque tot terris bella, tot acta ſalo;
Antiquos memora latos ex Orbe triumphos:
  Claraque deuictis fixa trophæa locis:
Delicias, plauſuſque omnes, decora omnia, quidquid
  Terram vnquam potuit nobilitare tuam.
Non ego ſuſpiciam ſtratum mare mille carinis,
  Non tot geſta ſalo prælia, geſta ſolo:
Non ego mirabor latos ex orbe triumphos,
  Non tot deuictis ſtare trophæa locis.
Talia miretur vulgus. Das DANIA maius,
  Actaque fers animo nobiliora meo.
REX mihi, non regnum, mirabilis. Illius arma,
  Pugnæ, animi, plauſus, quod celebrentur habent.
Delicias inter miror vixiſſe CANVTVM,
  Delicijs vti nec voluiſſe ſuis.

Magnus

Magnus hic, hoſtiles potuit dum vincere gentes:
Dum potuit ſeſe vincere, maior erat.
Magnus, dum Regni Sceptrum meruitque coronam:
Maior, dum CHRISTI detulit ante pedes.
Magnus, dum populi potuit componere mores,
Maior, quando animi compoſuiſſe ſui.
Magnus, dum Regni fines, auxitque tributum;
Maior, dum decimas dat tibi Roma, tuas.
Magnus dum fuluo miſeros emancipat auro:
Maior, dum proprij ſanguinis addit opes.
O bene, quod tenebris hæc eruta, ſparſaque luci!
O bene, quòd ſcriptis ſint celebrata nouis!
Vnde nouus fauor hic noua lux hæc vnde refulget?
Zelus dat nobis iſta, PAYNGKE, tuus.
Iuſſit amor Patriæ, fidei obſeruantia priſcæ,
Quæ DANIS olim tam bene culta tuis.
O vtinam denſas, inquis, pertæſa tenebras,
Linquat, quaque via REX ſuus iuit, eat!
Hunc; inquit, dabimus: Dabit hic in pectora lumen:
Fors petet hinc priſcas DANIA verſa vias.
Eligis ANDREAM, Regemque hunc ſcribere ſuades:
Scribit, & officium ſic ſubit ille ſuum.
Aſpice, ab ANGELICO deducit nomine nomen;
Quodque facit Sanctis ANGELVS, ille facit.
ANGELVS in laudes Sanctorum effunditur: ipſe
In laudem Sancti condidit illud opus.
Perge huius laudes, ANDREA, ſcibere REGIS:
Penna eſt in laudes ingenioſa tuas.
Si magnum DANAI quot ſcripſit, nomen Homero:
Maius, quem ſcribis, REX tibi DANVS erit.

NOMINA

NOMINA AUTHORUM,

A quibus substantia omnium, quæ in hoc Libro continentur, desumpta est.

SAxo Grammaticus Sialandicus, iam RosKildiensis Ecclesiæ Præpositus.
Isaacus Pontanus Belga, Historiographus Christiani IV. Regis Daniæ.
Elnotus Cantuariensis Monachus Benedictinus.
Cęsar Cardinalis Baronius
Laurentius Surius.
Henricus Spondanus.
Ioannes Vastouius.
Angelus Almanara Hispanus Dominicanus.
Hettor Boetius.
Polidorus Virgilius.
Gerardus Mercator.
Adamus Bremensis.
Albertus Stadensis.
Albertus Crantius.
Ioannes Magnus.
Annales Bremenses.
Annales Suetici.
Annales Anglici.
Chronica Geruasij Dorobernensis
Matthęus Monasteriensis.
Martyrologium Romanum.
Ioannes Bolandus Iesuita.
Hermannus Crombacchius Iesuita.

PRAE-

PECVLIARES PRAEROGATIVAE Et Excellentiæ REGNI DANIAE.

CAPVT PRIMVM.

INTER Regna, quę in remotissimis Aquilonaris mundi partibus situata sunt, inclytum Danię Regnum sęculis superioribus, prout antiqui referunt Historici, vnum fuit eorum, quod cętera, quantumuis etiam famosa, sui amænitate, potentia, diuitiarum amplitudine, denique rerum

prçclarè gestarum gloria, & fama antecelluit; Idque siue qualitas consideretur situs, qui dum montium iugis non est horridus, nec sterilis euadit ex saxorum præruptis, agricolarum industria placidissimus, fructuumque feracissimus efficitur; siue Mare perlustretur, omnes Regni partes, atque Prouincias circumcingens, & alluens, omni piscium quantitate sui prægrandium, gustuique gratissimorum, genere vbique refertum; siue quia per Insularum multiplicitatem, cum haud vulgari sui venustate distinguitur, quæ veluti floridissima Viridaria, admirabili cum delectatione ab omnibus conspiciuntur; siue ob aeris serenitatem, pariter & influentiam salutiferam, quæ ex constanti Incolarum Regni illius salute, incolumitate, & corporis robore, quo perfruuntur, clarè dignoscitur; siue denique propter ingens ingenij acumen, & perspicacitatem, quam eiusdem Regni benignissimum Clima, veluti qualitatem sibi specialiter appropriatam, ijsdem Incolis suis, cum animi generositate coniunctam impertitur, prout temporibus antiquis copiosa illa, tum Litteris insignium, tum exercitijs Militaribus formidabiliũ hominũ multitudo manifestè satis comprobauit.

Isaac. Port. lib. 1. Hist. Daniç f. 1.

Porrò Regnorum quædam inueniuntur, quæ tametsi

tametsi ingentia, & vasta sint, suam tamen ex peregrino quodam stipite, siue per propaginem, siue per nomenclaturam ortam æstimant originem: Dania verò, Regum suorum continuatam progeniem, suique legitimam denominationem nemini alteri, præterquam proprio suomet stipiti, in acceptis referre posse iure gloriatur, vtpote quæ nunquam extraneo Principi subiecta, inter alia omnia Aquilonaris Imperij Regna, sui antiquitate præcellentior perseuerauit: Antiquitas enim Regni huius meritò recolenda est, in cuius calculo Authores variè loquuntur, asserunt namque vetustiores Historici, à Dano *alias, Dan*, primo Rege Humbli filio, Regnum sortitum esse Daniç appellationem, inter alios ab Isaaco Pontano relatos, Saxo Grammaticus, licet annos non indicet; alij verò assumptionem eiusdem Dani primi Regis ponunt sub anno ante natum Christum, millesimo trigesimo nono; Gaffarus non vltra 499. ante Christi aduentum recedit.

Admiranda quoque est eximia illa primorum Heroum, qui in florentissimo Daniæ Regno conspicui fuere, sagacitas, atque prudentia, quam in primarum legum, statutorum, pragmaticarumque sanctione (hactenus sine vlla sui muta-

tione, aut abolitione constanter perdurantium) adeo euidenter probarunt, vt iure meritissimo tanquam veri politicæ magistri omnibus in veneratione fuerint; Vnde magna illa potentissimaq; Daniæ Monarchia, tam solidis fundamentis deinceps firmata, & stabilita remansit, vt omnibus alijs Regnis non modicum sui metum, terroremque incusserit. Denique suam hinc originem trahunt illa Daniæ intacta semper, & imperturbata libertas, tot ab hostibus suis gloriosè reportati triumphi, tot miro Sceptri Danici incremento, per egregias victorias adiecta extera Regna, vt sese mundo, velut quoddam prodigiorum exhibeat compendium; prout idipsum clarissimis notis sequenti poemate optimè expresit Adrianus Offerus, dum ita Daniæ Regno accinit.

Sax. Gram. lib. 1. Hist. Dan. fol. 1.

Adrianus Offerus.

Danica gens qualis se iactet origine, quanto
Perculerit Latium Cymbrica terra metu:
Vt modò Normannis leges, modò scripserit Anglis,
Iunxerit & Sceptris plurima Sceptra suis:
Insignes bello Reges, armisque potentes,
Quos vetus à magnis stemma coronat Auis.
Parte tenus pelago populos, terrasq; natantes;
Parte tenus fixo iugera culta solo.

Oppida-

Oppidaque, & mores, & priscis eruta fastis:
Prælia Magnorum splendida facta Ducum.

Enimuero ingens in volumen præsens hoc opus excresceret vtique, si virorum sanctitate, Martyrio, constantique Fidei confessione illustrium, necnon Regum gloriosissimorum meminisse vellem, qui in sublimi Daniæ solo, & solio, post Christi præcipuè aduentum, admirabili Sanctitate resplenduerunt, quique rara cum prudentia, ac fælicitate gubernarunt, & Daniam, non solum per sublimes triumphos, armorum gloria comparatos, illustrarunt, verùmetiam semetipsos, per Christianæ, & Catholicæ Religionis culturam & propagationem, necnon per innumerabilium animarum lucrum in omnem vsque æternitatem memorabiles reddiderunt. Sed ego, qui Gloriosissimi, Sanctissimique Regis, & Martyris CANVTI Vitam admirandam contemplari, & describere satago, operæpretium me facturum esse censeo, si tot aliorum Heroum multitudinem alijs admirandam relinquens, antequam prædicti Martyris nostri virtutes, & merita præclara enarrare incipiam, prius ad ea, quibus in eodemmet Regno Daniæ Catholicæ Religionis initia propalantur, necnon ad illa virtutum trophæa, quibus glorio-

gloriosissimi ipsius Progenitores in Ecclesia effulserunt, describenda progrediar, quæ in non modicam Canuti Sancti gloriam cedere noscuntur.

GRATIA, ET SPECIALE PRIuilegium Populorum Daniæ, eò quod primum Diuinę lucis radium incunctanter amplectantur.

CAPVT II.

OMnia Aquilonis Regna à prima sua constitutione, errorum tenebris vndequaq; circumvoluta, Gentilium ritibus addicta, congenitæque prauitatis laqueis diù strictè implicata gemuere, vsque dum infinita Dei propitiantis clementia, quæ bonos, prauosque, iuxta s.Matth.c.5 illud Matthæi: *Qui Solem suum facit oriri super bonos, & malos*: illuminare dignatur, easdem quoque mundi partes, optatis Euangelicæ lucis radijs perfudit, tenebrosæ infidelitatis caligini eripuit, à Demoniaci mancipatus vinculo soluit, & fideles effectas, filiorum Dei libertate donauit. Daniæ Regnum inter alia etiam hoc peculiari pri

uilegio

uilegio se ditatum clarè recognouit, dùm anno 826. tempore Eugenij II. Summi Pontificis, in eodem primus diuinæ gratiæ radius, Apostolico Ludouici primi Imperatoris, condecenti *Pij* titulo insigniti, zelo mediante effulsit: Qui Carolo Magno suo Genitori consimilis, ad Euangelicæ fidei propagationem totaliter intentus fuit, suaque spirituali eloquentia, ac ardentissimo spiritu ad expressam Dei, Sanctorumq; eius debitam venerationẽ incitauit, atq; induxit Haraldum Ringonis filium, eodem tempore Daniæ Regem, Danicè *Kongen vdi Dannemarck*, vna cũ Vxore, ac Errico fratre eius, alijsq; Regni proceribus, necnon populorum turmis, qui omnes Regis ad exemplum Catholicam fidem amplexati sunt, & in Metropolitana Ecclesia Danicè *vdi Dom Kircken*, Ciuitatis Moguncia debita cum solemnitate, magnæq; lætitiæ signis, eodemmet Ludouico assistente, sacrũ Baptisma susceperunt: Pius autem Imperator tã egregio opere perpetrato nequaquã contentus, magis, magisque amplificandæ Catholicæ Religionis, & spiritualis animarum lucri ardore excitatus, simul cum Rege Haraldo, qui iam tum in spiritus feruore, nimioque desiderio, quo in perfectam totius Regni conuersionem ferebatur,

ipsimet

ipſimet Imperatori minimè impar eminebat, ſtatim in toto Regno Eccleſias exſtrui iuſsit, necnon Miſsionarios ad prædicandum idoneos vbique locorum tranſmittendos curauit, inter quos anno 828. ipſemet Ludouicus, Haraldo ſuadente, & regnante Anſgarium Monachum Benedictinum, in Francia oriundum, vel, vt alij volunt, origine Friſium, virtute, & doctrina conſpicuum, è Galliis euocauit, & ad diſſeminandum Ieſu Chriſti Euangelium deputauit, qui tam eximia virtutum perfectione, & ſanctitate claruit, vt Lucem è Cælo prodeuntem, in quadam extaſi videre, atque ab ipſa ſequentia verba auribus percipere meruerit: *Vade, & annuncia Gentibus verbum Dei.* Minimè verò explicari ſatis poteſt excellens Anſgarii virtus, & in ſui muneris executione adhibitus conatus, non tantum vt Imperatori, ſed magis vt Deo pareret. Circuibat itaque cunctas Regni partes, & præcipuè ſine mora illas, ad quas neceſsitatis, atque immenſæ charitatis impetus illum propellebat. Anſgarius poſtea, vt benemeritus, anno 833. ipſomet Imperatore, & Eccleſiaſtici ordinis Capitulo annuente, atque probante, ad Hamburgenſem Epiſcopatum euectus, & à Drogone Metenſi Epiſcopo conſecratus fuit:

Io. Vaſtou. invit. SS. Aquil. fol. 3.

Qua

Qua dignitate fulcitus; ardentiori conatu Apostolicum ministerium, sine aliqua intermissione, prosecutus est, ita vt nulla eorundem populorum ferocia perterritus, sed omni potius euidenti suę vitæ discrimine maior, admirando cum profectu infinitam gentium multitudinem potenter conuicerit, & ad Catholicam fidem gloriosè conuerterit. Tam insignia opera, atque præclara Ansgarii merita, necnon quidquid imposterum pro maiori populorum, Sedisque Apostolicæ beneficio peragere posset, mente reuoluens Imperator, ex solita sua pietate, ac grati animi propensione, eundem Ansgarium, Archiepiscopum etiam Bremensem declarauit, statimque Oratorem Gregorio IV. tunc temporis Summo Pontifici, transmisit vnà cum literis, & supplicationibus, non solùm pro confirmatione eiusdem Archiepiscopatus Bremensis, verùmetiam pro vnione cum altero Hamburgensi, necnon omnium Aquilonarium Regnorum legatione, quam ipsemet Imperator necessariam pro communi bono, & animarum quiete recensebat, vti in sequentibus literarum verbis exprimitur.

In nomine Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi. Ludouicus diuino fauore, & propitiante clementia, Isaac.Pont. lib.4. Hist. Dan. fol.97.

B *Impe-*

Imperator Augustus. Si specialibus cuiusque fidelium nostris necessitatibus prospectiuè subueniendum esse temporalis auctoritas monstrat, quantò magis ad debitam generalitatis prouidentiam, æquum, dignumque pertinet, vt & Ecclesiæ Catholicæ, atque Apostolicæ, quam Christus suo proprio sanguine redemit, eamque Nobis regendam, tuendamque commisit, &c. Nunc autem propter supradicta Ecclesiastica lucra in gentibus demonstrata &c. Fecimus Ansgarium Archiepiscopum &c. Datum id. Maij An. 834.

Quibus literis Summus Pontifex, rationabiles, ac iustas causas ab Imperatore allatas perspiciens, confirmationem Archiepiscopatus Bremensis, eiusdemque cum altero Hamburgensi vnionem, pallium, necnon Legationem omnium Regnorum Aquilonarium concessit, vti clarè ex literis eiusdem Gregorij IV. datis Anno 835. habetur.

GREGORIVS Episcopus &c. Omnium fidelium dignoscentiæ certum esse volumus; Qualiter Beatæ memoriæ præcellentissimus Rex Carolus, tempore prędecessorum nostrorum, diuino afflatus spiritu, &c. Succedente eius præcellentissimo filio Ludouico Imperatore Augusto, pium studium sacri Genitoris sui efficaciter impleuit &c. Nos igitur omnem ibi Deo dignam statutam prouidentiam cognoscentes, instructi

etiam

etiam præsentia fratris filij nostri Ansgarii, primi Nordalbingorum Episcopi, per manus Dragonis Episcopi consecrati &c. Tam præsenti auctoritate, quàm etiam pallij donatione, more Prædecessorum nostrorum roborare decreuimus, &c. Iam dictum nostrum Ansgarium, & successores eius legatos in omnibus circumquaque gentibus Danorum, Suenonum, Noruegorum &c. nec non omnium Septentrionalium, & Orientalium Nationum, quocunque modo nominantur delegamus, &c.

Hisce honoribus, dominijs, ac præeminentijs insignitus Ansgarius, á solitis pro animarum salute laboribus non recessit, imò iuxta integritatem suam, ac non vulgarem prudentiam, maiori se debito obstrictum existimans, spiritu indefesso ad difficilius opus se accinxit. Anno enim 863. ingenti animi sui constantia & salutaribus verbis, aggressus est Erricum Regem Daniæ, huius nominis secundũ, qui paganismo adhuc imbutus in omnes, qui Christi nomẽ assũpserant, adeò crudelis, & iniquus desæuiebat, vt Ecclesias circũquaq; expulsis Euangelij Concionatoribus, aut claudi, aut aboleri iuberet, vt ita omnimodè Ecclesiasticus Cultus deleretur. Ansgarius autem, diuino fretus auxilio, tam feruidà, ac spirituali eloquen-

tia, Erricum est allocutus, vt ipsemet Rex efficacibus monitis aure adhibita, non solùm errorem omnem, & quidquid in animo adhuc eius prauum supererat, palam deposuerit, verum etiam cassatis, irritatisque omnibus, quæ contra Christi famulos antea præceperat, se pietatis verum alumnum, & Catholicæ Religionis cultorem palam exhibuerit, editis quoque publicis mandatis, & per vniuersas Regni sui partes promulgatis, quibus singulis seriò, ac seuerè Catholicam fidem commendatam haberi imperarit, necnon omnem diligentiam adhibuerit, vt omnes Regni sui populos ad Fidei agnitionem, & Ecclesiasticorum præceptorum obseruantiam traheret, quod totum plurium, eorum præcipuè, qui magis obstinati, & Paganorum ritui præ cæteris addicti fuere, conuersione satis comprobatum fuit. Exstruxit denique Rex Erricus in sempiterni Dei honorem, insignes non tantum apud Ripenses Ecclesias, sed etiam apud Slesuicenses. Ansgarius autem non tantum Hamburgensis, vt dictum est, sed etiam Bremensis Archiepiscopus, postquam eximio vitæ nitore Aquilonaribus populis, iam annis circiter triginta quatuor, præfulsisset, & verbum Dei fideliter, constanterque disseminasset, annis maturus labo-

Albert. Staden. in Chron. f. 88

Albert. Crant. in metropolit. lib. 1.

laboribus onustus, nec non plurimis cumulatus meritis, ad cęlestem Patriam euolauit anno 865. postea verò quàm Sanctorum Confessorum Catalogo adscriptus esset, eidem, Ecclesiæ prædictæ ab Errico Rege constructæ, dicatæ fuerunt.

Licet autem tempore Ansgarij præstantissimum Euangelicæ Doctrinæ per omnes Regni partes propagandæ, radicitusque firmandæ opus totaliter consúmari non potuerit, in quod vnicè collimabat indefessus Archiepiscopi conatus, & affectus, nihilominus anno 921. tempore Gormondi Regis Daniæ, eadem, maiori ex parte, stabilita, & roborata fuit, prout à Ioanne Pico hisce verbis refertur, *Rex Danorum Gutrum, quem Gormondum vocant, cum triginta Proceribus, & omni penè populo baptizatis in filium ab Aluredo susceptus, imposito ei nomine Athelstano: hic igitur permansit, dataque sunt illi prouinciæ Orientalium, Anglorum, & Northanumbrorum, vt eas sub fidelitate Regis foueret hæreditario &c.* Inter alios tam magnifici operis Promotores, memoria Poppi Slesuicensis Episcopi nequaquam supprimenda occurrit; dum enim anno 995. Ioanne XV. Summo Pontifice sedente, ad Erricum, denuò Paganismo irretitum, & populos Daniæ conciones haberet, & in venerandis

Ioan. Pico.

Albert. Cran. in metropol. lib. 3. cap. 43.

Ido-

Idolis, ritibusque gentilibus prosequendis obstinatiores recognosceret, petentes tantùm euidentia eius doctrinæ signa, ad imitationem Hebræorum Christo Domino dicentium, *Volumus à te signum videre*. Sanctus Episcopus in tanti ponderis negotio, de diuina, ac infinita prouidentia confisus, alta voce Sanctissimo Iesu nomine, eiusque auxilio efficaciter inuocato, ignitas ferri laminas incombustis pertransiuit plantis, ignitoque ferro in dextera assumpto, intrepidus sine vlla vultus con tractione, aut doloris signo, Regis Errici ante pedes illud excussit, dicendo; Cernite, & colite virtute Iesu Christi, cui omnia elementa parent, qui fecit Cęlum, & vniuersa, quæ illorum ambitu continentur, postea, vt magis fidem Catholicam Regi, ac populo comprobaret, tunicam indutus ceratam, positusque in medio populi, in nomine Domini præcepit incendi, ipse verò oculis, ac manibus ad Cælum eleuatis, liquantes flammas tam patienter substinuit, vt veste prorsus combusta, ac in fauillas redacta, hilari vultu, nec fumum incendij se sensisse testaretur: Obstupuere omnes, & miraculorum nouitate ita conterriti fuere, vt infinita Gentilium multitudo, relictis idolis, spretisque paganorum ritibus, Catholicam Fidem susceperit,

s.Matth.12. ver 38.

Elnot.Cantuar in elog. vit.s.Can.

Baron lib. 10.fol.74.

Ioan. Vaflou. in vit. ss. Aquilō. fol.22.

Ioā. Magn. in metropol. lib. 1.

rit, & Christi Dei Filium, verumque Dominum esse, euidenti, ac manifesta vitæ, & morum mutatione demonstrauerit. Sed quod mirandum magis erat, Populi non solum Christum, vt verum Dei filium, verùm etiam Sanctissimam Triadem humillimè colẽtes, eiusdem altissimum mysterium mirabiliter perceperunt, antequam vicinioribus Nationibus, Suecis nimirum, Gotis, Normannisque dilucidaretur, siue ob deficientiam doctorum informantium, siuè ob terræ infertilitatem, siue ob ferinam sæuitiam, quæ eodem tempore contra Christianos maximopere acuebatur, iuxta proloquium Ieremiæ. *Ab Aquilone pandetur omne malum*. Dani insuper ardore Charitatis accensi, & diuina gratia suffulti, cum in diuersis Regni partibus, aliquos in paganismi ritibus persistentes, fideique Catholicæ aduersantes recenserent, omni adhibita diligentia, Regis Nobiliumque consilio, & opera, Præsules, ac diuini officij Ministros, ad assistentiam Deo, Sanctisque eius debitam, in Ecclesijs in dies vndequaque adauctis, ac nobilitatis, necnon ad populorum necessariam instructionem destinarunt. Quibus egregijs, sanctisque operibus, interni spiritus feruorem ad animarum Dei cultum directum, satissuperque manifestabant,

Ierem. 1. ver. 14.

iudi-

indicantes simul effectum diuinæ gratiæ, sine qua nihil boni, aut meritorij à nobis effici potest, vt Ioannes Euangelista Dei verbo testatur: *Sine me nihil potestis facere*.

Ioan. c. 15.

Pro dictorum confirmatione operæ pretium duxi, hic ponere pulcherrimam, mirabilemque visionem, apud fratrem Michaelem Angelum Almanara Hispanum repertam, & ab aliis relatam. Dicitur enim, quod quidam Rex Daniæ ex deuotione, qua ferebatur in tres Sanctos Reges ob munera, quæ Christo nato obtulerant, mandarit cuidam aurifabro, vt conficeret tres Coronas ex auro purissimo, quas ipsemet Rex tulit Coloniam, vbi corpora horum trium Regum quiescebant, & adhuc quiescunt. Sed cum ad Vrbem prænominatam venisset, inuenit eam summa miseria, & paupertate oppressam; vnde misericordia motus, ei dedit septem millia librarum auri, & vnaquæque summa ad pretium octingentorum ducatorum ascendebat. Eleemosyna fuit sanè regalis, & postea obtulit tres suas Coronas aureas his tribus sanctis Regibus: sed cum reuerteretur in Regnum suum, quadam nocte hi tres Reges in somno apparuerunt, quorum primus dicebat se esse Senem, secundus Iuuenem, & tertius Virilis se esse ætatis, & Æthio-

Angel. Alman. Hisp. in ma. scrip.

& Æthiopē;Primus illi dicebat: bene tibi ſit Rex, & pax tecum, tibique Deus gloriam, & requiem dabit æternam; Alter ei dicebat: Valde liberalis erga pauperes fuiſti, ſed ſcito, te non miſiſſe aurum tuum in ſaccum pertuſum, tibi Deus centuplum reddet; Tertius illi dixit; Valde te deuotum exhibuiſti, & ego tibi dico ex parte Dei, quòd poſt quatuordecim annos morieris, & tunc te Nos tres iterum veneraturi viſitabimus, & tribus illis coronis, quibus nos coronaſti, coronabimus, vbi & Deus te coronabit corona ęternæ gloriæ. Primus iterum inchoauit diſcurſum, & obtulit illi vas aureum, dicens; Accipe hoc vas, quod deſignat ſapientiam, quæ tibi in regimine eſt neceſſaria. Secundus pariter illi obtulit vas myrrhà plenum, deſignans carnis mortificationem, quæ ad bonum ſubditis ſuis exemplum dandum confert. Tertius ſimiliter obtulit illi vas incenſo plenum, quod indicat clementiam, quam Reges exercere debent erga ſuos ſubditos afflictos. His dictis, & peractis Rex excitatus è ſomno, realiter, ſibi ea accidiſſe vidit, & aſſumptis illis tribus vaſculis ſibi cælitus datis, incredibili perfuſus lætitia, ad ſuum Regnum incolumis redijt, & quatuordecim annis inſtar Angeli de Cęlo miſſi, ſuum Regnum gubernauit:

quibus peractis obdormiuit in Domino, vt ipsi à tribus illis Sanctis Regibus prædictum fuerat, qui ipsi moribundo adfuerunt, & animam eius ad paradisum tulerunt. Hoc præclarum miraculum refert etiam Pater Hermannus Crombachius Iesuita in libro, cuius titulus est. *Primitiæ, seù Historia Sanctorum trium Regum*, in quo ad literam totum descibitur, & vt ipse asserit, extractum ex collectore speculi Ioannis Maioris. Addit etiam immediatè ipsemet Crombachius infrascripta verba: *Comperi autem, dum hæc scribo; Cæsareanos milites recens ex Marchia Brandeburgica cum reliquis opimis spolijs, tres secum Pixides abstulisse; fama est, Sanctorum trium Regum fuisse, literis vna repertis authenticis, quæ fidem facerent; sed earum vnam casu quodam deperditam esse, binas reliquas in Bohemia propè Pragam superesse, & si vera est narratio, has esse, quas Rex Daniæ, sapè Brandeburgicæ Marchiæ dominatus, dono Sanctorum Regum accepisse cælitus dicitur.*

Herman. Cromb. in Hist. ss. Regum.

INSI-

INSIGNES TRIVMPHI, AC mirabiles Virtutes Canuti Magni Regis Daniæ Sancti Canuti Aui.

CAPVT III.

VT igitur ad promissa procedamus, fuit alius pariter Rex Daniæ eodem Canuti Danicæ *Knud* nomine conspicuus, eiusdem nostri sancti Martyris Auus, suo tempore passim ab omnibus meritissimo iure nuncupatus, Canutus cognomine *Magnus*, anno post partum virgineum 1014. tempore Benedicti VIII. Summi Pontificis, & Henrici II. Imperatoris ad Regni solium assumptus; Qui animi generositatem Christianæ pietati intimè coniunctam in tot præliorum discriminibus, aliorumque Regnorum comparationibus, euidenter longè latèque diuulgans, cunctis in locis summè se admirabilem reddidit: Porrò postquam Sanctus Ethelredus Angliæ Rex, anno 1016. ex hac vita mortali migrasset, ac ad cælestem patriam euolasset, inter præmemoratū Canutum Magnum, ac Edmundum (qui ab ali-

quibus Eduardus vocatur, licet malè (hic enim Eduardus frater erat ipsiusmet Edmundi, & alter S. Ethelredi Filius, vt habetur ex alijs Historicis) in regio Angliæ solio successorem, cruenta sæpius commissa fuere prælia, in quibus Canuti exercitus non solùm ancipiti Marte aliquamdiu cum hoste conseruit, verùm etiam ad eas militares angustias, manifestaque pericula redactus fuit, vt præcellentiores Danici exercitus Duces, de fuga ineũda, non semel inter se deliberarint, nisi inuictus generosissimi Canuti, strictum dextera sua ensem vibrantis, spiritus restituisset animos, fugatoque omni victoriæ discrimine, ad pugnæ prosecutionem excitatos milites, infinita Anglorum multitudine perterrita, ad gloriosum disposuisset triumphum: ita vt postea Dani constanter ad necem potius, quàm ad fugam parati, ab hora diei nona in vesperam vsque præliati fuerint: & nec tunc quidem cesserunt, sed, Luna lumen præbente, in hostem fortiter irruerunt, dum tandem Angli fatigati, & suorum strage numerosa compulsi, fuga sibi consuluerint, relicta penès Danos victoria, obsequium, ac fidem Canuto Magno insuper pollicẽtes. Edmundus igitur talia aduersa prospiciens, se Canuto viribus, ac fortuna longè imparem esse

cernens

cernens, ne regno suo totaliter exueretur, paciscendo, inglorias hasce, pacis adipiscendæ conditiones coactus est decernere; nimirum viuens medietatem Regni sui Canuti dominio cederet, moriens verò eundem vniuersalem post se hæredem institueret, prout hoc totum deinceps Saxo Grammaticus hisce verbis clarissimè testatur (seclusa nominis æquiuocatione) *Eduardus contusis suorum animis, intolerabilem Danici exercitus spiritum animaduertens, quia manum non poterat, pactum cum hoste conseruit, vt, quoàd ipse viueret, Canutum consortem dimidij Regni haberet, exstinctus omnium honorum hæredem relinqueret.* Transacto septennio contigit, vt Canuto mensæ regię accumbente, nonnulli dapes regias, lætitia fausti nuntij perfundere, & condire volentes, regium Triclinium ingressi, Edmundum iam Regem Angliæ, coniurata eorum opera trucidatum nunciarent, eique proinde veluti ex pacto totius Angliæ Hæredi & successori, nouoque Regi festiuè applauderent, sperantes se hoc perpetrato Regicidij facinore, Canuti gratiam, & beneuolentiã arctius sibi deuincturos esse; Obstitit autem eorum opinioni eximia Canuti in Deum, & proximum pietas & æquitas. Canutus etenim, vt Princeps verè Catholicus glo-

Hector Boet lib. 12.

Sax. Grãm. lib. 10 Hist. Dan. f. 174.

rijæ suæ

riæ ſuæ incrementum ; nouique Regni conſecutionem nihilipendens, e contra verò commiſſo in Edmundum Regem immani ſcelere grauiter cõmotus, omnes huiuſce coniurationis, & temeritatis reos, crudeli iuſsit, & lethali affici ſupplicio, vt ſic iuſto Dei, & Regis iudicio, iuſtas grauiſſimi ſceleris ſui pænas exſoluerent. Rem totam Saxo Grammaticus hiſce verbis recenſet: *Septenis poſtmodum elapſis annis, quidam Triclinium, in quo Canutus epulabatur, ingreſſi, totius Angliæ Regem clamare cæperunt: tunc illi functum miniſteriũ, incauto confeſſionis officio proſecuti, Eduardum ſua interemptum opera iactitabant, eo ſe Regi placituros rati, quo ſummam eius offenſam accenderant, in quos perinde vt Maieſtatis inſidiatores, præparati præmij loco, ſuſpendio protinus animaduertendum curauit. Quamquam enim ſe acri æmulo liberatum cognoſceret, ſceleri tamen pænam, quam vtilitati gratiam referre maluit.* Poſtea maiora clementiæ ſuæ ſpecimina editurus, ſuos in Normanniam legatos tranſmiſit, vt Emmam Ethelredi Sancti Regis viduam, ibidem exulantem in coniugem de eius conſenſu ſibi adoptaret, & in priſtinum ſolium reſtitueret, quò eam triſtium ſimul, & lætorum ſociam haberet. Statimque per Angliam, Monaſteria bellis ſupe-

Sax. Grãm. lib. 10 Hiſt. Dan. f. 152.

rio-

rioribus aut diruta, aut fædata reparauit, quædam etiam à fundamentis de nouo excitata, Præsulibus additis, redditibusque amplissimis locupletauit; Basilicam præterea in honorem Sancti Edmundi Martyris, olim à popularibus trucidati, regia planè magnificētia exstrui voluit, omniaque Anglicana Cænobia, tum elegantia, tum amplitudine domorum, illustriora reddidit; Quin etiam, vt Episcopi, pietate, & doctrina fulgentes, ex Anglia in Daniam transmitterentur, curam habuit.

Anno 1018. Sancto Olao Noruegiæ Rege mortuo, Regnum illius iustis de causis protinus inuasit; cuius proinde ingenti populorum copia annuente, sicut & Sueciæ, Slauiæ, & Sembiæ Regnorum Rex, & Monarcha ab omnibus proclamatus fuit, vt Saxo Grammaticus hisce verbis refert: *Igitur Canutus sex præpollentium Regnorum possessor effectus, eximio sui fulgore etiam Romanum illustrauit imperium:* Quia verò se hæc Regna à supremi Monarchæ, Dei videlicet, in cuius manu sunt omnes potestates, & omnium iura Regnorum, voluntate assecutum esse non dubitabat, vt debitas, pro tot beneficijs gratias referret, Romam se conferre statuit, vbi anno 1031. à Ioanne Vigesimo primo, illius temporis Summo Pontifice, Sax. Grãm. lib. 10. f. 17.

regio

regio cum apparatu, paternoque affectu, qualis adeò deuotum, Sedique Apostolicæ addictissimum Principem decebat, honorificentissimè exceptus fuit. Romæ autem breui tempore constitutus, ad Principis Apostolorum Petri Basilicam se transtulit, cui præter eximiam pietatem, & Sepulchri Apostolici venerationem, Rege digna, pretiosissimaque donaria obtulit, votoque se insuper expresso, & publico obstrinxit, talem se deinceps inchoaturum esse vitæ rationem, vt ex eius actionibus non obscurè colligi posset, se superioris vitæ criminum, ex animo pænitere, sicuti postea ex summæ pietatis operibus, & præcipuè eleemosynis, prodiga manu vbique locorum pauperibus distributis, necnon ex peculiari deuotione, qua omnes Ecclesias, locaque Sacra tam intra Vrbem Romę, quàm extra consistentia, celeriter inuisit, ac humillima, exemplarique animi sui submissione est veneratus. Tandē ingentibus, præclarisque beneficijs, non solùm à Sūmo Pontifice, verùm etiam à supremo rerū Conditore, eiusdem diuina affluente gratia, perceptis decoratus, in prægustata animæ suæ dulcedine, & in perfecta cō triti sui cordis lætitia, Daniam versus feliciter iter repetiit. Hoc totum ipsemet asseruit sequenti epi-

stola,

ſtola, ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos ſuorum Regnorum tranſmiſſa, æternę memoriæ tradenda.

Canutus Rex totius Angliæ, & Danimarciæ, & Noruegorum, & partis Suenorum, &c. Ethelnoto Metropolitano, &c. Notifico vobis me nouiter iuiſſe Romam, Oratum pro redemptione peccaminũ meorum & pro ſalute Regnorum, quique meo ſubiacent regimini populorum. Hanc quidem profectionem Deo iam olim deuoueram, ſed pro negotijs Regni, & cauſis impedientibus, hucuſque perficere non poteram. Nunc autem ipſi Deo omnipotenti valdè humiliter gratias ago, qui mihi conceſſit in Vita mea, Sanctos Apoſtolos ſuos, Petrum, & Paulum, & omne Sanctuarium, quod intra Vrbem Romam, aut extra addiſcere potui, expetere, & iuxta deſiderium meum præſentialiter venerari, &c. Quà propter Deo Omnipotenti gratias magnificas reddo, quia omnia, quæ deſideraueram, prout mente decreueram, proſperè perfeci, votiſque meis ad velle ſatisfeci. Nunc autem notum ſit omnibus vobis, quia ipſi Deo Omnipotenti ſupplex deuoui vitam meam amodo in omnibus reformare, & Regna mihi ſubdita, populoſque iuſtè, & piè regere, æquumque iudicium per omnia obſeruare, & ſi quid per meæ iuuentutis intemperantiam, aut negligentiam hactenus præter id, quod iuſtum erat, actum eſt, totum

Iſaac. Port. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 156.

D *Deo*

Deo auxiliante, deinceps dispono emendare, &c.

Ad tam præclarum bonitatis, ac perfectionis gradum, Canutus Magnus conscendit, vt nullo modo eos, qui adulatorijs verbis, iuxta Aulicorum morem, ipsum aliquando alloquebantur, auribus percipere posset; neque illos admittere, qui condecentibus licet titulis, eius regiam Maiestatem venerabantur. Contigit autem quadam die, quòd Rex propè littus maris haud procul a suthantonensi portu deambularet, ad quem locum quidam nobilis ad Regem inuisendum accurrens, tali methodo eundem salutauit. Deus propitius sit tibi ò Rex omnium potentissime, Quamuis autem cuncti Aulæ Regiæ Ministri concomitantes, hilari facie talem salutandi modum, vt suo Regi consentaneum, non vulgari applausu exciperent, Rex Canutus tamen, tanquam maxima iniuria affectus, & horrēda execratione commotus, irato vultu, acribusque verbis, talem respuit salutationem Postea ipsemet Pijssimus Rex, iuxta aquas maris sedens, suamque regiam vestem extendens, sequentia verba protulit. Præcipio tibi ò Mare, vt meæ ditioni subiectum, ne ascendere audeas, multòque minus meam personam, ac Regiam vestem abluere, quo dicto statim vnda su-

da supereminens à capite vsque ad pedes, Regem aqua perfudit; vnde ad suos denuò ose conuertens, talia verba subiunxit; Vos me potentissimum Regem, maximumque Dominum vocare non erubescitis, & tamen parua aqua, sub mea potestate consistens, meis mandatis satis superque inobedientem se manifestat, ex hoc illati mihi tituli improportionem clarè percipere debetis, solumque, Deum Dominum potentissimum recognoscere, cuius voluntati ac potentiæ nec Terra, nec Mare, neque omnia, quæ sub Cælo sunt, resistere possunt. Vnde tàm præclara humilitatis virtute munitus à terrenis diuitiarum affluentijs, honoribusque, cum potestate coniunctis, alienus, & ad sublimia, cœlestiaque Spiritus eiusdem subleuatus, congruenti, sanoque discursu ab omnibus dignoscebatur; vti Isaacus Pōtanus hisce verbis affirmat. *Qua erga summum rerum moderatorem animi dimissione, nescio, an quisquam Christianorum Principum Canuto præferri debeat.* Et certè è gentium Imperatoribus, aliqui, vt apud Græcos Alexander ille Magnus, diuinitatem affectarunt, at vero Canutus, vt vera erga Deum pietate maior fuit, ita ipsi Augusto, quod ad hanc ciuilitatem attinet, parem se gessit. Nam primus fuisse Augustus

Isaac.Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 160.

legitur, qui Aulicorum eiusmodi blanditias corripuerit, seque Dominum appellari, ne à liberis quidem, aut Nepotibus suis, vel seriò, vel ioco passus fuerit, sed alia multa sunt, quæ eius pietatem prolixè testari poterunt: nec repeti debet ille insignis in diuina cultus, quem Emmæ Encomiastes in Sancti Audomari Vrbe eiusdem Monasterii, cum per ea loca transiret, se oculatum testem obseruasse, pluribus meminit; Sed tantùm quod in Annalibus Angliæ refertur; Pijssimus hic Rex Canutus Magnus in memoriam prelij, prope Asdunum, aduersùs Edmundum commissi, in quo is cũ prospera initio pugna Danos profligasset, versa exinde fortuna, ab illis, vt supra memoratum est, fuit superatus, templum non eo tantum loco traditur posuisse, sed etiam ad alia, in quibus contra Anglicanos milites, bellici sæuiores conflictus perpetrati fuere, se transtulit, inquirẽdo præcipuè, quæ interfectorum sanguine magis labefactata essent, & in ijsdem Ædiculas, & Ecclesias exstrui iussit, vt ibidem orationibus ad Deum effusis, ad illarum animarum adiutorium impetrandum, occasio proxima præberetur: Addunt etiam ijdem Chronologi memorabile, Rusticos Ebulum, quod sanguineæ baccæ, iuxta locum iam dictum, copiosè

sè

sè ceciderint, non alio nomine, quàm *Danske Blod:* idest, Danorum ſanguinem, etiam nunc appellitare, ob atrocitatem ſcilicet, conflictus, & ſanguinis vtrimque eo locò copiam effuſi. Tali Canutus, verè Magnus, animi altitudine, ac modeſtia Christiana inſignis, & eximijs pietatis, charitatiſque operibus addictus, vt Regnum inſuper laudatiſſimis ſtatutis ornaret, ciuilia etiam iura ſibi curæ, ac cordi eſſe oſtendens, omnia, quæ pro bono Angliæ regimine congruentiora exiſtimauit, quatuor libris in conſilio Oxonienſi approbatis, confirmanda, ac firmiter ſtabilienda, curauit, ſimulque omni adhibita diligentia incubuit, vt in cunctis Regnorum ſuorum partibus, diuinarum Sanctionum, præceptorumque Eccleſiaſticorum exacta, & inuiolabilis obſeruantia, ad maiorem Dei, ac Sanctorum honorem apud omnes vigeret. Ideo enim, vt hoc melius, commodiuſque ab omnibus perfici poſſet, prodiga manu, nouis ijſque redditibus ſtabilibus aſſignatis, tam Eccleſiarum, quàm Eccleſiaſticorum, quos ſummopere diligebat, ac venerabatur, prouentus magis auxit, & inter alia præclarè geſta Vintoniam profectus, vt Polidorus Virgilius teſtatur, Coronam, quam geſtabat, Capiti ſimulachri Chriſti Crucifixi, quod in tem-

Iſaac-Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 160.

Sax. Grām. lib. 10. Hiſt. Dan. f. 179.

Polid. Virgil. lib. 7.

in templo Apostolorum Petri, & Pauli pendebat, suis manibus imposuit, nunquam posthac eiusdem ornamento capitis vsus. Et habetur in Monastico Anglicano, Londini impresso anno 1656. per Rogerium Dudsuorsh, & Gulielmum Dugdal; Inter alia quæ exscribit, è Chronicis Geruasij Dorobernensis, in Biblioteca Cottoniana seruatis de Canuto Magno. *Anno Domini 1023. Canutus Rex dedit Ecclesiæ Christi in Dorobernia portum de Sandroico cum Corona sua aurea, quę adhuc seruatur in capite Crucis maioris in naui eiusdem Ecclesiæ, &c.* Dicta enim Ecclesia Christi in Dorobernia, est Ecclesia Cathedralis Cantuariensis, vbi Sanctus Thomas occisus, & sepultus est, & idem Geruasius, è cuius Chronicis hæc sunt excerpta, floruit post Henricum IV. Angliæ Regem, quia eius Chronica de antiquitatibus Monasterij Cātuariensis perueniunt ad illud tempus: Denique nullo veri Catholici, pijssimique Regis officio relicto, Anno 1036. ex hac mortali vita migrauit, & ad Cęlestem patriam, vt piè creditur, translatus fuit, sepultusque in Cathedrali Ecclesia Vintoniensi, vt Matthęus Monasteriensis impress. Londini affirmat, *hisce Verbis Anno gratiæ 1535. Rex Anglorum Canutus &c. deinde in Angliam rediens, pridie idus Nouembris*

Geruas. Dorober. in Chron. f. 21

Matth. Monasterié. fo. 409.

bris apud Septoniam, diem clausit extremum, &c. Sepultus est autem apud Vinteniam in Veteri Monasterio, more regio. Exemplares eiusdemque insignes virtutes, ac præclara merita, Saxo Grammaticus sequenti Elogio ad æternam memoriam clarè insinuat.

Hunc Canutus exitum habuit, quod nemo nostrorum Regum tametsi plura alij victorijs illustrauerint, splendidior fuerit. Adeo enim operum eius magnitudinem propitia famę fides auxerat, vt quos rerum gestarum gloria pares habuerit amplitudine claritatis excellat: Cumque aliorum Splendorem ignorantiæ obscuritas, ac vetustatis rubigo peredérit, huius decus longæ famæ vsurpatione subnixum perpetuis memoriæ fructibus reuirescit, siquidem Sanctitate, ac fortitudine instructissimus, non minus Regnum, quàm Religionem proferre curæ habuit. Quippe cum bellicis latè titulis inclaruisset, placidiori studio vsus, ex fisco suo compluribus in locis priuatorum Clericorum conuictu instituto, cellularum frequentiam nouis conuenticulis auxit, sacrorumque venerationem, quam maximam semper exhibuerat, regiarum opum impendio stipendijs multiplicauit, Sacrum quoque ordinem vberiorem reliquit, ne ferociæ propior, quàm pietatis officijs videretur, æquam sibi vtriusque laudem adijcere cupiens. Saxo Grām. lib. 10. Hist. Dan. f. 182.

piens. Cuius studij industria ad tantum claritatis lumen accessit, vt cum fortissimorum Regum bellica virtus antiquitate exoleuerit, eius famam gloria quaestu opulentissimam, tenacissima posteritatis agnitio comprehenderit.

Voluit etiam Gerardus Mercator in Atlante, sequenti poëmate, Inuictissimi Regis Canuti Magni glorias, Triumphosque breuiter indicare, licet vt Isaacus Pontanus asserit, in enumeratione Regnorum, ab ipso acquisitorum deficiens censeatur.

Gerardus Merc. in Atlan.

Desine mirari, quos garrula laudibus effert
Graecia, quos iactat, Roma superba Duces.
Danica non vlli veterum virtute secundum
Edidit Hiberno terra propinqua freto.
Facta mihi Magni pepererunt inclyta nomen;
Quinque sub Imperio Regna fuere meo.
Me sibi delegit Socerum, qui tertius Orbis
Arbiter Henricus nomine sceptra tulit.
Iustitia praeclarus eram, Regesque potentes
Subiectos docui legibus esse suis.

VICTO-

VICTORIAE OBTENTAE à Duce Suenone S. Canuti Genitore, in pręlijs contra Magnum Regem Danię, & Haraldum Regem Noruegię habitis; Item eiusdem Suenonis euectio ad Dominium trium Regnorum.

CAPVT IV.

ANno 1048. tempore Damasi II. Summi Pontificis, & Henrici II. Imperatoris, magna, & cruenta prælia inter Suenonem, lingua Danica S[illegible], Sancti Canuti Genitorem, & Regem Dani[illegible] nomine Magnum, Danicè *Mogens*, perpetrata fuere. Existimabat enim Sueno, Regnum meritò, immò de iure sibi deberi, non solùm ob suam regii stipitis legitimam progeniem, verùm etiam ob publicam populorum acclamationem; Et paulo post inter eundemmet Suenonem & Haraldum Noruegiæ Regem, similiter bella insurrexerunt; in vtroqne autem conflictu egregius Sueno, concussis, dissipatisque amborum exercitibus, internecione vnius, & fu-

ga alterius, insignibus cumulatus triumphis, demum ad sublime trium Regnorum dominium, magna cum gloria extollitur, & omnium Procerum suffragiis, secundus huius nominis Rex Daniæ proclamatur, annuẽtibus quoque viua voce vndequaque populis, qui manifestis signis immensam cordis lætitiam exprimentes, suum nouum Principem venerabantur; Et meritò quidem fælices se, & fortunatos auctumarunt, quandoquidem ipse Rex Sueno non vulgari constantis animi sui generositate, licet viribus inferior, ensem dextera fortiter vibrans, illos proprio marte à potentibus, ferinisque hostibus liberauit, namque eodem tempore, quo non solùm de quiete, ac libertate desperabant, verùm etiam imminens propriæ vitæ periculũ prospiciebant, ab omni calamitate eripuit, vbique locorum, intra ambitum Regni, tutissimam pacem stabiliuit, et firmis fundamentis consolidauit. Attamen hisce heroicis, preclarisque operibus minimè acquiescens, suoque animo reuoluẽs, quid serus fortasse vesper aduehere posset, nouis fortalitiis optimè constructis, & æquè sollicitè munitis, nec non necessarijs circumuallationibus, ad tutissimam defensionem apprimè constitutis, cuicunque potenti, ac supremo Principi totum Regnum

insu.

insuperabile, ac formidandum restituit. Licet autem Rex Sueno, se trium Regnorum Dominum, & ad tam sublimem gloriæ gradũ feliciter conscendisse, consideraret, quibus honoribus, ac heroicis prærogatiuis insignitus, non sine fundamento, se Macedonis, ac Scipionis Africani fortitudinem, animique constantiam assecutum sibi polliceri potuisset, nihilominus omnis superbiæ, & arrogantiæ iuratus hostis, tam regalis beneuolentiæ, quã fraternę dilectionis ardore populos prosecutus est, eorumque incrementum, commodum, & libertatem inuicto virtutis suæ robore communiuit.

REX SVENO DVCIT IN Vxorem Giutham, suam consobrinam, sed à Summo Pontifice monitus, statim eam repudiat.

CAPVT V.

Vixit aliquamdiu Rex Sueno impudicitijs, actibusque venereis valde addictus, naturali eum, sed praua inclinatione fortiter excitante, denique huic malo, quod Magnum

meritò recensebat, obuiare cupiens,in aliud magis graue imprudenter incidit, adoptando sibi in Coniugem, absque vlla Summi Pontificis dispensatione,ex prima Suecorum nobilitate, præclarissimam fæminam, nomine Giutham, suam consobrinam, & licet ab Episcopo Hamburgensi (qui hoc scandalum tuta conscientia sufferre, & dissimulare non poterat) multoties monitus, verbisque minatorijs ad illam deserendam, atq; detestandam grauiter culpatus fuisset, tamen peculiaris affectionis & concupiscentiæ catenis obstrictus, necnon sua ingenti potentia, regiaque authoritate, qua satis superque matrimonium illud cohonestatum putabat, valde roboratus, eiusdem Episcopi monitiones paruipendit; Vnde Episcopus rationabili causa, prudentique zelo commotus,totum negotium Leoni Nono, tunc temporis Summo Pontifici, denunciandum curauit,cuius debitis monitionibus verbisque accommodis, in literis Apostolicis expressis de an. 1050.Rex Sueno ita permotus ac perterritus fuit, vt statim eam repudiauerit, & ad suam patriam celeriter transmiserit; vbi deinceps eiusdemet Suenonis adhortationibus, viduali habitu Giutha incedens, & ad Succos exinde regressa,maxima cum honestate,castimonia morumque

Sax. Grām. lib. 11. Hist. Dan. f. 187. & 88.

Barō. lib. 11 fol. 176.

Adam. Bremen lib. 3. cap. 12.

exem-

exemplari integritate, vt Saxo Grammaticus refert, vixit, & laudabiliter dies compleuit. *Giuta quoque paternos penates repetens, susceptis viduitatis insignibus, cum summa morum sinceritate consenuit, castitatemque votis professa, virilis concubitus experientiā abdicauit. Sanctitatis siquidem amplexa propositum, reliquum vitæ tempus celebs exegit.* Adduntque Annales Suetici, ipsius vocabulo Virginum Monasterium ibidem exstare, ab ipsamet fundatum, eiusque sepultura honoratum.

sax. Grām. lib. 10 Hist. Dan. f. 178.

Ex hac improuisa, ac prudenti mutatione, Regis Suenonis probitas apud omnes magis enituit, eo quòd ipse tanta submissione & timore, Pontificiam authoritatē suspiceret, ac veneraretur, quod idem etiam tempore Alexandri II. Summi Pontificis ostendit, transmittendo statim ad Sedem Apostolicam solitum censum, quantumuis ab ipsomet Pontifice, hortationibus paternis tantùm ad soluendū requireretur; hoc in literis de anno 1062. manifestè apparet.

ALEXANDER &c. Dilecto Suenoni Regi Danorum &c. Inter cætera, quæ propter prudentiam tuam admonemus, vt censum Regni tui, quem Prædecessores tui persoluere soliti sunt, Nobis, & Successoribus nostris transmittere studeas &c.

Baron. lib. 11. fol. 307.

Eodem

Eodem modo se gessit, sollicitè exequendo; quod à Gregorio VII. Summo Pontifice ei fuit impositum, vti in literis de anno 1075. sequentibus verbis ostenditur.

GREGORIVS &c. SVENONI Regi Danorum &c. Apud Antecessores nostros iuris, & consuetudinis erat, charitatis Legationibus docere viam Domini &c

Tam insigni, reuerentique obsequio, Summis Pontificibus præstito, ad sublimem præclarissimarum virtutum gradum conscendere meruit, quibus etiam gloriosam sui memoriam posteritati reliquit, quod totum bene recensuit, clarèque insinuauit ipsemet Gregorius Septimus in literis Apostolicis, exaratis anno 1077. ad Haraldum eiusdem Suenonis filium, ac in Regni dominio Successorem, transmisis, in hæc non vulgaris admirationis verba:

Baron. lib. 11. fol. 156.

GREGORIVS &c. Haraldo Danorum Regi &c. Sancta, & vniuersalis Mater nostra, Ecclesia Romana scilicet; Quanta dilectionis & amoris instantia erga Patris tui curam, & honoris sui sollicitudinem inuigilauerit, te plenè nosse, nec tui memoria excidisse non dubitamus; Videlicet cum ipse reminisci poteris, quàm puram semper in omnibus seruitutis & debita obedientia reuerentiam, circa Beati Petri Apostoli

Boli honorem exhibuerit; suis namque temporibus, vt Apostolica testatur Ecclesia, tam deuotum, tam fidum, tamque vnicum in amoris sui studio fuisse filium nouimus, vt penè in Regibus non inueniretur secundus &c.

SVENONIS REGIS PROBITAS, spiritualibus, ac Ecclesiasticis operibus magis elucescit.

CAPVT VI.

INuictissimi Regis Suenonis facta sublimia, exemplaresque virtutes nō solùm in gloriosa Regnorum comparatione, ac reuerentissimo Summis Pontificibus præstito obsequio, sed magis ac magis in spiritualibus operibus excreuerūt, atque resplenduerunt, dum ipse tanquam verus Catholicæ perfectionis æmulator, necnon diuinarum, & Ecclesiasticarum instructionum ad propagandam Fidem, animasque lucrandas statutarum obseruantiæ addictissimus, copiosis cum redditibus duos Episcopatus instituit, vnum Lundensem, Dalbiensem alterum, paulò post duos alios,

Borchlu-

Borchlumensem, Danicè *Borrenholm* scilicet, & Viburgensem, lingua Danica *Viborre*; Magnificis insuper, speciosisque structuris Ecclesias nobilitauit, necnon splendidissimis paramentis, omnique necessaria supellectili munitas augustè adeo expoliuit, vt ipsemet deinceps Ecclesiæ splendore suo, & admirando nitore, ad diuinum cultum persoluendum, tanquam spiritualis magnes animos efficaciter attraherent, quibus pietatis operibus indies magis inhærendo, Ecclesiasticum patrimonium Archiepiscopis, Episcopis, Sacerdotibus, Clericisque affluenter auxit, & vt nihil ad perfectam charitatem deficeret, in Orphanos, Viduas, Pupillos & cuiuscunque generis pauperes, proprijs distributis substantijs, firma ac solida fide, verba diuina recoluit, ab Apostolo Matthæo relata, nempè; *Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis*: S. Matth. c. 5

Post hæc Rex Sueno suam filiam, nomine Sirítham, Godeschalco Slauiæ Duci strenuo, prudentique viro in coniugem dedit, quod matrimoniũ pro bono Catholicæ Religionis, animarumque lucro satis proficuum iudicauit, vti postea euentus docuit, dum eiusdemmet Suenonis consilio & adhortationibus, Godeschalcus excitatus, atque dispo-

diſpoſitus, in Slauos arma conuertit, eoſque tùm proprijs viribus, tùm etiam copijs auxiliaribus, ab ipſo Suenone ſubrogatis, ita perdomuit ac ſubiectos reddidit, vt pacem ſummoperè cupientes, omnia à Principe imperata ſe promptè facturos promitterent: Denique anno 1066. tam proſperè rebus fluentibus, Saxonum etiam auxilio ſuffultus Godeſchalcus, quatuor præcipuas Nationes, Circipinos, Chizinos, Tholozantes, Retheros, & alias poſt cruenta prælia, varioſq: conflictus, ac multa Paganorum millia, partim interempta, partim carceri mancipata, ſuis Mandatis, vt parerent, effecit, & quod maius eſt, infinitam populorum multitudinem ad fidem Catholicam perduxit; His omnibus tranſactis Rex Sueno, ſumma cordis hilaritate perfuſus, ſuum intentum de Chriſti fide diſſeminanda adimpletum eſſe cognouit; Quam autem inſignis eodem in bello Godeſcalchi opera fuerit, egregia Suenonis oratione in laudẽ eiuſdem Principis, & querimonia contra Saxones, demonſtratur, vbi inter alia horum præcipuè auaritiam magis, quàm promouendæ pietatis ſtudium culpauit: Ecótra verò honorificentiſſimis titulis, operi tam heroico congruentibus, Godeſcalchi Principis Apoſtolicam, ac militarem

virtutem summopere commendauit. Hanc Suenonis orationem Adamus Bremensis recenset, eáque proprijs auribus, vtpotè præsentem, se percepisse testatur, refertque Isaacus Pontanus. Erat enim tunc temporis Bremensis Ciuitas, vigilanti asſistentia Alberti Archiepiscopi, Principis Bauariæ Germani, longè latèque percelebris, necnon à populis præcipuè Borealibus vndequaque confluentibus, summopere frequentata; Adeo enim excreuit eorundem pietas, vt ab extremis non tantùm Islandis, Gronlandisque, verùm Orcadum Insulis, literis ad præmemoratum Albertum transmissis, pari omnium voto eædem Nationes Christianæ, ac Catholicæ Religionis Antistites enixè peterent, vt ipsorum monitis Apostolicisq; prædicationibus instruerentur; quibus petitionibus, prompto lætoque animo Archiepiscopus annuẽs, insignes, necnon scientia, morumque candore præclaros viros, in negotio tanti ponderis trāsmittendos, curauit; inter quos vnus nomine Islauus, doctrina, & vitæ exemplaritate perspicuus, post infinitam animarum multitudinem ad diuinum cultum, eius vigilanti opera reductam, Antesignani titulo ab omnibus meruit condecorari. Erat enim in totum Septentrionem adeo dilatata, ac

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 188.

pro-

propagata Catholica Religio, vt idemmet Albertus Archiepiſcopus, de Synodo, apud Danos celebranda, decretum condiderit, idque cunctis Boreæ Epiſcopis inſinuauerit; Acceſſerunt etiam ad executionem procurandam, firmandamque, literæ Alexandri II. Summi Pontificis, necnon Suenonis Regis conſilium, vti totum in Annalibus Bremenſium exſtare, Iſaacus Pontanus aſſerit. Apud Slauos autem, dum voce, & armis Soceri Suenonis adiutus Godeſcalcus, indefeſsè incumberet, vt confirmarentur Neophyti, & etiam vt, qui nondum erant ad fidem conuerſi, lucrifierent, Godeſcalcus á Paganis aliquibus ex improuiſo captus crudeliter trucidatus fuit, vir omni Æuo memorandus ac iure optimo illius ſæculi verè Machabeus; Martyrij verò Coronam ſubijſſe, Annales referunt, in Oppido Leontij, vij. Idus Iunij, vnà cum Presbytero Eppone, quem iuxta Altare, cui actu deſeruiebat, tanquam victimam innocentem immolatum tradunt. Poſt has duas cædes, Sanguine Innocentium roborati, Aſſuerum quoque Monachum Benedictinum, vt Stephanum lapidibus obrutum, interfecerunt die 6. Nouembris eiuſdem an. 1066. Ioannes Scotus quoque Epiſcopus, poſtquam peregrinationis amore, ac prædicationis ſpiritu, è Sco-

tia ad Slauos deueniſſet, & millia aliquot Slauorum ad Chriſti fidem perduxiſſet, Rathiæ in Oppido Metropolitano Slauorum fuſtibus cæſus; ceruice tandem gladio amputata, vi. Idus Nouembris, mortem pro Chriſto ſubiuit, eiuſque caput in titulum victoriæ, Idolo, ipſorum nomine, Rathegaſto, perfidi homines cõſecrarunt. Tot ſceleribus perpetratis minimè contenti, immo magis in quæuis flagitia animoſiores, regio quoque ſanguine ſpreto, Siritham Suenonis Regis filiam, ac iam Godeſchalchi vxorem, omnibus nudatam ornamentis, vnà cum alijs honeſtiſſimis Matronis, per vicos & plateas, verberibus exanimatam, immaniſſimè trucidarunt. Acceſſerunt poſtea ad Regis Suenonis aures, internecionis filiæ & Generi funeſta nuncia, & licet naturaliter, rationabilique cauſa commotus, internam cordis mœſtitiam lacrymis, ac querimonijs exprimere cogeretur, nihilominus pijſſimus Rex magnum animarum lucrum, præclara merita, ac memorabilem gloriam vtriuſque ob animi conſtantiam, necnon perfectam fidei confeſſionem corde ſuo reuoluẽs, omni naturali impulſu edomito, ſingula ex diuina prouidentia, & permiſſione proceſſiſſe iudicauit. Hiſce heroicis operibus Rex Sueno ſemper magis

inhæ-

inhærens, quiete corporis animæque maturè desiderata, domi pacatè resedit; ibique religiosos viros, ac doctrina conspicuos sibi familiares admisit, inter quos Adamum Bremensem, ob rerum antiquarum studiũ, gratum habuit, sed magis charũ sibique coniunctum Gulielmum, Roschildiæ, Danicè *Ro. schild*, Episcopum, qui non solũ doctrina, virtutibusque omnibus præclarus erat, verùm etiam vitiorum acerrimus censor, iudexque incorruptus, veri, zelantisque exẽplar Prælati, qui meritò habeatur imitator indefessus supremi illius Patris & Pastoris, qui *quos amat corrigit, & castigat.* Apocalypſ. c. 3. ver. 19

MIRABILIS EPISCOPI GVlielmi zelus, & publica Regis Suenonis pænitentia, ob homicidium, eius iussu in atrio Ecclesię perpetratum, vbi postea ipsemet Rex ab Episcopo absoluitur.

CAPVT VII.

VEhementi animi passione Rex Sueno excitatus, atque commotus, homicidium cõmitti iussit in atrio Ecclesiæ Sanctissi-

mæ

mæ Trinitatis, Ciuitatis Roſchildienſis. Porro Epiſcopus Gulielmus, ſacrilegum crimen inſolito ſilentio ad tempus diſsimulauit, nam homo prudentiæ non vulgaris, necnon diuini, atque Eccleſiaſtici honoris defenſione zelatus, tempus, pro maiori, exemplarique Regis mortificatione, omni familiaritate ſemota, magis opportunum exſpectandum decreuit; contigit autem poſt aliquos dies, quòd Rex Sueno Aulæ Regiæ Nobilibus, ac Miniſtris concomitantibus, iuxta ſolitum morem ad eandemmet Eccleſiam Sanctiſſimæ Trinitatis inuiſendam, iter aggrederetur: monitus eodem tempore Gulielmus, ſtatim veſtibus Sacris indutus, necnon baculum in inferiori parte acuminatum manu geſtans, ad Eccleſiæ ianuam ſe tranſtulit, vbi nullatenus Regiæ maieſtatis ſummæque potentiæ ſplendore perterritus, ſed maximè hiſce verbis, *potiùs mori quàm fœdari*, roboratus, atque munitus, veluti alter Ambroſius Sanctus, non ſolùm Regi Suenoni prohibuit ingreſſum, ſed etiam baculi aculeo, eius pectus conſtanti animo vulnerauit, acribuſque verbis ſacrilegum ſcelus caſtigauit, ſummamque temeritatem, qua Eccleſiam ſanguine innocenti, à ſe profanatam, adire præſumeret, intrepidus obiurgauit. Vt hiſce verbis

teſta-

testatur Saxo Grammaticus; *Gulielmus Sacerdotis insignibus ornatus, baculo, quo vtebatur, Regem exclusit, sacrorum penatium aditu indignum iudicans, quorum Religionem non sine graui pacis rubore, ciuili sanguine maculasset. suppressoque dignitatis nomine non Regem eum, sed humani cruoris carnificem appellabat; nec reum obiurgasse contentus aculeum virgæ eius pectori infixit.* Vnde Rex summopere contristatus, statim oculis in terram demissis, ad Regium palatium rediJt; vbi quoque regijs vestibus statim exutus, ac maxima omnium admiratione; humili sacculo indutus incedere statuit; lacrymis insuper, suspirijsque internam animi sui mæstitiam patefaciẽs continuas preces omnipotenti Deo, pro sui delicti condonatione humiliter offerebat; denique corde totaliter contritus, Episcopum Gulielmum, per internuntios instanter rogauit, vt se verè publicum pęnitẽtem, ac ad grauissimã pænam subeundam paratum, admittere in Ecclesiam dignaretur; quibus humilitatis, ac resipiscentiæ signis Gulielmus permotus, eiusdem Regis arbitrio petitionis executionem reliquit. Rex igitur Sueno, auditis Episcopi verbis, summa perfusus lætitia, statim versus Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis iter repetijt, vbi per absolutionem sui charissimi Pasto-

Sax. Grãm. lib. 11. Hist. Dan. f. 189.

Baron. li. 11. f. 514.

Pastoris, Deo se reconciliari enixè anhelabat, & vt verè se pænitentem omnibus propalaret, non in aureis vehi quadrigis, non regijs voluit indui vestibus, sed pedester, nudis pedibus, & sacculo tantùm coopertus incedens, ad dictæ Ecclesiæ atrium, in quo ipsius mandato, homicidium consummatum fuerat, peruenit; genuflexus postea, imò totaliter ad terram prostratus, millies ipsum atrii pauimentum reuerenter deosculatus est, altaque voce infinitam Dei pietatem, pro facinoris sui abolitione inclamauit, vt sequentibus verbis Saxo Grāmaticus insinuat; *Non enim tam tristi Pontificis sententia perculsus, regalis magnificentiæ cultum gestare sustinuit, sed abiectis regiæ maiestatis insignibus, insigne pænitentiæ sagulum sumpsit, siquidem nudatis pedibus ad atrium regressus, in eius se aditu prostrauit, terramque suppliciter osculatus, dolorem, qui ex contumelia acerrimus infligi solet, verecundia, ac moderatione compressit*; Eodem tempore Cātoribus Kyrie Missæ intonantibus, Episcopus ex Ecclesia, auribus, oculisque, omnia percipiens ad Regē accurrit, propriisque manibus è terra sublatum, dum in Ecclesiā perducere satageret, ipsemet Rex renitens humillibus precibus, solùm ab ipso absolutionem postulabat, quam denique in maiori Al-

Sax. Grām. lib. 11. Hist Dan. f. 190.

ti Altari, magna cum solemnitate, prout tantum Principem pænitentem decebat, pijssimus Rex ingenti sui cordis, ac populorum lætitia recepit. Relicto ad æternam memoriam exemplari speculo, quod Magnates, ac Principes contemplari debeant, vt tutissimam viam, quæ debitum superiorum Ecclesiasticorum obsequium, ac venerationem ipsis præscribit, quæque ad Christianæ perfectionis culmen eosdemmet fæliciter perducit, totaliter assequantur. Ob tantam Regiæ Maiestatis correptionem, in Catholico Principe erga Episcopum Gulielmũ, nil prorsus defecit beneuolentiæ, imò dum potius totum id ex paterno in animam suam amore, & charitate oriri recenseret, sincerus Principis in Gulielmum affectus magis ac magis omnium cum admiratione, & ædificatione patenter excreuit; atque ita corpore & anima coniuncti, posthabito omni ex vtraque parte dominio, imposterum vixerunt, vt de ijsdem meritò verificari potuerit, quod de Dauide cum Ionatha, in sacra Scriptura exaratum reperitur hisce verbis: *Anima Ionatha conglutinata est animæ Dauid*: Quod clarius in sequentibus capitibus non sine Lectorum admiratione dilucidabitur. 1.Reg.c.18.

SVENONIS REGIS MORS, & ab eodem, Canuto & Haraldo filijs memorabilia documenta relicta.

CAPVT VIII.

REx Sueno denique, ætate iam propemodum confectus, laboribusque plenus, in Oppido, quod Slutorpium aliqui, Sudathorpium alij scriptores Domestici appellant, lingua verò Danica, *Slorup, & Sudderup*, quod iuxta veram interpretationem, Villa Cenosa dicitur, Oppidum Selandiæ, Danicè *Sieland*, leui primùm infirmitate appetitur, hac verò inualescête, viribus destitutus, & morti proximus, suos maiores filios, nempè Canutum & Haraldum, coram se aduocari præcepit, vt sicuti viuens pro bona eorum educatione, scientijs, & sacrarum Scripturarum intelligentia summoperè insudarat, necnon militaribus exercitijs eos instruxerat (in quibus Canutus Sanctus Patri consimilis, pro manutentione, ac defensione Patriæ, satis se gloriosum exhibuit) ita etiam in morte, tanquam Regni succes-

successoribus memorabilia documenta relinqueret; commendando ipsis præcipuè integram diuinorum præceptorum obseruantiam, ac perfectam erga subditos charitatem, quibus solidis fundamentis eandem pacem, quam ipse similibus virtutibus tutam reddidit, conseruare satis bene poterant: postea grauiori superuenienti accidente (vti piè creditur) vitã cum morte fæliciter ac gloriosè commutauit, Anno 1074. quarto Kalend. Maij, tempore Gregorij Septimi Summi Pontificis, qui erat annus Regni eius vigesimus octauus.

Baron. li. 11 f. 515.

Sax. Grãm. lib. 11. Hist. Dan. f. 190.

EXEQVIAE SVENONIS REGIS, ac prodigiosa Episcopi Gulielmi mors, & vtriusque in Ecclesia Roschildiæ tumulatio.

CAPVT IX.

SVenonis Regis morte, cum ingenti populorum mærore, secuta, statim regia ac tanto Principi debita, funeralia parata fuere, eaque omnia necessaria ad translationem Regij Cadaueris ex Oppido Slutorpij, vel Suddathorpij ad Ciuita-

nitatem Roschildiæ; vbi in Ecclesia Cathedrali Sãctissimæ Trinitatis, ac Sancti Lucij, Pontificis & Martyris, sepulchrum sibi vltima sua voluntate designauit. Eodem tempore Episcopus Gulielmus, summo dolore, ob eiusdem Suenonis mortem, affectus non solùm Regis Sepulchrum, verùm etiam aliud contiguum, & omnia sacra ad Episcopum sepeliendum solita, & requisita parari iussit; Licet autem hoc eiusdem Episcopi Ministris prodigiosum videretur, mysterium tamen, atque finem ipsimet perscrutari minimè potuerunt. Dispositis igitur omnibus, copiosa multitudo Procerum, Nobilium, ac populorum, qui lachrymarum proflu. uio, summam cordis tristitiam exprimentes, regium Cadauer, ordine seruato, comitabantur, versùs Roschildiam iter arripuit; Monitus interea Gulielmus, statim vnà cum toto Clero, alijsque Ministris, aliud feretrum vacuum deportantibus, obuiam iuit, & cum ad regium peruenisset funus, flexis genibus, immensæ humilitatis signis, feruentisque spiritus constantia, Deum alacri voce, quatenus iuxta suum desiderium tunc commori posset, enixè rogauit, & præcipuè quantòcius cælesti gloria frueretur, quam non ex proprijs meritis, sed tantùm ex infinita Dei miserentis clementia,

Sax. Grãm. lib. 11. Hist. Dan. f. 191.

tia,

ria, viua fide ſperabat, tum etiam vt, quemadmodum in vita, ita & in morte, ſuo chariſſimo Suenoni, quem ſua monitione pænitentem Deo lucrifecerat, coniunctus maneret: Poſt hæc feretrum aſcendens, compoſitis manibus, clauſiſque oculis, eodem inſtanti, non vulgari omnium Aſſiſtentium admiratione, glorioſus Animam Omnipotenti Deo reddidit: Vbi adimpletum fuiſſe crediderim, quod de Saule & Ionatha dicitur: *Amabiles, & decori in vita ſua, in morte quoque non ſunt diuiſi*. Sed ecce ferale in vniuerſo populo, duplicati mæroris diſpendium, qui copioſiſſimis lachrymis, aſſiduiſque lamentationibus, quanta beneuolentia ac veneratione vtrumque proſequerentur, manifeſtè demonſtrarunt. Tam augusti miraculi fama longè latèque diſcurrens, populi concurſum magis ad illorum corporum venerationem euocauit, ita vt tandem vniuerſa etiam Nobilium multitudine concomitante, eadem corpora, omni cum ſolemnitate, ad Ciuitatem Roſchildienſem delata, in Eccleſia Sanctiſſimę Trinitatis recondita fuerint, vbi etiam Elogia, proùt merita vtriuſque exigebant, in lapideis tabulis inſculpta, ęternam poſteris memoriam reliquerunt, modo & forma ſequenti.

2. Reg. c. 1

Regum

Isaac.Pont. lib 5. Hist. Dan. f. 193.

Regum Sueno Decus, Magno, quo Dania Rege
Floruit, & Sceptris imperiosa fuit.
Non virtute minor Sueno, quàm nomine Magnus,
Nam poterit dici Magnus, *vtroque modo.*
Hunc soror illustris Regis praeclara Canuti,
Estridis genuit, prole beata parens.
Anglos Marte premens, Noruagica Sceptra subegit,
Fit tria Sceptra tenens, vnica Dana manus.
Res miranda nimis, quē vix tria Regna valebant
Imperio capere, iam petra parua capit:
Et quia stare diu nequeat terrena potestas:
Terrarum Reges quaerite Regna Dei.

Sequitur aliud Episcopi Gulielmi.

Gulielmus olim Episcopus Roschildiensis, praestantibus Dei relucebat bonis, pietate, Religione, percelebri vita, & sancta, & omni virtutum genere illustri: Hic fretus Innocentia, atque iam iustò, iniusti homicidij dolore permotus, quod à Rege factum erat libidine magis, quàm ratione, Regem ipsum quamuis Magnum & tali potente Regno, comitatuque stipatum, magno repulsum baculo, prohibuit templo, rebusque sacris, donec pœnitens facti, in gratiam cum Ecclesia, & Deo offenso rediÿsset; His actis tempore non ita multò post, mortui Regis huc deferebatur funus, quod vt resciuisset appropinquare Vrbi, duo sepulchra confici iussit,

Duobus

Duobus etiã feretris adornatis, ibat Gulielmus obuiam; Postquam ad funus ventum est, oratione facta, vt illi, quem in terris, Deo Patri iam lucrifecerat, sanam per admonitionem, commori possit. Mox membra collapsus, animam sanctam Cælo reddidit, atque inde vterque suo loculo impositus: Hanc Sacram ad Ædem pariter, mirabile dictu, magno omnium stupore deportati sunt. Gulielmo honorificè sepulto, ac de more Episcopalibus insignibus, vnà cum illo terra reconditis, Nouo Deus funus miraculo hominum memoriæ consecrauit.

VISIO PRODIGIOSA, AC MIracula secuta in remotione Ossium Episcopi Gulielmi:

CAPVT X:

POst Episcopi Gulielmi obitum, ad Roschildiensem Episcopatum euectus fuit Sueno; non vulgari prudentia, ac vitæ integritate conspicuus, qui inter alia pietatis opera, Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis, ac Sancti Lucij, Pontificis & Martyris, ab eodem Gulielmo exstructam, sed

non

non consummatam, perficere decreuit, & præcipuè Cathedram ad Concionatorum vsum, in loco, vbi sepulchrum eiusdemmet Gulielmi positũ erat, erigi iussit; cum autem parata essent omnia, conuentione etiam facta cum operarijs, vt die sequenti opus inciperent, ipsa nocte, homo quidam Sacerdotalibus vestibus indutus, baculum manu gestans, in somnijs Sacristæ apparuit, quem seuera, minacique tremendus facie, ita alloquebatur: Scito, quòd præsens Episcopus Sueno, honorem à Gulielmo suo Antecessore in Ecclesia construenda, tot laboribus acquisitum, sibi tribuere haud debeat, & multò minus eiusdem sepulchrũ & ossa remouere, ac ea ab illis Suenonis nullatenus separare, alias quicunque ista audacter facere præsumpserit, condignas temeritati pænas persoluet; Post hæc eundemmet summitatem Ecclesiæ conscendere, ac baculo parietes vndequaque percutere, Sacrista conspexit, ita vt tota Ecclesia ruere, ac præcipitijs diruta omnino videretur; eodem instanti è somno excitatus, & horribili visione summopere perterritus, ad Ecclesiam accurrit, eamque totaliter eodem tempore collapsam, ac præcipitatam inuenit; ex quo se minimè somniasse, sed omnia clarè vidisse recognouit: Conciues

postea

postea ab ipsomet Sacrista moniti & instructi, magnumque prodigium perpendentes, admiratione non solùm, verùm etiam timore multo oppressi remansere, & quod magis miraculum prodigiosum comprobauit, In eademmet Ecclesia quiescentem Custodem, dum, iuxta fundamentalem omnium opinionem, ex saxorum corruentium impetu iam vita functus, ac inter sacelli ruinas consepultus iudicaretur, magna licet lapidum multitudine circumcinctum, viuum tamen, & non solùm è periculo mortis ereptum, sed etiam sine vlla sui corporis læsione incolumem repererunt. Episcopus autem Sueno, tot prodigijs satis commotus atque perterritus, Gulielmi sepulchrum immotum reliquit, solumque ad reędificandam Ecclesiam totus incubuit. Nihilominus paruo elapso tempore, maior Sacrarij Præses, nomine Hermannus, & Anrfastus Scolæ Magister, auxiliante atque etiam suadente Isaaco Præposito, audaci curiositate impulsi, Gulielmi sepulchrum aperiri iusserunt, vbi ossa eiusdem reperta sunt, è quibus suauissimus odor emanabat, ita vt, qui ea tetigerant, multiplicatis per aliquot dierum ablutionibus, nimiam suarum manuum fragrantiam abstergere minimè potuerint; Licet autem tam euidenti

miraculo, ad illarum Sacrarum Reliquiarum debitam venerationem præstandam mirabiliter induci potuissent, nihilominus, tanquam vulgaria & prophana ossa, in angulo sepulchri collocarunt; Sed Deus, qui Gulielmi Sanctitatem manifestis signis magis patefacere satagebat, tales sequi permisit effectus, ita vt in suam perniciem, pænas prædictæ temeritatis indices persoluendas, iuxta quod intentatum fuerat, ipsimet temerarij homines, in suis corporibus actu completas, recognoscerent;

Contigit enim, quòd idem Hermannus, dum Altari deseruiens, Absaloni, tunc temporis Episcopo Roschildiensi, officium sacrum celebranti assisteret, & Thuribulum manu gestaret, cui igne sacro, iuxta morem imposito, igneus globolus tàm repente, ac celeriter ad eius nares euolauerit, vt statim eo penetrante cerebrum, non solùm viribus totaliter destitutus, verùm etiam voce ac loquela priuatus, intra tres dies miserabiliter decesserit, digna expertus iuxta prudentum hominum iudicium, supplicia suis naribus debita, quæ suauissimum ex Gulielmi ossibus odorem emanantem contempserant; Anrfastus etiam conuenientem pænam sustinuit, dum ipse pariter mebrorum debi-

debilitate summopere oppressus, vnam medicinam pro alia inaduertenter sumendo, languores cruciatusque vehementes, ac tribus continuis mensibus durantes, perpessus est; qui etiam tandem suum irreuerentiæ crimen, ergà Gulielmi reliquias confitendo, miserabili modo, è viuis sublatus fuit, id quod etiam Isaaco Præposito, pulmonibus consumptis, & etiam alijs, non sine multorum admiratione accidit, teste Saxone Grãmatico, hisce verbis. *Igitur tantum vnusquisque panæ sumebat, quantum in violanda Antistitis sepultura auctorem egerat, quia enim salubritatem suam prudentiæ munimento tueri noluerunt, cladem culpæ præcipitio contraxerunt*; Quibus prodigiis, miraculisque Guhelmi Sanctitas summoperè in opinione omnium corroborata remansit, vti postea exitus comprobauit, dum Sanctorum Episcoporum ac Confessorum numero adscriptus fuit.

Sax. Grãm. lib. 11. Hist. Dan. f. 195.

INTER CANVTVM, & Haraldum, & inter populos contentio ob Regni successionem, ad quod postea Haraldus euehitur.

CAPVT XI.

HVmanam præsumptionem, ex hæreditario instinctu, à nostris primis Parentibus contracto, ad dominium naturaliter addictam esse, quis est qui nesciat? Vnde nil mirum, si post Suenonis obitum, inter Canutum & Haraldum, Danicè *Harrild*, fratres discordia orta fuerit, & inter populos, tumultus non exiguus, ob diuersam animorum propensionem, magis ac magis excreuerit, ita vt aliquamdiu Proceres dubii disceptarint, vtrùm Canutum, an Haraldum ad Regni fastigium essent promoturi: Aliqui Haraldo fauebant, se solùm reflectentes ad illius mansuetudinem & bonitatem: Alii verò, & in maiori numero, non tantùm ob consimiles qualitates, verùm etiam ob Canuti singulares animi, corporisque dotes, ac preclàra merita eundem præferendum existima-

ſtimabant; cuius labores & pericula, pro tuenda Domi, militiæque Republica, necnon pro illuſtranda apud vicinas nationes, Patria, ſudores ac moleſtias publicè conſtare clamabant. Nihilominus poſt multas generales ſeſſiones Procerum atque Nobilium, Haraldus tanquam natu maior, Rex huius nominis ſeptimus, anno 1077. tempore Gregorij VII. ſummi Pontificis, proclamatus fuit. Statim à populis, præcipuè Haraldo adhærentibus, ſolemnitates maximę ingenti cordis cum lætitia, pro noui Regis electione celebratæ fuerunt. Canutus verò omnia, per diuinam prouidentiam ita diſpoſita eſſe ſibi ſuadens, ab ipſamet non aliud, quàm quod animę ſuæ ſaluti proficuum eſſet ac neceſſarium, expectabat & flagitabat, memor, Sancto Ioanne Chriſoſtomo, inter alios Patres, teſte, *quòd Deus non exaudit ad votum, ſed ad profectum, & quod denegat voluntati, concedit ſaluti*; Quod manifeſtè eodem tempore accidit, in quo Deus, (*qui humilia reſpicit, & alta à longè cognoſcit*) Sanctum Canutum ad Dominiũ temporale ſubleuare diſtulit, vt glorioſior poſtea, cum martyrij merito Regnum cæleſte conſequeretur. Reliquit itaque Sanctus Canutus in pacifica poſſeſſione Haraldum fratrem, ac omni paſsione poſtha-

Sax. Gram. lib. 11. Hiſt. Dan. f. 196.

Iſaac. Ponti lib. 5. Hiſt. Dan. f. 191.

S. Ioã. Chriſ.

Dau. pſ. 137.

posthabita, heroica opera aduersus Orientales, tempore Patris inchoata, pro Regni æmolumento ac vtilitate prosequi decreuit; In quem finem, acceptis aliquot munitis nauibus, primò versus Scaniam, Danicè *Schaane*, iter aggressus est, atque inde Sueciam petijt, vbi à Rege Halstano, magna cum solemnitate, cordis beneuolentia, honoribusque præcipuis exceptus fuit.

HARALDI REGIS bonum gubernium, eiusque mors.

CAPVT XII.

HAraldus ab initio suscepti Regni, magnum suæ prudentiæ ac pietatis specimen dedit, vtpote qui pacis oleæ populorumque commodo totus addictus, nonnulla fauorabilia condidit decreta, aliaque priuilegia confirmauit, ac regia authoritate roborauit; quibus operibus maximos vulgi applausus & acclamationes, singularem subditorum in eum beneuolentiam ac obligationem exprimentes, obtinuit. Ad culmen itaque felicitatis, sub gubernio tanti Principis, sese con-

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. f. 193.

conſcendiſſe auctumabant; Regem tam auguſtum annis plurimis ſuperſtitem fore ſperantes pariter, & optantes; Sed Deus, *qui poſuit terminos, qui præteriri non poterunt*: poſt biennium à dominio inchoato, illum ad aliam vitam euocauit in loco, qui Dialbyn, lingua Danica *Dalbij* appellatur, anno 1079. tempore Gregorij VII. Summi Pontificis, ac in eodem loco, regijs ac honorificentiſsimis funeralibus expeditis, eius corpus vberrimis populorum vndequaque concomitantium lacrymis ſepultum fuit.

Iob. cap. 4.

Baron. lib. 11. fol. 154.

DOTES

DOTES PRAECIPVAE
Sublimesque Virtutes
S. CANVTI.

CAPVT XIII.

INSIGNES Victoriæ, inclytaque opera Suenonis Regis, Sācti Canuti Genitoris, necnon Haraldi eiusdem filij superiùs memorata, Virtutes ac prærogatiuas nostri Sancti obscurare minimè potuere, imô potius plurimùm illustrarunt. Dum ipse ab ineuntibus annis æqualium ornatus morum, virtutumque decore, Regiæ suæ Stirpis eminentiam, inde-

indefessa paternæ generositatis æmulatione, indeterminabiliter coram Deo, & hominibus ampliauit: ipse namque non solùm propria virtute, ac propitiæ fortunæ beneficio, sed & præclarissimis naturæ dotibus præuentus, pręcocis nimium indolis agilitate ætatem anteuertit, qui ante iuuentutis florem piratica monstra perdomuit, & nouis virium insignibus, paterni roboris fundamenta solidauit; Quodque magis dignum admiratione est, pro amplificanda, tuendaque Patria, multa fortiter gessit, triumphorumque, quorum ob immaturam adhuc ætatem, vix spectator esse poterat, author haberi voluit, quin etiam iuuenile corpus ad bella strenuè conficienda, armaque viriliter sustinenda firmabat: Porro eius fama ob bellicam virtutem in tantum illustrari meruit, vt rediuiuum Canuti Magni spiritum, fortunamque simul vnà cum nomine sortitus esse iudicaretur.

Fuit etiam Canutus Sanctus venustate admirabilis, eiusque corpus tanta cum membrorum simetria efformatum, tamque congruenti partium integrantium methodo compaginatum, vt sanè tanquam perfectionis exemplar ab omnibus videretur; Erat equidem externus ille corporis candor, & venustas internæ puritatis, perfectionis,

& ſanctitatis argumentum, ſicuti poſtea euentus comprobauit, ac per totum eius vitæ curriculum, ſatis clarè experientia docuit: Aſt vtinam eloquentia, materiæ huius ſublimitati debita, totum exprimere poſſem: Sed qui dixit, *Dilata os tuum, & ego implebo illud*, ſufficiens, vti ſpero, mihi ſuppeditabit auxilium. Diuina igitur ac infinita Dei liberalitas, plures alias ſingulares dotes ei impertierat, quia vt Sanctus Paulus Apoſtolus ait. *Non eſt currentis, neque volentis, ſed miſerentis eſt Dei*. Eminebat autem quaſi in lucidiſſimi cryſtalli maſſa, ſpiritus excellentia, ſed à ſuperbia longè remota; Humilitas gradiebatur profunda, ſed ſui ſtatus qualitati minimè præiudicialis: Manſuetudo abblandiebatur cordialis, ſed honeſtate repleta. Perſpicacitas præualebat intellectus, ſed modeſtiæ coniuncta; Dulcedo iocabatur in verbis, ſed ſemper ad Dei cultum, proximique beneficium directis; Ita vt omnes cuiuſcunque gradus ac conditionis, cum eo loquentes, beneuolentiæ vinculis obſtricti, iure optimo remanerent. Hiſce præclaris naturæ dotibus tanquam in ſolo, optimè ad fertilitatem diſpoſito, firmis, profundiſque radicibus diuinæ gratiæ ſemen, locum proprium inuenit ac ſtabiliuit, ita vt ſublimes fructus ſuo tempore

Dau. pſ. 80.

S. Paul. ad Rom. 9.

pore ad proximorum beneficium, & pręcipuè ad eorum lucrandas animas, ab omnibus iuxta Dei voluntatem emanaturi, euidenter conspicerentur.

ASSVMPTIO CANVTI SANcti ad Regnum Daniæ.

CAPVT XIV.

VBique locorum percurrente, (*Non enim potest Ciuitas abscondi super montem posita*) ingentis prudentiæ, ac summæ Sancti Canuti bonitatis fama, qui inter gemmas præclarissimorum hominum, tanquam carbunculus, radios ex omni parte lucidissimos transmittens, effulgebat. Vnde meritissimo iure Archiepiscopis, Episcopis, Proceribus, populisque annuentibus, ac etiam Legati Apostolici consilio, ad Regni dominium assumptus fuit Anno 1079. tempore eiusdem Gregorij VII. Summi Pontificis, & huius nominis Rex Quartus declaratus. Confestim itaque communem applausum, vniuersalemque acclamationem, triumphis ac festiuis solemnitatibus, maximam animorum consolationem exprimentibus, coniunctam, obtinere meruit, licet

s. Matth. cap. 5.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. fol. 199

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. fo. 194

hæc omnia ſuæ naturali inclinationi repugnantia, vtpotè profundiſsimæ humilitati addictus, inuito animo tolerarit; Imò pro certo habens, Regni faſtigium non ob ſua merita ſe à Deo recepiſſe, ſed ſolùm vt in Eccleſiæ vinea diligenter operaretur, ab ipſamet Diuina Clementia efficaciſsimis precibus, ſuſpirijſque feruentiſsimis opportunum auxilium expoſtulabat, vt ea omnia, quæ in eius rectiſsima voluntate ſtabilienda, ac ad maiorem Diuinæ Maieſtatis cultum, animarumque lucrum dirigenda decreuiſſet, facilius exequeretur, quem ob finem etiam Legatum Gregorio VII. ſtatim tranſmiſit, vt non ſolùm ſuam notificaret ad Regnum, aſſumptionem, verùm etiam de ſua promptiſsima, ac in exequendis Sanctitatis ſuæ mandatis conſtanti voluntate, eundem certum redderet, vt ita magis ac magis verus, legitimuſque Sanctæ Apoſtolicę Sedis filius ſemper cognoſceretur in opere; Vnde & Pontificiam Benedictionem, necnon inſtructiones inuiolabiliter a ſe obſeruandas atque exequendas humillimè petijt, quæ omnia ſatis ſuperque eiuſdem pietatem, & Sanctitatem indicabant; gratas proinde habuit Summus Pontifex oblationes, ac humiles petitiones, eaſque perfectiſsimi ſpiritus effectus eſſe declarauit in literis

teris

teris Apoſtolicis, in quarum initio ſequentia verba leguntur. *GREGORIVS, &c. CANVTO Danorum Regi &c. Sincero charitatis affectu dilectioni tuæ congratulamur, quia licet in vltimis terrarum finibus poſitus, ea tamen, quæ ad Chriſtianæ Religionis cultum pertinere noſcuntur, vigilanter ſtudes inquirere, & quòd Sanctam Romanam Eccleſiam Matrem tuã, & vniuerſorũ recognoſcens, ipſius documenta exoptas, & expoſcis, &c.* Sicuti, & in alijs de anno 1080. quarum prima verba ſunt; GREGORIVS, &c. CANVTO Danorum Regi &c. *Inter cæteras ergo virtutes, quas animo tuo imitandas cenſueris &c.* Baron. lib. 11. fol. 534.

Hiſce modis Sãcti Canuti ſanctitas in primordijs gubernij clarè enituit, quibus acceſsit eximia eiuſdem Sancti Principis in pauperes liberalitas; nam à terrenarum diuitiarum cupiditate remotiſſimus, identidem cordi ſuo inculcabat illa verba Dauidica; *Diuitię ſi affluant, nolite cor apponere*, & vt alter Tobias, qui filio ſuo dixit. *Ex ſubſtantia tua fac eleemoſynam, & noli auertere faciem tuam ab vllo paupere, ita enim fiet, vt nec à te auertatur facies Domini*: perfectiſsimæ charitatis viſceribus in Pupillos, Orphanos, Viduas, Peregrinos, pauperesque omnes, cuncta & ſingula ad congruam Dau. pſ. 61. Tobias c. 4.

& com-

& completam eorundem ſuſtentationem neceſſaria promptè diſtribuit; Pietati prætere a promouendæ ſummoperè ſtudens, Eccleſias multiplicauit, redditibus auxit, pretioſaque ſupellectili adornauit, & ea omnia, quæ ad maiorem Dei cultum, necnon ad Sacerdotum, Clericorumque commoditatem magis apta videbantur, totaliter perfecit; Propter quam liberalitatis prærogatiuam, non Regij Ærarij poſſeſſor, ſed potius diſpenſator ab omnibus habebatur. Allaborauit etiam, Religionem Catholicam, quæ iam in Dania floreſcebat, in Orientalibus quoque Nationibus diſſeminare; Quocirca bellum, quod, vt iam ſupra diximus, adoleſcens inchoauerat, nullum laborem, nec vitæ diſcrimen pertimeſcens, denuò reaſſumere ſtatuit. Aggreſſus itaque Regna Eſtonum, Curethum, atque Sembonum, omnia vndequaque concuſſit populoſque ſibi ſubiectos reddidit, quos poſtea etiam, iuxta immenſum cordis ſui deſiderium, ad Catholicam fidem amplectendam, magna adhibita diligentia induxit: In tot rerum diſcriminibus, ac arduorum itinerum anguſtijs, ab oratione ſolita, tam mentali, quàm vocali, minimè receſsit, quam ſemper omnibus alijs mundi negotijs præferebat, diuini non immemor moniti. *Primum quærite Regnum*

Iſaac-Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 196.

gnum Dei, & omnia adijcientur vobis: Et quod mirabile magis erat, non solùm inter maximas Regni curas, in domo sua velut alter Dauid, Oratorium inuenit, vbi cum ipso Psalte dicere poterat. *Septies in die laudem dixi tibi:* Verùm etiam opportunum tempus in Ecclesijs, Diuinis officijs assistendi, vti quotidie solebat, tota animę attentione, ad hoc vt in ipsa per huiuscemodi exercitij culturam, diuini verbi semen magis radicaretur, suoque tempore fructus bonorum operum omnipotenti Deo retribueret. S. Matth. cap. 6. Dau. ps. 118.

MAGNA CONTINENTIAE, ac pietatis Sancti Canuti virtus, & ad instantiam Nobilium consulentium, eiusdem cum Adela matrimonium contractum.

CAPVT XV.

ABsolutum, independensque supremorum Principum Dominium, ingentibus coniunctum diuitijs, præclaram aliquando continentiæ virtutem superat atque prosternit; dum

dum ipsi prædominantibus carnis illecebris non solùm delicato cibo, potuque suauissimo incrassati, verùm etiam auri & argenti affluentia repleti, (quæ enim virum ad libidinem proximè facilitāt pecuniæ,& earundem cupiditas facillimè virginem deflorat; Teste Poëta, *Auri sacra fames, quę non mortalia pectora cogis?*) in impudicitias, & inhonestos actus sæpe sæpius præcipites incidunt. Sed
Dauid.ps.67 Deus, qui est, vt Dauid innuit; *Mirabilis in sanctis suis*: taliter operatur, vt aliquando in ipsis caro in spiritum, tenebræ in lucem, ignauia in sapientiam, dominium in subiectionem, molle lutum in durissimum adamantem conuertantur: Hoc totum in Sancto Canuto clarè experientia docuit, qui licet magnus Princeps,Rexque potens, necnon immensis thesauris ditatus esset, nihilominus ab omni lasciuiæ genere ita alienus extitit, ac si exstinctum cōcupiscentiæ fomitem habuisset, semper tanquam verum pudicitiæ exemplar omnibus claruit; Aliquo postea transacto tempore, ad suos reuersus, Nobilium, Procerumque iteratis consultationibus, legitimam Regni successionem optantium, denique assensum præbuit, & Adelam, vel vt alij volunt, Ethelam, Roberti Flandrorum, & Hollandorum Comitis filiam, illustris-

illuſtriſſimam ac præclariſſimam fæminam, in vxorem accepit, quæ illi præter duas filias Carolum progenuit,eius vocabuli primum inter Flandros Comitem, vt ſuo loco clarius inſinuabitur; Licet autem inter eos reciproca, atque intima beneuolentia Coniugatis debita,ſatis vigeret, nihilominus ab operibus ad Diuinum cultum amplificandum directis, vt memorauimus, minimè deſecit; Quod ſatis oſtendit Cathedralis apud Roſchildięſes Eccleſia,ab Epiſcopo Gulielmo inchoata, necnon prodigioſo miraculo, vt ex ſupradictis, diruta, à Suenone Epiſcopo reædificari cæpta,ab ipſo Sancto Canuto conſummata,vbi etiam, ad exemplum Canuti *Magni* Aui ſui, propriam regiam Coronam, gemmis rariſsimis diſtinctam, ac pretio inæſtimabilem, proprijs manibus, non ſicut ille capiti Crucifixi impoſuit, ſed humilior pedibus ſacræ Crucis ſubſtrauit, proteſtans publicè, hanc non ſibi vili ſeruo,ſed Deo Optimo Maximo, vtpotè vero omnium Regi, ac Domino, quem è ſacra Scriptura didicerat eſſe *Regem Regum, & Dominum Dominantium*: meritò deberi. S. Paul. ad Thimot. c. 6 Fuſiùs nolo meminiſſe Sancti Regis humilitatis, in qua omnis eius ſermo pietas, ac ſpiritus mirabilis perfectio fundabatur: in eadem etiam Eccle-

K ſia

sia Episcoporum, Sacerdotum, & Clericorum ad maiorem Dei cultum, stipendia liberaliter auxit. Quin & Cœnobium eiusdem Loci Beatæ Virgini MARIÆ Sacrum, & aliud Ringstadiæ, lingua Danica *Ringsted*, necnon Ædem Sancti Michaelis Saglosæ, Danica locutione *Slangerup*, è fundamentis erectam restituit; suisque iam sumptibus, Lundensis, Danicè *Lund*, Ecclesiæ structuram, ab Episcopo Egino cæptam, perfecit, vt quoque singularem erga Ecclesiam affectum patefaceret, multa beneficia præstitit, quę non tantùm in illius constructionem, verum etiam in Scholæ, bonarumque literarum vsum cederent; Insuper die dedicationis eiusdem Ecclesiæ, sacris altaribus, ingenti & solita pietate ab ipso honoratis, quartam regiorum prouentuum partem, necnon quartam ęstiuorum redditiuum portionem Episcopo Egino, eiusque successoribus reliquit, vti refert Saxo Grammaticus verbis sequentibus. *Canutus prima itaque dedicationis die, Rex solemniter Altaria veneratus, quartam Regij numismatis, suæ in Ciues exactionis, & quartum æstiui Census portionem ei, qui pro tempore Antistes extiterit, muneris loco perpetuo iure prouidendum reliquit.* Sed quod magis Canuti Sancti beneuolentiam erga Ecclesiasticos indi-

Sax. Grammat. lib. 12. Hist. Dan. f. 197.

indicabat, fuit honor præcipuus in Episcopos collatus, quos consilio regio interesse, primumque inter Proceres & Duces, locum ac votum habere, amplissimis decretis, omnibus debitæ solemnitatis ritibus roboratis, sanciuit. Alia quoque priuilegia ijsdem Ecclesiasticis adiunxit, vt magis tanquam Dei Ministri, ab omnibus in honore & veneratione haberentur; Charissimos, iuxta innatum genium semper socios habebat, homines probatæ vitæ, doctissimosque religiosos, vt eorum exemplo, ac salutaribus monitis, omnis diuinæ offensæ occasio omninò tolleretur, verba sacræ scripturæ recensens. *Cum Sancto Sanctus eris, & cum viro peruerso peruerteris*: Ex qua lectione magis excitatus, Clerum non solùm distinctos ordines, verùm etiã à Ciuium curia separatam habitationem habere decreuit, ne eorum fortasse malum exemplum, vel minus honesta ac religiosa conuersatio, ijsdem sacris hominibus, diuinoq; cultui dicatis, maculam aliquam inureret; Qua etiam de causa fori sęcularis iurisdictionem, quoad eos, qui in rebus ad diuinum cultum, vel ad Ecclesiam spectantibus deliquissent, prudenter cassauit, eamque Archiepiscopis, Episcopis, ac eorum in ijsdem causis deputatis Ministris contulit.

2.Reg.c.22.

SANCTVS CANVTVS zelum magnum oſtendit, circa obſeruantiam præceptorum Dei, & Eccleſię.

CAPVT XVI.

CANVTVS Sanctus, accurata mente reuoluens, ſuam in ſubditorum defectibus perſcrutandis obligationem, & præcipuè in ijs inueſtigandis, quæ ad diuinũ cultũ, proximorumque beneficium ſpectabant; necnon rationem diſcutiens, ſuo tempore, Deo reddendam de omnibus ſua culpa, vel ob correctionis deficientiam, vel ob ſummam conniuentiam commiſsis, & ęternam ſibi commiſſorum damnationem promouentibus; In principio, verbis manſuetis, pietate paterna delinitis, iuxta Pauli Apoſtoli directionem: *Instructi in Charitate, & ſpiritu lenitatis*: eorundem offenſam, Diuinæ Maieſtati illatam culpare cæpit & improbare, vtpotè qui legibus præceptiſque Eccleſiaſticis aduerſarentur, graui cum præiudicio, & proximorum detrimento, diuinæ immemores iuſtitiæ, quam meritò ſeueriſſimam delicto-

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

S. Paul. ad Coloſ. c. 3.

delictorum suorum vindicem perhorrescere deberent; sed clarè cognoscens Sanctus Princeps, quòd oleum & operam perderet, ijs vitæ emendationem de die in diem procrastinantibus, ad se directam fuisse iudicauit, eiusdem Sancti Apostoli doctrinam præcipientis: *Ministerium tuum imple, argue, obsecra, increpa*; imò tremenda illa Spiritus sancti ad superiores loquentis, sententia: *Nisi annunciaueris iniquo iniquitatem suam, sanguinem eius de manu tua requiram*, horribili velut tonitru perculsus, seueris verbis, minarumque plenis, vitia detestari, persequi & anathematizare cæpit; Veruntamen: *omnis qui malè agit odit lucem, & non vult venire ad lucem, vt non arguantur opera eius*: Illi igitur nihilò emendatiores, sed obstinatiores, & à multo tempore vitijs addicti, omnes has tum monitiones, tum minas constanter respuebant, alij quoque omni Dei timore postposito, Regem publicè indiscretum calumniabantur, ac si legibus nunquam auditis, nec vllo tempore in praxim redactis, eos obstringere præsumeret: Ita hi Pharisæorum successores, proximum damnationis suæ præcipitium dilatabant, & accelerabant; constanter impellente peruersæ voluntatis impetu; neque mirùm, quia in debitam duræ ceruicis pœnam

S. Paul. ad Timot. c. 4.

Ezechiel. cap. 33.

Ioan. cap. 3.

nam

David.ps.80 nam, diuina iustitia vindex *Reliquit eos, secundùm desideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus suis*: Ecce quàm infeliciter parturiant *desideria inutilia & nociua, quæ*, Sancto Paulo teste, *mergunt homines in interitum & perditionem*.

SANCTI CANVTI confessiones Sacramentales quotidianæ, Ieiunia ac mortificationes.

CAPVT XVII.

EX dictis circa Sancti Canuti præclara ac mirabilia opera, quilibet eiusdem irreprehensibilem naturam, vitamque immaculatam satis colligere potuit, at ipse longè diuersum de se conceptum efformans, quasi omnium criminum reus, quotidie rigoroso suæ conscientiæ examine, delicta, quæ præcipuè in iuuentute à se commissa supponebat, seuerus censor discutiebat, iterum, iterumque supplicans cum Dauide: *Delicta iuuentutis meæ ne memineris Domine*: imò meditabundus, quòd secùndum sapientis testimonium, *Septies in*

Dau. ps. 24.

die ca-

die cadit iuſtus: quotidie vberrimis cum lacrymis, ſanctæ vitæ Sacerdotibus confitebatur, apud quos animæ eius puritas tantò magis illuceſcebat, prout inter alios Geroldus, & Arnoldus Epiſcopi teſtimonium veridicum perhibuerunt, qui mediâ hac frequenti, humilique confeſsione, non tantùm Sancti Regis puritatem penetrarunt, ſed & in cognitionem deuenerunt plagarum & vlcerum, ex cilicijs, flagelliſque contractorum, quorum oculati ipſimet teſtes fuere. Per hunc Sanctæ virtutis tramitem, velociſsimo curſu Sanctum ſuum Principẽ ad metam æternæ gloriæ properare, profitebantur omnes, quoquot timor Domini imbuerat. Hiſce carnis propriȩ mortificationibus mirùm recreatus Sanctus Canutus, exultabat vt gigas ad conſummandam virtutis ſemitam, tantò alacriòr, quãtò certiòr, quòd iuxta carnalium appetituum refrenationis menſurã, ſpiritus à terrenis auerſus & ad cæleſtia conuerſus, plus aut minus releuetur. Totus itaque Chriſti eſſe deſiderans, continuò carnem ſuam ad concupiſcentias reprimendas, crucifigere non pertimeſcebat, ita vt meritò dicere potuiſſet, quòd Sanctus Anſelmus, verba diui Pauli Apoſtoli commentans, innuit: *Caſtigo afflictionibus corpus meum, & in ſeruitutem redigo, vt non*

Prouerb. cap. 24.

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

S. Anſelm. in cõm s. Paul. ad Corint. 9

non perficiat suam, sed spiritus voluntatem. Affligebat insuper corpus suum nō sola temperantiæ virtute, quæ cibi potusque mediocritatem requirit ad tollendos concupiscentiæ impulsus: Sancto Augustino hisce verbis attestante. *Temperantia est affectio coercens, & cohibens appetitum ab ijs rebus, quæ turpiter appetuntur;* verùm etiam continuorum ieiuniorum exercitio, præcipuè autem diebus Veneris & Sabbati, in quibus mensæ Regali assidens, tantùm pane, sale & aqua vescebatur, id autem tam secretò, tamque dextrè, & circumspectè practicare nouerat, vt nulli alteri, quàm paucis, ijsque fidelioribus Ministris innotesceret; Deportabantur enim ad Regis mensam exquisita fercula, dulcissimique potus, prout tantum Principem decebat, sed ipse incredibili dexteritate adhibita, quotidie, quod magis gustui contrarium, ac solum ad sustentationem necessarium esset, assumebat: Allatis itaque regalibus dapibus, partim in pauperes, partim in eosdem fidos Ministros secretè distributis, corpus suum in delicijs enutritum, extenuabat; Opera igitur tam præclara non in plateis publicis propalari, sed à diuino cordium inspectore approbari cupiebat, iuxta Euangelicam monitionem: *Nesciat sinistra tua, quid faciat dextera*

S. Aug. lib. 1. de lib. arbitr cap. 13.

Matth. c. 6.

dextera

dexteræ tua: Quia non inde humanæ laudis fauo-rem, ſed tantùm ab omniuidentis Dei infinita clementia exſpectabat remunerationem.

PETITIO AVXILII BELLICI à Sancto Canuto, pro Anglo-rum defenſione, & ad ipſo-rum inſtantiam bellica arma diſpoſita.

CAPVT XVIII.

NObiliſſima Anglorum propago (Venerabi-li Beda presbytero, eiuſdem Regni Hiſto-riographo teſte) ab antiquis Saxonibus originem duxit; Ad hoc Angliæ Regnum, poſt Sãcti Eduardi Regis mortem, communi populorum applauſu & acclamatione, Haraldus Goduinus Tyræ, vnius alterius Canuti Magni Regis Daniæ, & noſtri Sancti Canuti Aui ſororis, filius aſſumptus fuit; Sed Paulò poſt Gulielmus Normanniæ Dux, formidabili exercitu idem Regnum inuaſit, atque bellica vi, maximo amborum excidio, ac eiuſdem Regis Haraldi, fratriſque nece ſecuta ar- Iſaac.Pont. lib.5. Hiſt. Dan. f.197.

 rogan-

roganter ſibi ſubiugauit; Tali cum violentia Anglici Regni ſolium conſcendit, ſed longè maiori poſtmodum tyrannide, illud poſſeſſor depopulatus eſt; Siquidem inclytis Angliæ Ducibus, Comitibus, Satrapis, Nobilibus, necnon alijs diuerſarum dignitatum perſonis, partim ferro peremptis, partim in Ergaſtula detruſis, alijs paternarum diuitiarum hæreditate ſimul & honore priuatis, alijs natiuo ſolo exterminatis, alijs in exilium ablegatis; reliquis tandem publica ac vili ſeruitute oppreſſis, tyrannicum planè Dominium exercebat. Angli licet per aliquod tempus talia ſuſtinuiſſent, poſtea tamen crudelis ſeruitutis impatientes, Sancti Canuti auxiliatrices copias petere decreuerunt; id quod legatis frequenter tranſmiſſis, tandem obtinuere, cum oblatione dominij eiuſdem Regni Angliæ, vtpotè quod annis prçteritis Regno Daniæ exſtiterat hæreditarium. Sanctus igitur Canutus, licet animæ ſuæ ac populorum ſuorum ſaluti totus incumbens, non bene ad bella gerenda diſpoſitus eſſet, nihilominns igne charitatis accenſus, qua Anglorum auguſtijs compatiebatur, Pijſſimus Rex, exterminio eorum ſuccurrendum decreuit, vt priſtinæ libertati gentem nobiliſſimam reſtitueret, & Normannorum inſolentiam,

lentiam, in consanguineorum excidio plus nimio furentem reprimeret; Omnia hæc à Deo taliter erant dispoſita, *cuius iudicia abyſſus multa*, cuiusque consilia ab hominibus inueſtigari minimè poſſunt, dum eodem tempore ad martyrium ſancti Regis, via rectiſsima, & occaſio proxima præbebatur, pro Dei ac iuſtitiæ defenſione, prout in ſequentibus magis dilucidabitur.

Itaque Sanctus Canutus, occultum mentis ac ſenſus ſui conſilium, Olao primùm aperuit, tunc Sleſuicientium Duci; eique tanquam ſumma prudentia ac generoſitate prædito, neceſſariam authotitatem contulit; Olaus verò, etiamſi verbo Regis aſſenſum præbuiſſet, ac determinationem bellici apparatus contra Gulielmum maximè laudaſſet, necnon regiorum præceptorum executorem efficaciſsimum, ac rebus diſponendis ore ſeſe paratiſſimum oſtentaret, corde tamen, ambitione & dominandi cupiditate repleto, omnia ſecretò ſubuertere conatus eſt, ad lucrandos populorum animos, ſciens, quòd eſſent plerique ex Proceribus, populiſque Daniæ, iam longa ac diuturna pace fruentibus, qui minùs læto animo ad arma capeſcenda concurrerent; Nihilominus vigilanti Sancti Canuti, & Errici fratris aſſiſtentia & ſolliciu-

citudine, necnon populorum instantia, quorum propensi assensus, animum atque impetum indies aleæ bellicæ attentandæ maiorem ipsimet Regi addiderunt; accedente etiam Soceri eius, Roberti Flandriæ Comitis ad eandem expeditionem, mira alacritate ac studio, quin etiam ipsorum Anglorum, qui in Daniam tædio Normannicæ dominationis profugi, quotidianis quasi comitijs ad arma contra Normannum arripienda, Canutum sollicitare non desinebant, asserentes Angliam, ipsius & Danorum Regnum esse, nec pati eos debere, illud à nouo homine tyranno iniustè possideri: Ex varijs igitur Regni partibus, accedentibus copijs ingens ac formidabilis militum Classis, iuxta recentiorum historicorum calculum, mille nauium collectione constans, efformata fuit.

NOTI-

NOTITIA GVLIELMI REgis Angliæ circa bellicos apparatus Daniæ, eiusque vigilantia adhibita pro Regni defensione.

CAPVT XIX.

GVlielmus Rex Angliæ, rumore expeditionis Danicæ Classis, ad instantiam Anglorum collectæ, excitatus, statim conscensis munitioribus nauibus, vniuersum Angliæ Regnum percurrere, ac fortalitia diligenter visitare statuit: Et vt bellicosus miles ac heros nõ imperitus castra & oppida munire, muris & fossis cum propugnaculis castella circumcingere, Vrbium muros renouare, eisque vigilias constituere, diuersosque ad portus, nauticas custodias deputare, veteranos & expertos milites in fortalitijs destinare, ac totum id, quod ad tutissimam defensionem, eius iudicio necessarium videretur, statuere diligentissimè curauit. Exercitus verò tam è Gallorum, & Britonum, quàm & Normannorum natione, ab ipso in tam magna copia collectus fuit, vt postea ijs ad

omnes

omnes Regni Ciuitates transmissis, & omnes Vrbium Ædes replentibus, Ciues ac domestici foris extra Domos proprias habitare cogerentur.

PERFIDI ET INFIDELIS Olai, Germani fratris à Sancto Canuto Rege defectio.

CAPVT XX.

CLasse igitur parata, Danorum Exercitus in omnem horam tempus præstolabatur, quo iuxta mandatum Principis sui in occidentem solueret. Debuisset equidem Olaus, ob regiam commissionem, pro militari congressu necessarijs disponendis paratissimus insudare, ad instar fulguris in instanti, velocissimè, quacunque necessitate vrgente, discurrere, Nobilium, populorumque animos ad arma suscipienda sollicitare, officiales, & ministros in agendis opportunè instruere, ad cõmune Regni, regiæ gloriæ & maiestatis emolumẽtũ propugnãdũ singulos animare: sed perfidæ voluntatis tenax, totum Regis mandato oppositum mente reuoluens, solùmque ad suum proprium inte.

intereſse, omni lege & obligatione alia poſpoſita; intentus, eodem tempore, quo ſeruenti apparenter conatu egregiam pijſsimi Regis fratris ſui intentionem de recuperando Angliæ Regno palam omnibus promulgabat, ſecretò poſtea coram Nobilibus ac militiæ Ducibus, omnia Regis conſilia præceptaque, quolibet adhibito conatu refutauit, illiſque amittendæ pacis damnum, inimici vires, ac potentiam, victoriæ ambiguitatem, aliaque mille rerum, ac vitæ pericula in bello ſimili euentura, ſummoperè inculcauit; Olaus autem conſimilibus ſuggeſtionibus non ſolùm generoſa populorum corda, ac ad bella diſpoſita infirmauit, verùm etiam ſuæ inhærentes opinioni, à fide & obedientia, eorum Principi debita, alienauit. Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 198.

COM:

COMMISSIONES, A SANcto Canuto, militiæ Officialibus transmissæ, ac eorum tumultus ob Olai moram.

CAPVT XXI.

MAgnum Olai fratris sui crimen, ac occultam fraudulentiam Sanctus Canutus nũquam præsumere potuisset, & cum iam mille naues paratæ & munitæ essent, ad occidentales portus transferri iussit, vbi postea eiusdẽ Olai aduentum cum alijs nauibus, omni munitione refertis, quantocius expectare deberent. In instanti igitur distensis velis, iter versùs occidentem arripuerunt: Sed postquam ibi diù Olaum exspectassent, qui sæpiùs monitus, citò se venturum pollicebatur, milites denique maris angustias non sufferentes, sed magis proprijs passionibus commoti, adeo impatientes ac tumultuantes exarserunt, vt omnia relinquere, ac domos suas, potius priuatæ, quàm publicæ Regni vtilitati & gloriæ inuigilaturi, repetere decreuerint; Interim congregati omnes, quid hac in re cõcludẽdũ esset, disceptare cæperũt, deniq; naturali in Regẽ inclinatione, debitoque

toque obſequio in animis eorum præualente, imò proprio agnito defectu, Sancto Canuto inſtantias ac proteſtationes tranſmittere ſtatuerunt. Eodem tẽpore Clemẽtiſsimus Rex ad locũ appulit celeberrimum, qui ab eiuſdem incolatus domina. Heli nomen accepit, Danicè *Helge*, quod interpretatum Campiuilla dicitur, vbi cum prudentibus, & ſapientibus, necnon militaris exercitij expertis pertractauit, vt ſelectis ordinationibus magis conguẽtibus, Ieſu Chriſto auxiliante, res tanti ponderis cæpta, ad optatum finem & ad glorioſum profectum perueniret; Non recedebat, etiamſi hiſce curis implicaretur, Sanctus Canutus ab oratione ſolita ad Deum directa, è cuius infinita prouidentia omne bonum animæ, & corporis, viua fide ſperabat. Acceſſerunt interim Legati ab officialibus militaris Claſsis tranſmiſſi, Regique cauſas rebellionis ac querimoniarum non ſolùm miniſtrorum, verùm etiam, totius militiæ ob Olai moram exortarum, facundo ſermone inſinuarunt, adiunctis etiam ex parte omnium ſupplicationibus, vt ijſdem aliud caput ad directionem neceſſarium cõſtitueret, vel licentiam ad domos proprias redeundi concederet.

SANCTVS CANVTVS SlesuicK aggreditur, vbi Olaum reperit, qui criminis reus, carceri mancipatur.

CAPVT XXII.

SVmma cordis mæstitia, Sanctus Canutus militum suorum indiscretam petulantiam, & Olai morâ, vti principalem rebellionis caussam intellexit, præsertim quia in Anglorum perniciem, & Regiæ Maiestatis præiudicium, promissæ auxiliares copiæ Anglis non succurrerent, qui militari Sancti Canuti ope è tyrannicis vinculis soluendos se esse sperabant; Omnia igitur pijssimus Rex mente recensens, SlesuicK, Danicè *Slesuig*, adire statuit, vbi Olaum fratrem quietum, securum, & à nauigatione versùs Occidentem, totaliter alienum inuenit; Interrogatus igitur de causa, nequijt se sufficienti cum effugio excusare, & suæ infidelitatis, perfidiæque crimen, Regi sancto iamtum manifestis indicijs patefactum, cooperire; nihilominus ad Dei exemplum, qui dixit:
Gen. 18. *Descendam, & videbo clamorem, an verũ &c.* Ipsemet

met Princeps in persona propria omnem adhibuit diligentiam, oculisque suis ventilata causa, per Olai machinationes, Nobilium, & populorum alienatos animos, contra regias ordinationes, necnon contra Regni commune bonum recognoscens, delictũ omni opinione grauius animaduertit; Et licet aliqui Olao adhærentes, eundẽ excusarent, ac innocentem probare conarentur, regium in Olao sanguinem reueriti, Erricus tamen communis vtriusque frater, diuina permittente iustitia, periuros ac criminis collegas omnes accusans, & præcipuè Olaum fratrem, eundem compedibus innecti iubet. Iustè pijssimus Rex enormi fratris Olai, in præiudicium regiæ Maiestatis, ac totius Regni, delicto perpetrato cõmotus fuit, qui meritò cum Dauide dicere poterat. *Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem vtique, tu verò homo vnanimis, Dux meus &c.* Tenebatur equidem Rex ob læsam maiestatem, etiam nulla habita, proprij sanguinis ratione, seueræ iustitiæ partes exercere, nihilominus ex solitis suæ immensæ pietatis visceribus, crimini compatiens, solùm in Flandriam Socero suo Roberto, consilio etiam Errici, Olaum carceri includendum transmisit. Postea Legatos commissionibus ad rebellionem sedandam, atque

Isaac. Ponti lib. 5. Hist. Dan. f. 198.

Dau. ps. 52.

tollendam magis congruis, per literas regias expeditis, ad Classem reuerti imperauit.

MILITARIS CLASSIS tumultus quiescit, postea verò eiusdem nouæ supplicationes ad Sanctum Canutum deferuntur.

CAPVT XXIII.

REuersi ad Classem Legati, retulerunt omnia circa Olai delictum perpetrata, sicque promulgatis Regis commissionibus, paterna charitate, & admiranda mansuetudine repletis, quieuit tumultus, animique populorum sedati atque placati, regi suo exactissimam obedientiam seruandam in omnibus promiserunt. Nihilominus tamen paruo elapso tempore, Autumno imminente, Legatis ad Sanctum Regem denuò transmissis, maxima instantia omnis multitudo interpellauit, vt hyemali tempore, ob continuas maris tempestates, nauibus valde perniciosas, vniuersam Classem iuxtà beneplacitum suum reduci,

necnon

necnō ob domeſtica negotia exercitum ad propria remeare concederet, facta ſimul poteſtatione, ſe promptiſsimos poſtea ſub quauis læſæ maieſtatis pæna, arma reaſſumpturos, vbi vel minimum ſtatueretur à Rege præceptum, de repetendo naualem Claſſem, imò ad ſanguinis effuſionem, ac ad omne vitę periculum ſubeundum fore diſpoſitos; Licet autem hiſce verbis ſuo pijſſimo Principi infimum, debitumque obſequium offerrent, corde tamen nihil magis, quàm proprium commodum, omnibus regijs mandatis poſthabitis, moliebantur. Quare Sanctus Canutus poterat iure meritiſſimo cum Rege Regum, & Domino dominātium exclamare: *Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè eſt à me*: Expoſitis ergo humiliter per Legatos Regi Sancto officialium, miniſtrorumque militiæ ſupplicationibus, clarè eorundem defectus ac rebellio, per Olai factiones excitata, innotuit. Congregrati itaque in re tanti ponderis Magnates, & Nobiles, diſcuſſa ſufficienter populi rebe lantis contumacia, vnanimes omnia petita concedenda eſſe decreuerunt.

Iſaias c. 29.

SAN-

SANCTVS CANVTVS suos subditos ob inobedientiam, & rebellionem, reprehendit, ac decreta aliqua pænalia ad eorum mulctam promulgat.

CAPVT XXIV.

NAuibus itaque ad suos portus reductis, Exercitus iuxta regiam indulgentiam, ad tumultum & omnem populi rebellionem sedandam, ad proprias Sedes reuertitur. Porro ipse pijssimus Rex, nullo habito respectu ad eorum contumaciam, & inobedientiam, omnibus defectibus, qui regiam suam personam, politicamque mundanam tantùm tangebant, ex visceribus charitatis summopere compatiebatur: Nihilominus, vt eos diuinis ac Ecclesiasticis legibus aduersari aduertit, sufferre haud potuit: Vocatis igitur Nobilibus, Ministris, Officialibus cuiuscunque status totius Regni, necnon populorum Præsulibus, diuinarum, Ecclesiasticarumque legum violationem, intentata diuinæ iustitiæ vindicta, zelosus

ſus exprobrauit, criminumque reos, non vulgari pœna dignos declarauit, iuxta doctrinam Spiritus ſancti, in Iſaia Propheta ſuperiores instruentis: *Clama ne ceſſes, annuncia populo meo ſcelera eorum.* Iſaias c. 58. Poſtea elegantibus verbis, plurimiſque laudibus tum Nobiles, tum populares præſertim extollere cœpit, qui eximiam anteceſſoribus ſuis gloriam, animi alacritate, obedientia exacta, ac cordis generoſitate inter euidentia propriæ vitæ diſcrimina præſtitiſſent, quique in bellicis conflictibus, corporis robore, animique conſtantia, mirabilia, ac memoratu digna peregiſſent, itaut diù Res Danica, beneficio diſciplinæ militaris, incolumis huc uſque perſtitiſſet, quibus præclaris operibus, glorioſiſque triumphis, inclytum Patriæ, ac Regni propagatorum nomen, iure optimo meruerint. Econtra verò debitis repræhenſionibus, præſentem eorundem animi, ac inobedientiæ publicam ac reiteratam rebellionem, vnà cum alijs grauioribus delictis, contra propriam vniuſcuiuſque obligationem, Regnique gloriã perpetratis exprobrauit, ſicuti etiam ſibimetipſis irrogatam contumeliam, quæ magis ob errorem publicum, communi vtilitate ſpreta, excreuit; Quibus de cauſis ad aliquam pœnam decernendam ſe compelli declarauit: Vnde

de

de eodem tempore tanquam Princeps pijſſimus, ad pietatis ſtudia promouenda, & ad Diuini cultus reuerentiam ſtabiliendam, necnon ad Eccleſiaſticorum iura amplianda, decreuit, vt mulctæ ac ſupplicij loco, quod iure optimò meruerant, perpetuò decimas Eccleſijs perſoluerent; item tam aduersùs Eccleſiaſtici ieiunij, quàm carnis abſtinentiæ tranſgreſſores, alias pænas promulgauit, eaque decreta ab ordinarijs miniſtris, ad húc finem cōſtitutis, vnà cum pænis ſtatutis conſcripta, ac roborata fuere. Poſtea verbis, melliflua dulcedine, ac veræ charitatis ardore repletis, ad obedientiam non tam ſibi, quàm Deo præſtandam eoſdem adhortatus fuit, ijſdem inſuper inſinuando tàm temporaneum, quàm æternum cæleſtis gloriç meritum, hiſce bonis operibus correſpondens. Poterant equidem, & debebant contumaçes, hiſce ſtimulis compuncti, audacem ſuæ rebellionis inſolentiam ſupprimere, dicendo cum Dauide; *Inclinauimus cor noſtrum ad faciendas iuſtificationes tuas propter retributionem*. Quod porrò pænalium decimarum ſolutionem concernit, explanauit iiſdem, quantam ad maiorem Dei cultum, animarumque lucrum, præbuiſſent occaſionem. Putabat quidem Sanctus Canutus ſe hoc diſcurſu, inuiolatæ veritati

Sax. Gram. lib. 11. Hiſt. Dan. f. 198.

Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 198.

Dauid. pſ. 118

tati

tati innixo, sibi animos rebelles deuincturum, & ad exactam obseruantiam, obedientiamque redacturum, sed contrarium accidit, licet enim hæc pria oratio non parum permouisset multos bonæ indolis, nihilominus talia decreta non solùm ali. quibus grauissima visa fuere, verùm etiam alijs, & maior quidem pars, inueteratę malitiæ dedita, iuxta verbum diuinæ sapientię: *Stultorum infinitus est numerus*: nullam aliam præter proprij sensus legem sectantes, præcepta Regis sui injusta, & intolerabilia esse iudicarunt; Vnde summopere ira commoti, vti semetipsos à tali decretorum onere eximerent, & præcipuè ab illo persoluendarum decimarum, quòd magis eos torquebat, non solùm ob auaritiam, quia facilè serpit offensa, vbi æris præsertim exactio animos exasperat, verùm etiam tali decimarum tributo, tanquam perpetuo suæ rebellionis indicio, perfidas contra Principem suum machinationes moliri cæperunt.

Eccles. c. 1.

N POPV-

POPVLI REBELLIO ob decimarum solutionem, necnon ob alias pœnas, à Sancto Canuto præscriptas.

CAPVT XXV.

COmmoti igitur ex vna parte obstinatorum, ac perfidorum hominum, in publicam rebellionem coniuratorum animi, qui regia præcepta solùm non exequi, sed nedum auribus excipere detrectabant; Ex alia verò parte statutis pęnis perterriti, confusione maxima afficiebantur: immiscuit se huic tragædiæ consiliarius ille pestifer, qui *aduersarius noster diabolus circuit quærens, quem deuoret:* hic igitur infernalis seductor, acquirendarum sibi animarum cupidus, vt Catholicæ Religionis vigorem destrueret, populumque iam tandem aliquando per deuoti ac pijssimi Principis solertiam, Deo perfectissimè subijciendum, suæ antiquæ malignitatis faucibus absorberet, mille artifex Regis indiscretionem, præceptorum rigorem, pænarum seueritatem, ac omnium contemptum, Nobilium animis efficaciter inculcabat;

1.Pet.c.5.

Prout

Proũt iam olim Hebræorum Pontifices, & Phariſæos, legiſque miniſtros, aduersùs ipſum veritatis Authorem, veneno inuidiæ incitauit, per quos poſtea vulgi ſimplicitas, omni memoria ſingularium beneficiorum, ac euidentium miraculorum ſepulta, inſtigaretur; non obſtante præuia proteſtatione publica: *Bene omnia fecit, & Surdos fecit audire, & mutos loqui*: vt eundem vitę opificem tanquam ſeductorem, reumque mortis condemnaret. Horum pariter nobilium, potentiumque facũdia ſimul & audacia, Populos ſimpliciores, nullo habito reſpectu ad paternam charitatem, ac ſingularem bonitatem, patentium beneficiorum cumulo toties multiplicatam, aduersũs Sanctum Principem impiè concit[illegible]it; nam prout comprobauit euentus, ſimilibus infernalis hoſtis ſuggeſtiõnibus permoti, rebellionem vniuerſalem in publicis plateis excitandam decreuerunt, ac omnes inſidias non ſolùm contra authoritatem, verùm etiam ipſiuſmet Sancti Canuti vitam tentarunt, vt libertatem omnimodam, vnicè á ſe concupitam, conſequerentur, Apoſtolicæ violatores diſciplinæ, præcipientis: *Obedite præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis*: Imò linguis ſacrilegis, & auernali igne inflammatis, falſos, fictoſque Regis defectus ementientes,

s. Marc. cap. 7.

s. Paul. ad Hebr. c. 13.

tes, instigatione maligna, populorum animos ad iram contra Religiosum Principem prouocarunt, vt sic veneno iniquitatis infectos, & laqueis malitiæ, ac mendacij irretitos, ad omne scelus eos promptiores redderent, atque viri iusti memoriam solo exterminarent: O quam veraciter dixit Sanctus Iacobus: *Lingua inflammata à Gehenna, quæ maculat totum corpus, & rotam natiuitatis nostræ*: Quid igitur mirum, si populi huiusmodi aut nescierint aut potius rescire detrectarint præceptum Petri Apostoli, subditos alloquentis: *Deum timete, Regem vestrum honorificate.*

S. Iacob. in Epist. Canō. cap. 3.

S. Petrus cap. 2.

SANCTVS CANVTVS Populorum tumultum recognoscit, ac animo intrepido, pro exactione decimarum denuo insistit.

CAPVT XXVI.

PErsensit Sanctus Canutus tumultum; insidiasque, à populis rebellibus contra suam Regiam personam adinuentas, atque iam paratas aduertit; nihilominus sciens Sanctus Rex, iustorum

ftorum bonitati infallibiliter correſpondere malorum perſecutionem, iuxta illa Sancti Leonis Pontificis verba: *Nunquā deeſt tribulatio perſecutionis, ſi nūquā deſit obſeruantia pietatis*: Canutus itaq; minimè perterritus, imò conſtantia, ac animi fortitudine roboratus, exactionem decimarum, conſtitutis Miniſtris, nempe Toſtoni, & Hortæ, integram perfectamque fieri imperauit, vt citius, abſque exceptione perſonarum, cuiuſcunque gradus ac nobilitatis exiſtentium, commiſſiones regias exequerentur; Qua in re Piiſſimus Rex non ſolùm debitum iuſtitiæ, verùm etiam maiorem Dei cultum ac animarum lucrum perpendebat, cui fini multiplicatos redditus Eccleſiaſticos maximè ſuffragaturos eſſe arbitrabatur. Quibus ſanctis motiuis, magis animæ ſuæ intenta ſalute, quàm mundi oblectamentis, ſemper ad propriam vitam ſacrificandam, ſe paratiſſimum Deo offerens, meritò cum noſtro Sancto Patre ac Propheta Elia, dicere poterat: *Zelo zelatus ſum pro Domino Deo exercituum*: ſimulque ſe Beatum aſſerere, iuxta Sancti Dyoniſij verba. *Qui propter nullum aduerſitatem & perſecutionem, relinquit viam iuſtitiæ, ille Beatus eſt.*

S. Leo: cap. 14

3. Reg. c. 19

S. Diony: l. p.

Denique decimarum Exactores, regias commiſſiones

ſiones exequi cæperunt, ſed nõ iuxta rectiſſimam; Sancti Canuti mentem, charitatis ardorę ſuffultam ita à dæmone impulſi, qui nouas flammas ſuſcitando, ad totale animarum exterminium tendebat. Prædicti enim Miniſtri plus iuſto in pecunijs exigendis petere, ſtaterarum pondera adaugere, rerum quarumcunque pretia vilipendere, vnciarum valorẽ, vix ſolito pretio admittere, iudicia peruertere, Nobiles ſimul & ignobiles, vi & potentia opprimere attentarunt; Quorum inſolentiam quàm plurimi non ferendo, exarcebati, maiores natu nobiles, & plebei, ira ſimul & inuidia accenſi, in regium Principem verſa indignatione (quem huiuſmodi violentijs conſentire exiſtimabant) cõſilio & armis irruere, & tam in eo, quàm ipſis Regis Adhærentibus, iniurias vindicare decreuerũt: Itaut publicis exclamationibus, & querimonijs, vndequaque coniuratio, ac tumultus paucorum, ad multos ſe exſtenderet; Vagabantur ergo impietatis ac Dementiæ intercurſores, & non ſolùm ad ſcelera prompti, verùm etiam ſimplicium, ac innocentium incitantes animos, ſcelerum complices multiplicabant, veritatiſque, ac iuſtitiæ ius, tribunalibus clauſis, vndequaque perturbabant; ſuperabundans exurgebat iniquitas, refrigeſcebat

chari-

charitas; Plebs ad omne ſcelus incitabatur; fas ſubſternebatur, nefaſque extollebatur, ac omni Dei timore poſthabito, veluti alpeſtres belluæ, ad glutiendum paratæ, & ſitibundæ, regio ſanguine ſaturari cupiebant. Vnde Elnotus Monachus Cãtuarienſis hiſce rebellibus, pœnam ſequentibus carminibus prædixit.

Sed quid ad iſta furor, vel quò violentia tendit? Elnot. Cantuar in elog. vit. s. Can.
In Regem populus, vt conſurgat furibundus?
Plebs inſana vide, tibi quid ſupereſſluat inde.
Adueniet peſtis, cedent armentaque morbis,
Et bos deficiet. & quod tibi vacca miniſtrat,
Rus reddet tenuem ſterilis, maledictaque meſſem.
Seminis & fructus perſoluet vix ager, & vnus.
Deficient ſiluis glandes, & pecora campis:
Et copiam lactis, & amittes dulcia mellis.
Occumbent pecudes, morientur gurgite priſces.
Dura fames homines proſternet deficientes:
Et tu qui proprio Regi ſummittere colla
Iam dedignaris; ſub Auerni Rege iacebis.

SAN-

SANCTVS CANVTVS ob Populorum rebellium persecutionem, diuersa loca petit.

CAPVT XXVII.

CVm semper magis Sancto Canuto, populorum perfidæ coniurationes innotescerent, non solùm authoritatem regiam aspernantium, verùm etiam eiusdem vitæ insidiantium, ad loca Australia, vltra fluuium, qui Limma dicitur, & pręcipuè ad regionem maritimam, quæ Vuendole, lingua Danica *Vendsyssel*, latinè conuertibilis interpretatur, se recepit, vt ibi de negotijs, cum Regio satellite, nomine Pibo (licet aliqui Blacconem vocent, ita forsan cognomine dictum) ac suis consiliarijs, ad actuales calamitates ac rebelliones concernentibus pertractaret, vbi etiam cum regijs decimarum exactoribus, de peragendis simul & rebellionis causis inquirendis, residere statuit; Ad huius igitur aduentum, tam nobiles quàm ignobiles, impiorum consilijs incitati, in priuatis conuenticulis sese mutuò ad iniqui-

tatem

tatem consummandam instigantes, authoritati & mandatis regijs neutiquam obtemperare decreuerunt; Hisce infernalibus instinctibus inhærentes, omni alia consideratione postposita, in totale Principis sui exterminium vnanimes conspirarunt, nullo habito ad Dei offensam respectu, dum potestatem opprimendo, Deo aduersarentur, iuxta dictum Apostoli: *Qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit*. Sed quod magis detestabile erat, tam in nocturnis, quàm diurnis conciliabulis, omni iniquitatis genere, ac infernali veneno refertis, arma sumere concorditer omnia loca opportuna adire, religioso Principi insidiari, à suis finibus exturbare, &, quòd dictu nefas est, à regione viuentium eum exterminare statuerunt, vt sic à prætensa vexatione, ac ignominioso decimarum onere liberarentur: rediuiuos mihi videor intueri Hebræos, *Qui concilium fecerunt, vt Iesum dolo tenerent, & occiderent*.

S. Paul. ad Rom. 9. c. 3.

Matth. 26.

Hæc tam barbara ac crudelis populorum machinatio, ad sancti Principis necem directa, ad aures Canuti peruenit; Ipse nihilominus intrepida animi sui constantia, nullo modo perterritus, imò magis lætus, firma spe ex tam ingenti tribulatione maius animæ suæ bonum secuturũ iudicabat, San-

cti Ioannis Chrysostomi verba perpendens: *Crux est abunda largitio omnium bonorum*; Statuto autem die, Rex pijssimus cum suis, multitudinem illorum Coniuratorum adunatam, oculis proprijs spectaturus, suisque auribus iniquiorum imprecationes percepturus procedit; vbi eum non tam suos, aut Christianos, quàm perfidos potius Iudæos cum Redemptore nostro audijsse existimarim, clamantes, *Crucifigatur*; vtpotè non alios quàm iuratos regiæ Maiestatis inimicos contemplabatur præsentes, in regicidium paratos. Quibus non tam ad proprium periculum, quàm eorum grauissimum scelus euitandum, verbis paterna beneuolentia, ac solita charitate plenis, magnam non sibi, sed Deo irrogatam esse declarauit offensam, qui ait: *Mihi vindictam, & ego retribuam*: pænamque debitam ijsdem denunciauit; sed videns, quòd in cassum verba reciderent, ipsique corde lapideo veritati resisterent; iuxta Dominicum præceptum: *Si vos persecuti fuerint in vna Ciuitate, fugite in aliam* suorum Ministrorum consilio, loco cedere, ac ex Aquilonaribus, ad occidentales partes se transferre statuit.

a Ioã. Chrys.

s. Paul. ad Rõ. 12. c. 19

a Matth. c. 5

SAN-

SANCTVS CANVTVS Ciuitatem AcKersburg aggreditur, ac in Villa Episcopi moratur, vbi postea populus rebellis accurrit, publicæque hostilitatis actus exercet.

CAPVT XXVIII.

PArtibus igitur Aquilonaribus derelictis, sanctus Canutus Occidentalium terminos statim adijt, & ad Ciuitatem, quæ nunc vsque, secundùm Antiquos AcKersburgh, linguā Danica, *Agersborre*, vt iuxta veram interpretationem, Vrbs Agri dicatur, se recepit vnà cum obsequentibus, ac sibi adhærentibus Ministris, nec non numeroso aliorum comitatu; vbi in Henrici Episcopi villam ibidem proximam, spatiaturus, animumque ex iniqua suorum populorum persecutione oppressum parum subleuaturus, recedit, sibi persuadendo, se à Iutiæ, Danicè *Iÿdland*, populis juxta eorum obligationem, defendendum forē; Sed contrarium accidit, dum illi impijs rebellium

stimulis pariter impulsi, omnem sibi libertatem promittentes, cum reliquis contumacibus pijssimū Principem persequi decreuerunt. Porro Regis discessu diuulgato, turba diripientium, cateruatim regiam habitationem inuadere, omnibus susque deque perlustratis, quod libitum foret, diripere, regales stipendiorum reliquias, quas vorando deglutire, ac secum deferre nequiuerant, prosternere, pedibus conculcando, vniuersa porcorum more subuertere, &, vt multa paucis complectar, nihil intermittere, quòd impijssimæ animorum sæuitiæ, ac ferocitati manifestandæ posset deseruire; Hæc populus rebellis consummauit, omni in Regem pietate, diuinæque iustitiæ timore destitutus, tantò maiori debacchandi libidine succensus, quantò magis impios conatus diabolica suggereret immanitas; Conuentione itaque facta & stabilito sacrilegæ impietatis consilio, vestigia Regis, edicto proposito, omnes vnanimiter insequi concluserunt, alij pedites, alij equites, vt Religiosi Principis memoriam regicidæ exterminarēt; Episcopus Henricus iniquorum hominum cateruam à longè prospiciens, vt primum impulsum contra Regem reprimeret, eis obuiam iuit vnà cum prudentibus, ac sermone placido eos alloquens,

quens, ad pacem, obedientiam, ac venerationem præstandam inuitauit, vtpotè tam vi naturalium quàm diuinarum legum, superioribus debitam, simulque Regis inclinationem, pietatis operibus, necnon beneficijs impertiendis addictam, experientia publica teste, eisdem ob oculos posuit; Insuper absolutionem ab omni crimine, contra regiã authoritatem, & personam perpetrato, sua inrefragabili cautione pollicitus fuit. Nihilominus obstinatiores effecti, sine vllo resipiscẽtiæ indicio, vel apparentia, in sua prima contumacia perstitere *Dura ceruice, & incircumcisis cordibus*; Vnde ad Henrici Episcopi consilia, nobiliores belli Duces, similes Iudæis, Stephanum quondam redarguentem deuouentibus, infrementes, insanis clamoribus, seuerisque minis, ne salutari Episcopi sermoni, optimæque admonitioni vulgus acquiesceret, contumaciter institerunt. Actor. 7.

CANV-

CANVTVS SANCTVS Suæ Vitæ diſcrimen agnoſcit, & immanitate populi perdurante, Reginam ſuam coniugem, vt ſuam patriam repetat, adhortatur.

CAPVT XXIX.

Iſaac. Pon. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 198.

SPretis Epiſcopi Henrici exhortationibus, pijſque eius admonitionibus eluſis, Sanctus Canutus propriæ Vitę diſcrimen, Regnique ſui pręcipitium præuidens, intimo cordis affectu, Reginæ ſuæ coniugi inſinuauit, vt, ſi res ſiniſtrè cederent, ad patriam cum Carolo, ac filiabus ſuis pergeret, & ibi corde quieto, quod à Deo optimo maximo decretum, ac pro maiori animæ ſuæ beneficio vtilius foret, inuicta ac conſtanti patientia, quæ vt Diuus Thomas ait: *Eſt radix & cuſtos omnium Virtutum*, exſpectaret, conſiderando hanc tutiorem viã eſſe, ad æternam gloriam conſequendam, Paulo Apoſtolo teſte. *Non coronabitur, niſi qui legitimè certauerit*; Inſuper certa, quòd, licet huius mundi tribulationes in infinitum excreſcerent,

S. Thomas. 2. quæſt. 126 in reſp. ad 3.

S. Paul. ad Timo. c. 3.

rent,

rent, nihilominus si promissa ab infinita Dei pietate, cælestis gloriȩ retributio inspiciatur, pro nihilo sint reputandæ, ipsomet Apostolo confirmante in hæc verba, *Non sunt condigna passiones huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis*, Hisce, & similibus meditationibus, maximas sui angustias Sanctus Canutus relaxabat; inter euidentissima pericula intrepidus, tutusque delitescebat, & à mundanis oblectamentis totaliter semotus, cælestia lætabundus exspectabat, iubilans cum regio Psalte: *Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi; in domum Domini ibimus*; Suorum igitur Ducum stimulis impijssimis potius, quàm salutari Episcopi exhortatione permotus, ferocitatis complicibus multiplicatis, seditiosus Cætus ad omne facinus prȩceps, ad Vrbem prȩnominatam, in quam Rex actualiter confugerat, & ad locum, vbi regalium gazarum ministri, seù prouisores morabantur, e vestigio properauit; & vt exinde cæptæ insolentiæ fama per vniuersas Iutiæ partes diuulgaretur, noua cum violentia, domorum penetralia, armata manu ingressi, omnia tanquam publici prædones diripuerunt, & in præsentes crudeliter irruerunt, alijs vulneratis, alijs e strato nudis extractis, alijs immaniter trucidatis, & ad communem ter-

S. Paul. ad Rom. cap. 8

Dau. psal. 121.

rorem

rorem incutiendum, in plateas publicas eiectis; extremè ipsimet per totam Ciuitatem angustiabātur Magnates in Ædibus proprijs; circum enim circa, omnem fugiendi aditum prohibentibus, hostilibus armis, in necem paratis, colluuies seditiosorum incessanter ampliabatur: Illi igitur partim in hostiles enses, nudi prosiliebāt; partim quasi à belluis dilacerati, horrorem spectantibus incutiebant, partim semiuiui è fenestris semetipsos deorsum præcipitabant, alij circumspectiores proprijs domibus cautè perfractis, ad Ædes proximas, vt occultè delitescerent, conuolabant; alii aquis se immergebant; Omnibus hoc iniquo modo tàm regijs ministris, quàm & ipsis domesticis exturbatis, supellectilem totam, & quidquid pretiosum violauerat immanitas, rapuit cupiditas; Ita nobiles ab hostili cuneo, proprijs substantijs exuti, licèt inuiti, ignobile, rapaxque vulgus locupletabant, & innocētiæ conculcatæ exaltata insultabat impietas, nullo non Ciuitati illi, tanquam calamitatum compendio, sine lachrymarum profluuio compatiente, propter inhumanam tam barbarorum populorum violentiam. Rex verò ob bonum publicū, ab infausto illo loco, cū suis confęderatis Ministris, idem consulentibus, secretò discessit.

SAN-

SANCTVS CANVTVS Ciuitatem Vuisbergh, ac postea Fioniam petit, vbi eandem patitur persecutionem:

CAPVT XXX.

TAlibus igitur ferinæ hostilitatis operibus, ac iniquis sceleribus perpetratis, exspoliata non solùm, sed etiam desolata Ciuitate AcKersburgh, turba rebellium furiis infernalibus magis exagitata, omnia disturbare moliebatur, ac ad sitim, Regio sanguine exstinguendam, anhelans, illum, vbicunque commorantem, persequi decreuit, ne sancto Regi, eiusque cõcomitantibus locus refugij relinqueretur, vt sic omniũ internecione, libertatem vnicè concupitam, & à dæmone, in animarum laqueum suggestam, infallibiliter consequeretur; Hinc igitur pedem mouit anxius Princeps, versùs celeberrimum locum, in medio Iutiæ positum, qui non solùm ob eximiam situs eminentiam, verùm etiam ob memorabilem antiquitatem in omnium ore versabatur, vbi temporibus elapsis, iuxta Paganismi ritum Idolum,

ibidem famosissimum, Vig nuncupatum, sacrifitijs adhibitis venerabatur, ex quo nomen Vuisbergh, Danicè *Vibierne*, deriuatum asseritur; Locus iste in tam magna erat veneratione & æstimatione, vt ex totis Iutiæ partibus ad eundem sæpius non minima multitudo, tam de causis communibus tractatura, quàm & de legum veritate, seu firmitate discutienda, simul & stabilienda conueniret, singulari priuilegio statuto, vt totum, quod ibi communi aggregatæ multitudinis consilio stabilitum fuisset, nũquam in alijs Iutiæ locis illi derogari, ac irritari posset. Huc Sanctus Canutus cum Pibo suo ministro deueniens, dum ibi, sicuti credebat, aliquem sibi fidelem inquireret, post diligentiam opportunam adhibitam non inuenit; sed etiam nouos insidiarum laqueos, à perfidis Ducibus præparatos aduertit, vt in hoc Sancti Matthæi Apostoli dictum verificaretur: *Ex abundantia iniquitatis, refrigescet charitas multorum*; Denique malignis perseuerantium rebellium machinationibus, omnem etiam refugij locum prohibituris, Sanctus Canutus horribiles iniquæ tempestatis procellas minimè se euasurum prospiciebat, videlicet iustè dici poterat de Sancto hoc Rege, quod de Redemptore, tẽpore passionis pronũciabatur,

S. Matth. cap. 24.

batur, Quòd Vulpibus auxilij fouea pateat, & aues Cæli confertos fibi nidos reperiant, *Filius autem hominis, vbi caput reclinet, non habeat*: Nihilominus de vnanimi Ministrorum, ac Collegarum pertimefcentium confilio ac instigatione, portum fluminis, qui Sleh dicitur, Danicè *Sleg*, Iutiæ furorem fimul & ipfam Iutiam penitùs relicturus, nautico adijt itinere, poftea per terram profecturus Fioniam; Tandem cum domefticis fatellitibus ac nouo iam certamine exercitandis Tyronibus, Fioniæ, Danicè *Fijen*, aduehitur, vbi, dum præsẽtis fecuritatẽ quietis minimè nancifceretur, fempiternæ fælicitatis palma, gloriofique triumphi perpetua memoria poftea infigniri promeruit. In tantum namque antiquiffimus hoftis, animarumque nequiffimus feductor, fic Deo permittente, fuæ execrabiles iniquitatis ac malitiæ artes, fuggeftione & inftigatione promouebat, vt impietatis Miniftros in Dei feruum irritaret vehementiùs, infidias, fcelerifque complices accumularet vberiùs, nemine ab impijffimis conatibus deficiente, fed magis, magifque femper regicidarum perfequentium accrefcente cumulo, vt innocens Princeps de numero tolleretur viuentium. Proditoriè per fcrutatores publicato loco, in quem Sanctus Canutus s.Matth.c.8

P 2 con-

confugerat, incunctanter ad eundem conuolat sacrilegus Cuneus.

SANCTVS CANVTVS Ciuitatem Othoniæ ingreditur; vbi structa à Pibo regio Ministro, proditionis fraus innotescit.

CAPVT XXXI.

SAnctus Canutus Fioniæ ijsdem angustijs implicatus, incidit in scyllā, cupiens vitare charybdim; diuina igitur prouidētia ita disponēte, ad Othoniæ, Danicè *Odensöe* Ciuitatem, se contulit, tanquam præcipuum certaminis vltimi locum, gloriosique Atrium triumphi, ex quo denique ad æternæ fælicitatis Patriam euolaturus erat, vnà cum fratribus suis Errico, atque Benedicto, laboris, & afflictionis consortibus, ac alijs Ministris, fideliter lateri regio assistentibus, quorum consilijs, quid in tanto rerū discrimine conuenientius foret exequeretur. Eodem tempore & loco, statim etiam comparuit seditiosa iniquorum populo-

pulorum arma gestantium Caterua, qui occultò dolo non tam internuncios, quàm exploratores ad Regiam aulam transmiserunt, vniuersa interim rebellium multitudine, in audacissimũ regicidij facinus se mutuò animante, inter quos Caput seditionis, ac fraudis Princeps Pibo, auerni veneno plenus, ingenio astutus, eloquio facundus, Regem innocentem malignè adijt, &, vt fidem fraudibus præberet, iniqua populorum rebellium non excusabat, sed exaggerabat delicta, dictitans pœnam eis debitam, vtpotè qui publica hostilitate vitæ, & saluti regiæ insidiati, læsæ Maiestatis reatum incurrissent: Suadebat etiã Regi sancto, quod, quandocunque rebelles hosce à perpetratis delictis absoluendos, regio verbo declaraturus esset, ipsemet stante hac regia promissione tumultum sedare, iniquos animos reprimere, ac ad perfectam obediẽtiam reducere vellet, quem in finem, si opus foret, non solùm sanguinem, verùm etiam propriam vitam, pro regia salute & defensione constantissimè se immolaturum pollicebatur. Hisce, similibusque Pibi verbis, Sanctus Canutus omnimodam fidem præstitit, quẽ sicuti acutissimæ, ac perspicacissimæ intelligentiæ dono ditatum nouerat, ita pariter assertę promissionis euentum facilè secuturum

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. fo. 199

turum

turum ſperabat. Pijſsimus igitur Princeps, non ſolo ſe verbo rebellium flagitijs condeſcenſurum, ſed etiam paterna eoſdem beneuolentia ſe amplexaturum promiſit, diuinæ memor miſericordiæ;
Ezech. 33. c. 2. dicentis: *Nolo mortem impij, ſed vt conuertatur, & viuat*; Menſæ igitur regali eodem tempore iuxta ſolitum, blanditijs, ac ſummæ beneuolentiæ ſignis, necnon perfectiſsimæ charitatis & gratitudinis oſtentationibus, Regi proximus Pibo aſſidebat; meritò Sanctus Canutus repetere poterat illud
Dau. pſ. 40 Dauidicum: *Qui edebat panes meos, magnificauit ſuper me ſupplantationem*: ac etiam cum
s. Mattht c. 26 Redemptore dicere: *Qui intingit manum mecum in parapſide, hic eſt, qui me tradet*: Sceleſtus enim Pibo, velut alter Iudas Iſcariotes, cor gerens infernali veneno contaminatum, dum regijs non modò dapibus farcitus, & poculo ebriatus, ſed & muneribus plurimis præuentus eſſet, ſecum nihilominus hunc eundem Regem, &, quod vel nefas eſt cogitare, omnino innocentem, populorum rebellium furijs tradere cogitabat in interitum. Denique religioſiſsimum Principem ficto, fraudulentoque oſculo amplexatus, ſicut Iudas Lucis Authorem, acceptis argenteis, vendidit Phariſæis, ſic ille cordialiſsimæ affectionis apparente obſe-

obſequio, luce derelicta, ac fidei probitate poſtpoſita, infidelitatis tenebris illaqueatus, vt nox nocti non ſcientiam, ſed inſipientiam indicaturus, hoſtilibus cateruis occurrit,& paternum Sancti Canuti affectum, omnium iniuriarum immemorem, ſummaque charitate refertum eludens, ſingulis ijs, quæ a Rege ſancto perceperat, contrarium peruerſo ſenſu denunciauit, & infernalibus ſuggeſtionibus, maius furoris incendium excitantibus, corda rebellium magis irritauit,& eorundem peruerſam,iniquamque voluntatem,ad Sancti Regis eiuſq; adhærentium totale exterminium propenſam conſolidando; ſuadentibus ſibi interim rebellibus, ſe tali methodo optatam viuendi libertatem conſecuturos, atque à præceptorum obſeruandorum vinculis, necnon à pœnis, contra inobedientes ſtatutis, ſoluendos. Denique vt intentionem peſsimam crudelis Pibo perficeret, ſicuti Iudas proditor oſculi ſignum, vt Ieſum comprehenderent, Iudæis præbuit, non impari ille modo, populis viam tutam, ad Regem capiendum, atque interficiendum diſpoſuit; ita hæc impijſsima Pibi machinatio, in omnem æternitatem,execrabile malitiæ, crudelitatis,ferocitatis, & flagitiorum omnium innotuit compendium.

INI-

INIQVITAS POPVLI augetur, & Sanctus Canutus Ecclesiam Sancti Albani Martyris petit, ibique sacrum audit, & Sacramento Altaris munitur.

CAPVT XXXII.

SEditiosa populorum multitudo, iniquis Pibl suggestionibus incitata, ad omnem crudelitatem exercendam præceps, atque parata, diuulgato etiam vndequaque modo, ad pijssimi Regis, eiusque Adhærentium excidium opportuno, magisque idoneo, regiam eiusdem Ciuitatis Othoniæ aulam, solita cum violentia inuasit, vbi tanquam rapaces belluæ, & ad deglutiendum paratæ, omnia circumquaque loca obsessa sollicitè circuibant; Iniqnorum hominum clamoribus, ac vociferationibus, equorum fremitu, armorum collisione æthera resonabant; discurrentium impetus humum concutiebat, puluis solo exurgens, in aera altius latiusque diffusus, Cælum obscurabat, itaut locus ille non tam huma-

no

no incolatui, quàm infernali confusioni assimilari potuisset.

Ex hisce rumoribus ; ac inhumanis violentijs sanctus Canutus perfidam eorundem iniquitatem, necnon Pibi fraudem collegit, qui non iam in abscondito, sed publicus hostis impietati proditoriæ addictus, vt coniuratorum caput & dux insaniebat. Porro deuotissimus Rex iuxta solitum morem,ad Ecclesiam Sancti Albani Martyris, a se ante octo annos exstructam , & reliquijs eiusdem sancti ex Anglia translatis, ditatam ,vespertinales horas auditurus,ac se suosque Deo vniuersorum Opifici commendaturus , tanquam ad locum certaminis & præmij se transtulit. Eodem tempore inaudita hostilitate ; peruersa rebellium multitudo, ex omni parte aduolans,conglobatur, ædes regias, sicut & alia loca exspoliat; Quidam quoque in atria Ecclesiæ , per quæ Sanctus Rex intrauerat, cum suis irrumpere conabantur,vt via ad Regem trucidandum eis pateret ; Alij valuas Basilicæ infringere tentabant , nonnulli ligneis machinis,circa Ecclesiam appositis, ignem admouere insistebant, vt aut viuos comprehendere possent,vel ijs occumbentibus superstites,omnium excidio, victorias canere , ac triumphum reportare

Isaias c. 5. tare valerent. *Sed quia non est abbreuiata manus Domini:* In instāti mirabiliter ignis, rore supernæ virtutis, exstinctus fuit, & S. Canuti Asseclæ, tanquam inuictissimi Tyrones, ab intùs vim hostilem virtute æquali infringentes, introitum omnem armis contrarijs intercluserunt, suumque Principem gloriosissimè defenderunt: Rex interea Canutus humilitate Dauidica, maxima lachrymarum copia, de superioris vitæ maculis, coram supremo Rege contritus, ad Sacerdotis aures, Sacramentali confessione deuotissimè conscientiam suam à minutissimis etiam imperfectionibus totaliter exonerauit; Cum hisce doloris perfectissimi signis, sacrum audiuit, & Sacrosanctę Communionis Sacramento se muniuit; pijssimum Regis sui exemplum Collegis reliquis impigrè imitātibus. Nouerat enim perfectè Sanctissimus Princeps, diuina Sacramentorum virtute, vires fore consolidandas, necnon spiritum ad cælestia subleuandum, iuxta illud, quòd Nobis S. Thomas reliquit documentum, inquiens: *Nullum Sacramentum est isto salubrius, quo purgantur peccata virtutes augentur, & mens omnium charismatum abundantia impinguatur.* Eodem tempore tam aureis, quàm argenteis muneribus ditauit Altaria, ac omni eo, quòd tunc

Elnot. Cantuar. in elog. vit. S. Can.

S. Thom. opus. 57.

ad ma-

ad maiorem Dei gloriam, eiusque Ministrorum commodum, elargiri poterat.

POPVLI CONATVS, VT ECclesiæ parietes infringat, ac mors prodigiosa Pibi, à dæmonibus obsessi.

CAPVT XXXIII.

INiquorum obsidentium violentia semper magis augebatur, ac multitudo vndequaque accurrens, nullo posthabito labore, Ecclesiæ parietes ad terram prosternere indefessè allaborabat; inter omnes autem magis atrox Pibo furebat, dum non amplius vt regiarum gazarum Minister Regem veneraretur; sed vt iuratus hostis ad singulare certamen eum prouocaret, totus in Regicidium conuersus atque paratus; Ipse enim velut alter Iudas, improborum ductor, malitię veneno tumidus, parietes velociter circumcinxit, vtque ijs destructis, immane scelus quantocius inchoare posset, rebellium operam sollicitabat in subsidium; Sed Deus aliquando iustitiæ effectus mani-

Sax. Grām. lib. 11. Hist. Dan. f. 199.

Q 2 festans;

David.ps.93 festans ; *Nam Deus vltionum , Deus liberè egit* : permisit, vt ille scelestus publicas sui delicti pænas exsolueret, dum eodem tempore, reliquis Ianuas per iteratos armorum ictus; infringentibus, ipse vulneribus confossus cecidit, & ad euidentioris vltionis, illico superuenietis indicium, è terra sublatus, domum asportatus fuit, & à crudelissimo dæmone inuasus, vicina quæque, tam manibus quã morsibus inuadere, diripere, & destruere contendebat; ore spumante, horribilique vlulatu vociferans, horrenda & inaudita proferre cæpit, & immane scelus suum profiteri, qui denique lingua mordicitus abscissa, vt alter Iudas, vita miserabili terribiliter excessit, & anima duplicibus dęmonum catenis obstricta, ad profundum inferni descendit. Hoc prodigioso, ac miserabili spectaculo impij rebelles nihil commoti, ab incæpta hostilitate minimè recesserunt, imò pertinaciores effecti, toto conatu, Basilicæ parietibus destruendis insudabant.

Elnot. Cantuar in elog. vit. S. Can.

MAR:

MARTYRIVM SANCTI CAnuti, qui multis vulneribus confossus, tandem brachijs ad modum Crucis distensis, ac latere Lancea perforatus occumbit.

CAPVT XXXIV.

COpia rebellium vndequaque dimicante; pijssimus Rex se morti propinquum aduertens, Redẽptori in horto oranti consimilis, oratione feruida ac efficaci se disposuit, vnà cum paucis eorum, qui ipsi intra Ecclesiam in agone assistebant, alijs vitæ discrimine perterritis in fugam conuersis; vbi partim verificari poterat; quod de Saluatore prolatum fuit: *Omnes relicto eo fugerunt*: Canutus igitur ante Sacrum Altare, vbi Crux ac Reliquię Sanctorum Martyrum, Albani & Osualdi, in capsis reconditæ, appositæ erant, flexis humillimè genibus, oculisq; in Cælum eleuatis, enixè Deum rogabat, vt in imminenti certamine, opportunis non destitueretur auxilijs; timebat enim, ne propria caro, passiones & mortales S. Matth. cap. 26.

les

les angustias naturaliter exhorrens, à constantia debita recederet, ad Redemptoris exemplum in sua passione dicentis: *Spiritus quidem promptus, caro autem infirma.* Eodem pariter tempore, impetus & populorum conatus minimè deficiebant, vt parietibus diffractis, aditum ad Ecclesiam sibi patefacerent, sed cum cum non tam facilè optatum finem consequi possent, sagittis, lapidibusque per fenestras, vt Sanctum Principem solo prosternerent, iniectis, Canutus vt alter Stephanus lapidibus obrutus, & velut rediuiuus Sebastianus sagittis confossus succumbebat. Eosdem cruciatus, & tormenta experiebatur Benedictus, eius frater, cum paucis alijs Asseclis, ita vt sanguis è vulneribus emanans, copiosè rubricaret pauimentum Ecclesię quam licet Sacrilegorum populorum immane scelus profanaret, nihilominus, vt piè credi potest, pretiosus, è Sancti Canuti corpore profusus sanguis sanctificauit. Denique innumerabilibus lapidum, telorumque vulneribus vndequaque ita dilaceratus conspiciebatur, vt de ipso verificari potuisset, quod de Redemptore meritò prædixerat Propheta: *A planta pedis vsque ad verticem capitis, non est in eo sanitas*: Verùm vt passionum Christi Rex deuotissimus imitator efficeretur, velati

S. Matth. cap. 26.

Isaias c. 1.

luti Dominus Iesus in cruce, & in medio iniquorum positus, sic & iste inter Cuneum infensissimę multitudinis constitutus, aquam sibi sitienti porrigendam enixè expetijt; adfuit igitur præsentium vnus, qui pietate motus, haustum frigidæ, per fenestram mediante hasta, subministraret: sed alius mox accurrit, iuratæ iniquitatis filius, qui hasta vasculum aqueum excutiens, aquam dissipauit; ita sitientem impius ille Principem suum, ad modicum quidem temporis, cruciauit, æterna ipse siti extenuandus in flammis auerni, debito inhumanæ adeo feritati supplicio; & subitò quidē, dum paulò post idem ille vesania tumidus, furijsque ardens, ad fontem festinat, sitim propriam exstincturus, capite prius in aqua posito, in instanti, ad instar ponderosi lapidis in profundum demergitur, genibusque desuper monstruosè distentis, spiritus nequissimus ad infima baratri abripitur, cadauere ibidem exanimi, veluti diuinæ vltionis signo, superstite relicto; ita diuina indulgente clementia; *Ducunt in bonis dies suos* & eadem pariter vrgente vindicta, *in puncto ad inferna descendunt.* Iob. c. 21.

Inuictissimus Canutus, licet ad extremum suę vitæ redactus esset, nihilominus tanquam alter Andreas Apostolus, in cruce positus, ijsdem infidis

fidis

fidis rebellibus, Cæleſtis Regni viam ſuadere non deſiſtebat, ſimulque ad Saluatoris exemplum, in cruce clamantis: *Pater ignoſce illis, quia neſciunt, quid faciunt*: Inter preſſuras perſequentium, in ipſo magis paterna reluxit charitas, qua ſemper populis ſubuenire, ſubleuare, & ad virtutum exercitium pro animarum beneficio dirigere, omni cum diligentia conabatur; Licet autem hæc verba, merum amorem ac pietatem ſtillantia, ad cor etiam lapideum emolliendum ſufficerent, nihilominus inſenſatæ plebis rabies & veſania in tantum augebatur, vt religioſiſsimum Principem, inter arma ſtridentia & ſaxa volantia poſitum, vtilia quæque ac rationabilia ſuadentem, & pacifica pollicentem, non ſolùm non audirent, ſed etiam ſpiritu malignitatis impleti, omnique humanitate exuti, nec diuinis mouerentur virtutibus, nec humanæ rationis mitigarentur perſuaſionibus, imò vt ferociores ac crudeliores effecti, inaudita barbarie, lapidum ac telorum ictibus, dum Sancti Canuti collegæ, hoſtiles impetus, intra fores Baſilicæ, alacriter reprimerent, ipſi pretioſarum reliquiarum Sanctorum Martyrum, Albani & Oſualdi capſulas, ex altari ſacro cum Cruce Sancta impoſita, in terram præcipitarent, inter quas Canutus

S. Matth. cap. 26.

tus sanctus, tanquam agnus coram tondente, & victima innocens, ad se Deo sacrificandum totaliter dispositus hærebat, & vt in die Veneris (quo Sanctus Rex occubuit) Christi passionem imitaretur, distentis brachijs ad modum Crucis, immobilis permanebat, pectore simul & ore ad Aram conuerso: Tunc quidam ex impiorum caterua, lancea per fenestram intromissa, latus eius perforauit, vt ita in milite tessera vigeret, quam in Duce veneramur, *dum vnus militum lancea latus eius aperuit*: Post vulnus exitiale, sacra Ædes sanguine cruentatur, & ipse ad terram prosternitur; *Ita venerunt gentes in hæreditatem tuam, polluerunt templum sanctum tuum, effuderunt sanguinem sanctorum tuorum, &c.* Nequaquam tamen in hisce tormentis pijssimus Rex, fratris sui Benedicti fidelissimi obliuiscebatur, certaminum Collegæ vulneribusque confossi, cui cum osculo pacis supremum vale impertijt: Postea sanguinis vnda ex lateris vulnere, vberrimè emanante, exanguis & morti proximus, denuo brachijs ad modum Crucis expansis, voce sonora adhuc superstite, Iesum interpellauit, & spiritum supremæ maiestati commendans, clamando, *In manus tuas Domine commendo spiritum meum*, exspirauit, & hostibus,

Ioan. c. 19.

Dau. ps. 78.

Sax. Gram, lib. 11. Hist. Dan. f. 200.

R mun-

mundo, Dæmone, ac propria carne superatis, gloriosis cumulatus triumphis, pretiosi glebam Cadaueris, sanguine consecratam relinquens, a tormentis & martyrio, ad sempiterna Cæli gaudia, perpetuò regnaturus, euolauit, Anno millesimo octuagesimo sexto, vt Isaacus Pontanus in sua Historia Danica asserit, & pro confirmatione, sequens Epitaphium, ad eiusdem Sancti Canuti Sepulchrum, in Ciuitate Othoniensi positum, inque Ecclesia, eiusdem glorioso nomini dicata, repertum affert, vt infra &c.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 199.

Anno Incarnationis Dominicæ 1086. in Ciuitate Othensia, gloriosus Rex, Protomartyr Danorum Canutus, pro zelo Christianæ Religionis, & iustitiæ operibus, vt Christus, à proprio Conuiua Blaccone, traditus, in Basilica Sancti Albani Martyris, per eum paulo ante ex Anglia in Daniam transuecti, post confessionem delictorum, Sacramento munitus Dominici Corporis, ante Aram, manibus solo tenus expansis in modum Crucis, lanceatus latere, septima Idus Junij, sexta feria, mortem pro Christo passus, requieuit in ipso.

Eiusdem sententiæ est Vigornius, qui Canutum septennio regnasse asserit; Elnotus Cantuariensis

sis, ab ipsomet Isaaco Pontano relatus, ponit eius mortem secutam Anno 1090. & integrum pene triennium superaddit; Baronius quoad Historiam, in Saxone Grammatico fundatus, affirmat, eius Martyrium accidisse Anno 1081. licet ab ipso Saxone nihil, vt vidi, quoad annos specificetur. Molanus in suo Martyrologio refert passionis eius Diem, ad decimam Iulij 1080. & vt declarat idem Pontanus, Typographi, aut scribarum incuria, integrum sexennium minus ponens. Vnde censeo in hac materia, stante opinionum tanta diuersitate, me submittere doctiorum arbitrio, vt ipsi concludant, quod verisimilius, & magis authenticum iudicauerint.

ERRICVS SANCTI CANVTI Frater, ac alij Adhærentes, Regis Sancti necem vindicare conantur, & licet pauci, nihilominus rebellium excidio, Victores euadunt.

CAPVT XXXV.

CANVTO Sancto è viuis sublato, Erricus eius Frater intrepidus, necnon alij constantissimi aliquot Commilitones, viribus ac populorum rebellium feritate haud perterriti, sed solùm Regij sanguinis vindictam exquirentes, non modò hostibus non cedere, sed & arma fortiter arripere, animos mutuò exhortari, irruentibus indilatè occurrere, & cedentibus vicem rependere statuerunt, certi gloriosè magis occumbere, quàm tanto Principe amisso, superuiuere. Hi igitur hostile agmen coaceruatim oppugnantes, sic diuina permittente iustitia, multorum inimicorum excidio triumpharunt, & nouo rebellium cruore Ædem Sacram consperserunt, ac

templi

templi pauimentum vnda sanguinis denuò irrigarunt; ita iustissima vindice Dei irâ, illi impijssimi Regicidæ facti sunt *opprobrium vicinis suis, subsannatio, & derisio in circuitu timentium eum*: Mirabilis sanè extitit hæc Errici belligera virtus, qui cum gloriosissimè dimicasset, ac sacrilegorum hominum copiam, armata manu, contriuisset, postea inter hostiles exercitus transiens, liber ac ab omni periculo immunis euasit, quod non sine singulari Dei propitiantis assistentia euenisse, piè credi potest, non solùm intuitu fidelitatis, Regi Sancto suo fratri præstitæ, verum etiam vt futurum Regni gubernium, tam virtute & perfectione propria, quàm in larga proximorum beneficientia solidè fundatum, assequeretur; prout totum hoc exitus comprobauit, & in sequentibus clarè dilucidabitur. Dau. ps. 78.

POPV-

POPVLVS FERINAM barbariem exercet, contra Benedictum Sancti Canuti Fratrem, necnon contra eius Commilitones adhuc superstites, & Ecclesiam supellectili Sacra exspoliat.

CAPVT XXXVI.

SAncto Canuto cum inuictissimis Athletis, intra sacras Ædes interempto, rapacitas & iniquitas Paricidarum exstincta, aut diminuta minimè fuit, sed absque diuinæ Maiestatis timore, flagitia multiplicauit, quia vt Regius Propheta testatur, *Abyssus Abyssum inuocat in voce cataractarum tuarum*: Vt igitur Sancti Regis Commilitonum excidio, peruersæ voluntatis malitiam totaliter explerent, Cadauera sanguine proprio immersa inuestigarunt, & ab inuicem separarunt, ne aliquos forsan superuiuentes relinquerent, prout de facto quosdam, lætalibus vulneribus saucios, & agonizantes inuenerunt, deinde regiæ sedis locum, domosque vicinas circumquaque per-

Dau. ps. 41.

perlustrantes, Benedicti Corpus diligentissimè inquisierunt, ne quis regiæ stirpis, vt sceleris vltor superstes remaneret; postea locis omnibus inquisitis, eundem Benedictum adhuc superuiuere, & in proximo seruari hospitio recognouerunt; Quò præcipiti cursu irruentes, egregium Iuuenem inuentum, vulneribus confossum, ac morti propinquum, pedibus extrahentes, in medium platearum detulerunt, vt Apostoli Pauli proloquium comprobaretur: *Spectaculum facti sumus mundo, Angelis, & hominibus*; Cumque, quomodo vel quali eum morte, vt iniquæ suæ voluntati penitus satisfacerent necandum esse pertractassent, iam veluti prædatores de raptu dissidentes, innocentem virum membratim distraxerunt, adhuc semiuiuum; & vt nihil crudelitatis ac ferinæ sęuitiæ intentatum relinquerent, lanceis nobile corpus, alij terræ infigunt, alij securibus, nonnulli gladijs impetunt, & ne vllus profani, immanisque sceleris expers existeret, quod quisque manu proximum corripuerat, in immanitatis instrumẽtum conuertit, ita pius hic Athleta mille vulneribus cõfossus, atque dissectus occumbit, cum perpetua atrocissimorum parricidarum infamia; Ita debacchabantur scelesti, nullo inter eos existente, qui bonum ageret, vel impiè

1. Paul. 1. Corint. c. 4.

Elnor. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

agentes

agentes coerceret, vt verificaretur dictũ propheticum. *Corrupti sunt in studijs suis, & non est, qui faciat bonum non est vsque ad vnum*: Benedictus verò inter crudeles angustias, ac dira tormenta, vita functus, æternam constantis fidelitatis memoriam reliquit; sicuti etiam eius Commilitones, qui septendecim numero, Regis Sancti ad exemplum, patienter vulnera & mortem sustinentes, eadem immanitate trucidati fuere, vti in Epitaphio, ad Canuti Sãcti Sepulchrũ apposito extat, in quo sequentia verba exarata referuntur.

Dau. ps. 13.

Occisi sunt etiam ibidem cum eo, scilicet frater eius, nomine, & gratia Martyrij, nomine Benedictus, ac decem, & septem sui Commilitones, videlicet Sueno, Ebbo, Trudo, Thago, Bernardus, Gotmerus, Sunia, Eschildus, Palnus, Rodulphus, Vivlghrisus, Frugottus, Rostenus, Alsmundus, Tocci & Blaca.

Isaac. Pont. Hist. Dan. f. 199.

Post hæc scelera, impij homines iniquis conatibus defatigati, sed minimè saturati, sacraria perscrutantes, imò reliquiarum capsulas, omni Dei Sanctorumque timore posthabito, vasa ac paramenta sacra Sanctis Altaribus extraxerunt, omniaque alia ibidem asseruata, vt suæ auaritiæ satisfacerent, sustulerunt, vt ille sacræ scripturæ textus adimpleretur: *dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum.*

Thren. c. 4

POPV-

POPVLVS PARICIDA IN publicis Plateis exultat, attentans detractionum opprobriis Canuti Sanctitatem obscurare, quæ tamen Diuina disponente prouidentia vbique magis elucescit.

CAPVT XXXVII.

POpulorum Regicidarum cæcitas atque perfidia adeo excreuit, vt tempore, quo grauia delicta ac execranda scelera deflere debuerant, in publicis plateis collætantes, ludis ac festiuis declamationibus exultarent, ad internum animorum iubilum, & satisfactionem publicandam, quam ex consummato obtinuerant regicidio, diuinæ immemores iustitiæ, quam in vltionem animabat sanguis sacer, vociferans in Cælum, iuxta illud; *Vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra*: Ita sanguis Martyris inuicti, Sancti Canuti, & Sociorum eius clamabat ad Deum de illo, quod purpurarat Basilicæ pauimentum: at Rebelles interim impijssima flagitia sua depre- Gen. c. 4.

S dica-

dicabant, & de sceleribus suis gloriantes triumphabant, vt se probarent esse de cætu eorum;
Prouer. c. 2. *Qui lætantur cum malè fecerint:* Potuisset equidem singulis horum exprobrari illud Dauidicum:
Dau. ps. 51. *Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate?* Hisce peractis nondum erat malitiarum, ac iniquitatum finis; Vt enim nullas perfidiæ partes præteriret impia colluuies, fucato pietatis titulo paricidium cæpit cohonestare, maledictis execrationibus defunctum Principem persequi, Tyrannum nuncupare, & plurium criminum reum insinuare: Accommodè vtique de ijs regius Psaltes cecinit:
Dauid. ps. 5. *Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolosè agebant, venenum aspidum sub labijs eorum, quoniam os eorum maledictione, & amaritudine plenum est.* Sed Deus, gloriosum ac
Sax. Grām. lib. 11 Hist. Dan. f. 200. Sanctum militem suum debita mercede fraudari, minimè passus, occultam Sanctissimi Canuti innocentiam ac æquitatem, tam in vita quàm in morte, manifestis publicauit indicijs atque miraculis. Nihilominus plebs insana ac maledica, inuidię impulsu excitata, infallibilem signorum veritatem obfuscare tentauit; Et licet flagitiosa sacrilegia sua, cælesti etiam iudicio reprobata, & damnata esse euidenter, vel manibus palparet, ad dissimu-

dissimulandam tamen, occultandamque miraculorum fundatissimam certitudinem, iustam iniquę cædis causam fingebat, firmamque facti defensionem prosequens, sententiæ suæ perseuerantissima propugnatrix existere non erubuit, nullis saturanda furijs, nisi Sanctissimum Principem & vita, & fama simul spoliasset; Sed in vanum omnis cecidit conatus, nam fulgidum Canuti Sanctitatis iubar, non tantum Othoniæ, verùm etiam vndequaque ad omnes populos cum maiestate diffusum, resplenduit; Tamen peruersorum rebellium corda, scelerum tenebris inuoluta, ac cælesti veritatis luci inimica minimè penetrauit, quia vt Sanctus Lucas ait: *Ambulant in tenebris, & in vmbra mortis sedent*: Interim læsæ conscientiæ stimulus eos summopere torquebat, vt Caino post perpetratum fratricidium accidit, qui licet in mundo non alios nisi Adam, & Euam superstites esse sciret, mortis tamen timore commotus, clamabat; *Omnis qui inuenerit me, occidet me*: timebant pariter & illi, ne aliquis Regis necem vlcisceretur, vel ad minus prauitatis suæ vindicem relinquerent, aut à Deo, nouæ alteri potestati iterum subiecti, præsenti libertate exuerentur, quibus conclusum erat, nec diuinis cedere institutis, nec regiæ, ac

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. fol. 199

S. Luc. c. 1.

Genes. 4. cap. 4.

superioris potentiæ obtemperare, sed cæteris audaciores, potentiores, & animosiores, audacia simul & contumacia, gentibus præesse: sed non cognouerunt cæcutientes in tenebris, quod scilicet: *Contritio, & infelicitas in vijs eorum, quia viam pacis non cognouerunt.* Psalm. 13.

SEDANTVR TVMVLTVS; & Clerus Sancti Canuti, Benedicti eius fratris & Commilitonum corpora tumulat.

CAPVT XXXVIII.

SEdatis tumultibus, ac iniquitatibus terminatis, impietatis sacrilegi executores, à loco sacro simul & à Deo recedentes, Ecclesiam Sancti Albani Martyris, pretiosa supellectili sublata, liberam, sed exspoliatam deseruerunt, vnde Clerus deuotus conuenit vnà cum multitudine concurrentium fidelium, non solùm vt ad officium pietatis assisterent, omneque auxilium in tam pia functione opportunum præstarent, verùm etiam vt Sancti Regis corpus venerarentur: Qui omnes cæso-

cæſorum corpora inordinatè permixta , ac ſimul confuſa perquirere, recognoſcere , atque vnum ab alio diſtinguere curauerunt , elaborantes precipuè, vt membra Benedicti, Regis Germani, inhumanè diſcerpta , colligerent, quæ poſtea vnà cum corpore Sancti Canuti in eminentiori Eccleſiæ loco, lacrymis vndequaque confluentibus, recondita fuere , reliqua verò glorioſorum Commilitonum in atrio eiuſdem Eccleſiæ . Baſilica itaque Othoniæ, pretioſiſsimis hiſce reliquijs ditata, magnam populorum copiam indies magis , ac magis alliciebat , & ad ſe pertrahebat , qui tam vitæ , quàm miraculorum virtutem admirantes , viua fide, ab efficaciſsima Sancti Canuti interceſsione , diuina auxilia ſperabant , quòd totum continua miraculorum ſeries comprobauit , & in ſequentibus magis diſtinctè elucidabitur . Eln or. Cãt. in Elog. vit. s. Can.

REGI-

REGINA SANCTI ALBANI Ecclesiam de nocte petit, vt corpus Sancti Canuti Coniugis sui, è sepulchro ereptum, ad propriam Patriam trãsferat, sed euidenti mota miraculo, intentionem mutat.

CAPVT XXXIX.

PRudentissima Adela Sancti Canuti Coniux, temperatis tandem singultibus nimijs, & mitigato, quem ex Regia nece conceperat, immenso vidui cordis mærore, ad patriam quàmprimum proficisci statuit, vnà cum filio suo Carolo, relictis in Dania duabus alijs filiabus, sed ne omni orbata graderetur solatio, quem viuum subtraxerat consortem impietas, vel mortuum indiuiduum sibi elegit animosa virago: constanti igitur sincerissimi amoris stimulo incitata, incomparabilis discriminum, periculorumque victrix, propriæ muliebris immemor impotentiæ, & regiam animi excellentiam, cum admiranda generositate

sitate

ſitate coniugens, pretioſas cariſsimi coniugis reliquias auferre, ſecumque ad natiuum ſolum, Grandauum transferre ſtatuit, vt ibi in Blandinienſi Eccleſia, Apoſtolorum Principi conſecrata, honore regiæ maieſtati, & Sancto corpori debito, recondcrentur; Sed quia non tam facile translationem illam ſecuturam eſſe perpendebat, cõſultis confidẽtioribus miniſtris, S. Albani Eccleſiam media nocte adire cõcluſit, vt affectũ deduceret in effectum: Determinato igitur tẽpore, cũctis neceſſarijs diſpoſitis, omni circumſpectione adhibita, Baſilicam per noctem cum ſuis ingreditur: Clauſis poſtea ianuis, ad locum eminentiorem, vbi nobile corpus humatum ſeruabatur, fodi cæptum eſt, ſed eodem inſtanti lux emiſſa cælitùs omnes Eccleſiæ angulos repleuit, ac veluti meridiani ſolis ſplendore tam atrium, quàm & contiguas habitationes clariſsimè perluſtrauit; Hoc repentino ac prodigioſo ſpectaculo, accreſcentibus continuò radijs non minus Regina, quàm Comites perterriti, ab incæptis deſtiterunt, eo magis, quia ſpiritu ſublimi, ac viua fide perpendebat pijſsima Adela, quòd cuncta taliter diſpoſita eſſent à diuina prouidentia, quæ ſicut locum illum prærogatiua martyrij eius inſigniri decreuerat, etiam patrocinio glorioſi corporis

poris orbari nolebat, talibus ostensis prodigijs. Porro deuotissima mulier, sagaci prudentia, diuina ponderans magnalia, licet amantissimi Coniugis mæsta maneret diuortio, tam perspicui tamen prodigij gratulabatur argumento, certissima iam se aduocatum efficacissimum apud Deum habere, cuius hoc signum sanctitatis perspiciebat existere. Diuinis itaque virtutibus cessit oculata testis, & misericordiæ sempiternę, debitas vultu demisso genibusque flexis lætabunda simul, & dolens grates reddidit, qualem nobis repræsentat Elnotus Cantuariensis versibus sequentibus.

Elnot. Cãt. in elog. vit. S. Can.

Coniugis ad tumulum nobilis prosternitur, ipsam
Crebris perfundens profusis fletibus humum,
Commendans quoque summo se precibus Domino,
Et sua cuncta pium poscens disponere Christum.

Denique sui quondam Sancti Canuti carissimum corpus relinquens, lacrymis ibidem copiosè profusis, gaudio simul & mærore affecta, surrexit, millies deosculans sepulchrum, ac Crucem Sanctam, pariterque sacras reliquias dimisso vultu, humillimè resalutans, corpore tandem se inde recepit, corde semper præsentissima, vtpotè

quòd

quod firmissimis indissolubilis in Sanctum Coniugem amoris nexibus implicatum asserebat. Post hæc cum filio Carolo, adhuc impubere, in Patriam est profecta, filia vtraque relicta in Dania, quarum Prior Ingherta nomine, Suecorum nobilissimo Fulconi, Matrimonio sociata (Vnde Fulchungorum præclarissima prosapia; iuxta annales Sueticos originatur) Saxonem, Benedictum & Canutum peperit: Altera verò Cæcilia dicta Errico Gothorum Præfecto desponsata fuit: Addunt præterea prædicti Annales, Inghertæ postmodum ex nuptijs filiorum, prçter cæteros, Birgerum Sueciæ Ducem obuenisse Nepotem: Et Flandrica similiter Chronica Arnulphum Danum nominant, ex sorore Caroli natum, cui de iure post Carolum Auunculum Flandria debebatur, nisi obstitisset Galliarum Rex vnà cum Gulielmo Normanno, qui in Coniugem acceperat Reginæ Galliarum sororem, nomine Ioannam.

T MAGNA

MAGNA ET INSOLITA penuria, post mortem Sancti Canuti, inualescit, necnon miracula & beneficia, Sancti meritis recepta, euidenter cognoscuntur.

CAPVT XL.

Præmemorato miraculo immediatè aliud, prodigiosum & commiserandum, successit, dum per omnes Regni partes, in quibus iniqua rebellium multitudo, furoris sui venenum, aduersùs Principem Sanctum euomuerat, repentina irrepsit mutatio, Deo ita, ad iustam Regij ac innocentis sanguinis vindictam, permittente. Cæpit enim tanta ingruere penuria, & grassari pestilentia, vt multi inedia confecti, & aëris squalore exanimati in terram corruerent; Alij, licet diuites, ad miseriam & paupertatem redacti, viuẽtes incessanter morerentur in afflictionibus suis. Nobiles etiam, qui optatis vsque modò fertilium agrorum fructibus abundarant, vbertate in sterilitatem summam mutata, cruciarentur pariter cum plebeis:

Sax. Grām. lib. 11. Hist. Dan. f. 102.

plebeis: Aer corruptus & infectus; cum armentis, simul partim debilitabat, partim exanimabat homines, etiam rubustissimos: Siluæ omni glandium, foliorumque fructu, & decore nudatæ squalebant: Mare piscibus destitutum, omnium admiratione, piscationes inutiles omnino reddebat, denique omnibus, ad sustentationem vitę necessarijs deficientibus, verificabatur illud Ieremiæ: *Defecerunt in fame, in capite omnium platearum*, & alibi, *deuastata sunt horrea, & defecerunt Apotheca*. Hoc totum Isaacus Pontanus sequenti methodo describit: *Tanta non modò annonæ per vniuersum Regnum caritas fuit, sed ea etiam infelix aëris temperies, vt nec imbrem æstus leniret, nec æstus imbris illuuiem tolleret; Si quid Sol æstiuo Cælo vix ęgrè produxisset, id autumnalis tempestas oppressit, adeo vt subsecuta continuò sit tam insueta frugum penuria, quæ inedia egenos passim necarit, locupletes verò ad egestatem perduxerit.* Et cum talis miseria, ac deplorabilis penuria ad vicina Regna minimè se extenderet, apertissimè cognoscebatur, hanc tam euidentem Cæli, terræque calamitatem, aliis messe abundantibus, Danis verò solis oppressis, sic diuina permittente iustitia, in Paricidarum noxam & publicandam trucidati Regis innocentiam,

Thren. c. 2.

Isaac. Pon. lib. 5. Hist. Dan. f. 300.

esse inflictam; Regionem quoque vniuersam hostium metus inuaserat, aduersariorum indies incursus pertimescentem, vt reliquas inter Regicidij
Sapien. c. 5. pœnas, etiam *pugnaret contra illos orbis terrarum*. Sueno autem Roschildiensium Episcopus, qui iam vt summa authoritate, ac prudenti eloquio præditus, pœnam ingratis rebellibus debitam imminere præmonuerat, tam infelici calamitate perterritus, postquam Sacram Sanctissimæ Trinitatis Basilicam, prodigiosè, vt supra dictum est, dirutam restaurauit, peregrè ad loca Sacra, & præcipuè Ierosolymam inuisendam profectus, in ipsa Rhodo, in pace feliciter obijt, ac animam, eximijs consummatis operibus, vt piè credi potest, omnipotenti Deo reddidit, cuius etiam pietatem summopere Græcia admirata fuit, eiusque cineres in ipsamet Rhodo seruati fuere.

Veneranda porro ac admirabilis trucidati Regis sanctitas, miraculis signisque declarata diuinis, magis ac magis vbique locorum innotescebat, & præcipuè ad pretiosum Sācti Martyris corpus crebrescentibus prodigijs, præconia eiusdem quotidie exaugebantur in ore omnium. Cęcis namque visus reddebatur; Manibus arefactis vigor; Debilibus ac claudis gradiendi facultas; Leprosis munditics;

dities; Infirmis cuiuscunque generis sanitas; & quidquid demum subsidij, per Sancti Canuti merita, populorum expetijt pietas, totum hoc, Deo annuente, inuicti Martyris contulit Sanctitas. Cum tanto animarum fructu, & Sancti Canuti venerationis incremento, vt plurima certatim è locis remotioribus ad sacras hasce reliquias confluente magnitudine, omnes sibi in Cælis singularem patronum, & Protectorem eligerent Sanctum Canutum.

OLAVS AD REGNI DOminium euehitur, Erricus autem de mala eiusdem voluntate suspicans, è Regno discedere statuit.

CAPVT XLI.

Hisce ita transactis, aliqui Nobilium & rebellium iniquorum, summa adhibita diligentia, omnem mouerunt lapidem, vt Olaum, Danicè *Ole*, iam Sancti Canuti aduersarium, è custodia Flandrensi liberatum, Patriæ restituerent; Et cum

Et cum eodem tempore, de Rege sibi eligendo di-
sceptarent, Erricum, Sancti Canuti partibus ad-
hærentem, ab honore omnino excludendum,
tanquam Regio dominio indignum, solumque
Olaum de iure admittendum concluserunt; Pacta
itaque pecunia, ad eiusdem redemptionem neces-
saria, Nicolaum fratrem in Flandriam mittendum
curarunt; licet autem ipse Nicolaus hoc onus non
tam libenter susciperet, nihilominus ad maiores
scelestorum hominum dissensiones, ac persecutio-
nes euitandas, assensum præbuit, ac iter versùs
Flandriam arripuit. Reuerso postea Olao, statim
tam Nobiles, quàm Plebei eius adhęrentes, ei-
dem, huius nominis secundo, Regium Diade-
ma, viua voce clamantes, & exultantes, impo-
suerunt. Quo facto non exiguum sanè fraterni af-
fectus specimen Nicolaus edidit, dum fratrem pe-
cunijs redemptum à vinculis, ad Regium fastigium
traduxit, vt se fratri subditum manciparet: Erri-
cus verò electione secuta, ac festiuis ostentationi-
bus concurrentibus, memor compedum, quos
mandante Sancto Canuto, ob perpetratum infideli-
tatis crimen, iniecerat Olao, vt prudenti consilio
omnia sinistra euitaret, vitamque cum animi quie-
te conseruaret, cum Coniuge Botilda, Nobilissi-

Sax. Gram. lib. 12. Hist. Dan. f. 201.

mi

mi Turgot Sueci filia, & morum candore præclarissima, cæteraque familia in Sueciam se quàm citissimè recepit. Porro licet Olaus ad supremum gloriæ, & celsitudinis gradum conscendisset; ex carcere ad libertatem, ex vinculis ad dominium, ex ignominioso statu, ad præclarum Regni gubernium translatus; nihilominus eodem tempore vniuersalem miseriam & egestatem, necnon pessimæ aeris influentiæ pænam, quà etiam ipse affiligebatur, experiens, omnia manifestis signis, miraculisque euidentibus, ad vindicandum Sancti Canuti sui fratris sanguinem, diuina disponente iustitia, inflicta recognouit; cùm interna ac continua cordis mæstitia: Vnde offensam cùm traditione, Sancto Principi illatam, mente fusiùs perpendens, alia mala ventura pertimescebat, vt in eo verificaretur illud impiorum supplicium; de quo Spiritus Sanctus: *Fugit impius, nemine persequente*: Paulo igitur post ad talem rei, & cibi familiaris, penuriam peruenit, vt in solitis regijs conuiuijs panis necessarius deficeret, prout Saxo Grammaticus hisce verbis enunciat. *Rex Olaus diuinum Natalem celebrans, pane in Domo non supponente, cum ieiunos circumquaque Penates aspiceret, erubescenda mensarum inopia magnopere confusus, obducto* Prou. c. 28. Sax. Gram. lib. 12. Hist. Dan. f. 102.

mani-

manibus capite, suffusoque lachrymis vultu, per summam animi ægritudinem, temporis difficultatem gemitu prosecutus est.

EXTRAHITVR E SEPVLchro Corpus Sancti Canuti, nouoque miraculo eiusdem Sanctitas comprobatur, & ad Basilicam Australem transfertur.

CAPVT XLII.

POstquam Deo dilecti Canuti, & Martyris egregij Corpus, in Ecclesiæ Sancti Albani Martyris crypta reclusum, octo annis requieuerat, Olao Regni successore imperante, crebrescentibus virtutum miraculis, communi consilio, & pari totius Cleri, Ministrorum Ciuitatis Othoniæ, populique voto, annuentibus quoque vnanimiter Regni Archiepiscopis & Episcopis, debita cum solemnitate venerabiles reliquiæ effossæ fuerunt, quæ postea ad maiorem sanctitatis confirmationem, in ignem ardentem iniectæ, quò

Elnot. Cantuar in elog. vit. S. Can.

quò magis incendia inualescebant, eò magis illæsæ & intactæ conspiciebantur, tanquam pueri in Babylonicam fornacem immissi, sed citra omnem sui læsionem, dicente scriptura sacra; *Non tetigit eos, neque contristauit flamma ignis*. Hoc insigni & euidenti miraculo roborati, & consolidati deuotissimi Præsules, debita cum pietate, honorificentia & pompa, easdem ex humili tumulo sublatas, nobilissimo feretro imposuerunt, omni Clero, Nobilibus, populisque processionaliter comitantibus, ad Basilicam Australem eiusdem Ciuitatis Othoniæ, insigni lapidea serie à fundamentis erectam deportarunt, vbi Saxeo Sarcophago corpus illatum, in crypta reconditum fuit. Huic solemnissimæ translationi Rex Olaus adesse voluit, sed sancti corporis spectator indignus, improuisa ægritudine oppressus, & nimia miseria & pestilentia afflictus, vita simul & Regno miserabiliter excessit anno 1096. post decem gubernij annos, tempore Vrbani II. Summi Pontificis.

Daniel. c. 3.

Sax. Grām. lib. 12. Hist. Dan. f. 202.

Barō. tō. 11. fol. 568.

ASSVMPTIO ERRICI III. ad Regni Dominium, Populi vniuersi applausu, quo facto, statim per intercessionem Sancti Canuti vindex pœna remittitur.

CAPVT XLIII.

OLao defuncto, qui velut omnium eo tempore ingruentium fons & origo calamitatum, populo iam exosus & execrabilis erat; Erricum, Danicè *Erick*, fratrem, qui, vt supra memoratum est, metu Olai in Sueciam secesserat, omnium acclamationes & vota, Regem huius nominis III. pronunciarunt, anno 1096. tempore Vrbani II. Summi Pontificis, & Henrici III. Imperatoris; fuit autem Erricus tam naturali bonitate, excellenti indole & heroicis virtutibus præditus, vt meritò ab omnibus populis, *Bonus* per antonomasiam vocaretur, imò in tanta eorundem erat opinione, inter miserias, magnasque penurias, in quas à multo tempore inciderant, vt lętabundi cum nouo Principe, omni tribulatione postha-

posthabita, se nouum Cælum propitium, & benignum iam habere existimarent; Neque spes eorum vacua in auras abijt; Quia statim inusitato prodigio, ac omnium ingenti admiratione, tempora mala & infelicia, in bona & prospera, sicuti quondam Salomonis, mutata fuere; Vnde quàm primum Cælũ illuxit tranquillum, Aer fauit serenus; Salubris animos erexit influentia; Rebelliones obmutuere; Iniquitates occubuere; Prata arridere virentia; Arbores luxuriari fructuosè; Horti cæperunt congratulari florentes; Ac multiplices mare parturire pisces, &, vt paucis concludam; tanta rerum omnium affluxit vbertas, vt singuli cuiusque annonæ modij singulis dænarijs venirent. Hæc omnia bona ex improuiso affluentia, & gratias singulares, Sancti Canuti meritis, nemo non asscribebat, tantò firmiori ac solidiori spe, alia deinceps maiora auxilia expectans, quantò penitius quilibet consideraret, eiusdem Sancti Martyris pietatem, charitate plenam, qua floruerat viuens. Erricus porro, vt referunt Historici, ea erat corporis spectata proceritate, vt vertices cæterorum humeris suis facilè excederet, tanta quoque vocis sonoræ virtute, & in dicendo pollebat facundia, vt non solùm ab Astantibus, sed

Sax. Grám. lib. 12. Hist. Dan. f. 205.

V 2 procul

procul etiam positis, liquidè audiretur; Quibus etiam accedebat singularis ad conciliandam sibi vniuscuiusque beneuolentiam, gratia & mansuetudo; Nec vnquam è Procerum, aut popularium cætu solitus erat discedere, nisi salutatis singulis, &, vt suos quoque nomine suo, domi salutarent, benignè commonitis. Eodem porro initij regiminis tempore, cum iam nimium excreuisset per Olai Socordiam, Vandalorum insolentia, adeo vt impunè per mare piratica exerceretur, in eos, & præsertim contra Iulinenses, bellicam classem Erricus mittere decreuit, quæ statim ac parata fuit, versùs Iulinum, qui locus seditionis caput erat, profecta soluit, eamque Ciuitatem arctissima obsidione circumcinxit, & licet nihil intentatum relinquerent obsessi, quo se defenderent, nihilominus eò tandem res deducta fuit, vt viribus præualente Errico, hi turpiter partim fugam arripuerint, partim in manus inimicas inciderint, quos Erricus singulos, iuxta delicti cuiusque grauitatem puniuit: vniuersali insuper Iulinensibus imposito tributo, annuè soluendo, perpetuam criminis memoriam reliquit: Alij quoque diuersis cruciatibus afflicti, nonnulli palo alligati, visceribus exectis, aliqui alio sæuitiæ genere trucidati.

dati.

dati fuere. Vnde Liemarus Archiepiſcopus, cui omnes Aquilonares Eccleſiæ parebant, his, alijſque occaſionibus excitatus, Erricum Regem anathemate ferire conſtituit; Quod idem Erricus animaduertens ad Vrban. II. tūc tēporis Summ. Pont. ante latam ab Archiepiſcopo ſententiam, appellauit, vnde Romam ſolemni comitatu digreſſus, coram maximo Pontifice ita cauſam egit, vt Archiepiſcopi accuſatione, liquidiſſimis rationibus confutata, Domum Regiam actore ſuperior redierit; Nec eo contentus, iterum Romam profectus, & ad pedes eiuſdemmet Pontificis genuflexus, ab eodem obtinuit, vt Eccleſiæ Danicæ, Saxonico iugo liberatæ, proprium Archiepiſcopū acciperent, cui Sedes in Eccleſia Scandinauiæ Lundenſi attribueretur, allatis præcipuè rationibus, commodiùs edoceri populum per ſuæ gentis homines, qui linguam, mores, ingenia cuiuſcumque noſſent, quàm per exteros, & longè diſſimiles.

Baron. li. 11. fol. 636.

Sax. Grām. lib 12. Hiſt. Dan. f. 204.

Iſaac. Ponti. lib 5. Hiſt. Dan. f. 302.

REX

REX ERRICVS LEGATOS ad Summum Pontificem transmittit, circa miracula Sancti Canuti eundem instructuros, qui postea in Patriam reuersi, in solemni Synodo, Canutum Sanctum Martyrem declarant.

CAPVT XLIV.

Rex interea Erricus, summa prudentia præditus, dum ad pretiosi Martyris reliquias multiplicarentur miracula, & militis Sancti præconia superni Regis dilataret potentia, insignium prodigiorum stabili fundamento, tam vtilitati publicæ prouidere, quàm cultui fidelium pro viribus cooperari cupiens, ad Vrbanum II. Legatos transmisit, vt euidentia miracula ac beneficia, pijs hominibus collata & deuotus populorum sanctificationem vrgentium, concursus, eidem innotescerent. Hi igitur prædicta omnia authenticis attestationibus confirmata, Summo Pontifici de-

ſici detulere, quibus ſufficienter inſtructus, Canutum in Sanctorum Martyrum catalogum, pro maiori Dei gloria transferre dignaretur. Quibus omnibus ad eiuſdem Summi Pontificis pedes expoſitis, & debita forma expletis, authoritatem neceſſariam ad ſingula, circa vitam & miracula Sancti Canuti, diſcutienda & determinanda ab ipſomet Pontifice, ſic diuina permittente clementia, expeditè receperunt; fama enim Sanctitatis euidentibus ſignis comprobatæ vndequaque percurrebat, quæ iam etiam in literis Gregorij VII. ſupramemoratis ſatis indicata fuit. Legati igitur in Daniam reuerſi, hilari corde, omnia Romæ peracta, & à Summo Pontifice obtenta Errico Regi retulerunt, cuius poſtea iuſſu, Archiepiſcopis & Epiſcopis, per circuitum commorantibus, in Eccleſia Auſtrali Othoniç congregatis, Religioſorum ordinum viris venerandis quàmplurimis, ſynodali more aſſiſtentibus; Legati mandata denunciarunt, ac ſimul legationis ſigna demoſtrarunt. Principalioribus igitur rerum geſtarum articulis palam prolatis, atque prælectis, necnon Regijs commiſsionibus, per internuncios facundè explicatis, omnibuſque ad cauſam attinentibus maturè diſcuſsis, immenſas omnipotenti Deo gratias perſol-

uerunt, qui in diuersis & remotis mundi partibus, electos suos glorificando, manifestat. Demum ingenti gaudio ac summa pietate, communi consilio & pari omnium voto, Regem Canutum meritis cumulatum, Sanctorum in Cælis Martyrum collegio, Summi Pontificis Vrbani II. Authoritate adscribi decreuerunt. Quo peracto, populi vndequaque exultantes, & vera animi consolatione excitati, ad maiorem Sancti Canuti gloriam, solemnia festa celebrarunt, tanquam debitam Canuti Sanctitati retributionem: teste namque Regio Psalte; *Hæc est gloria omnibus Sanctis eius.*

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

Psalm. 149.

CONCEDITVR FACVLTAS per omnes Regni partes construendi Ecclesias, & Altaria erigendi in honorem, & titulum S. Canuti Martyris.

CAPVT XLV.

DEclaratione publicæ venerationis, Sancto Canuto debitæ, secuta, ac relatu virtutum ipsius, & Apostolicæ exinde confirmatio-

mationis corroboratione latius volitante, iniqua iam persequẽtium opinio omnino deleta fuit: vnde incredulitate suppressa, religiositate fideliũ triumphante, cum immensę pietatis signis, statim Basilicæ, eius glorioso nomini dicandæ, mirabili industria construebantur. Altaria, Auri, argentique vasculis, pretiosissimisque donis ditata erigebantur, prædijs ac redditibus superadditis. Item per totius Regni loca, quæ diuinis exercitijs apta deseruire possent, numerus Sacerdotum & Clericorum, ad Sancti Canuti cultum amplificandum opportunus augebatur. Quibus pijs operibus, sinceri velut culparum pænitentes, vniuersali veneratione persecutionem iniustam compensabant, vt, quemadmodum ad necem Principis sancti, iniusto plurimi conspirauerant consilio, ita iam communi vniuersorum conatu, singulis in locis debitum deuotionis frequentaretur obsequium, nullo non euidenter cognoscente, quia hæc esset *Mutatio dexteræ excelsi*. Hisce pręclaris honoribus & admiranda miraculorum fama commoti tam vicini, quàm remotiores populi, Nobiles simul & ignobiles, ad Sancti Canuti aduolarunt sepulchrum, deuotionis suæ quique signa deferentes, ac pretiosa munera consecrantes, vt eiusdẽ Sancti Canu- Psalm. 76.

ti suffragia humillimè deposcerent, & impetrarent. Ad quantam verò gloriam Regnum Daniæ, inter alia Aquilonaria Regna, pretiosissimæ Sancti Martyris reliquiæ euexerint, non est, vt pluribus explicem ego, Isaaco Pontano sequentibus nos desuper verbis, ex Saxone Grammatico desumptis, informante. *Verum sacra eius exiguo Othoniæ Oppidulo orta, toto penè terrarum Orbe fulserunt, cultusque ipsius Sancti Canuti primùm à Ciuibus exceptus, paulatim in commune prorepsit. Cuius tam vitæ, quàm miraculorum virtutem, priuatim Othoniensibus venerandam, publica exinde Religio consecrauit. Sed & cælestem eius spiritum ad hoc vsque tempus, fælix signorum fortuna prosequitur. Hinc est, quod Canutus diuini iam animi immortalitate potitus, vt terrestribus Patriam patrociniis attollere studuit, ita cælestibus protegere non desistit; Ideoque Sanctitas eius gloriæ & celebritatis fructu opulentissima splendidum in fastis locum obtinet. Quin etiam salutares actus suos quotidianis administrat indiciis, malitiamque Patriæ beneficiis pensat; Nam virtutibus eius insignibus omnis Ætas Danica gloriabitur.*

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 200.

Sax. Grãm. lib. 12. Hist. Dan. f. 201.

ADELA

ADELA OLIM S. CANVTI Coniux, auri, argenti, gēmarumque pretiosarum copiam ad eius Sepulchrum transmittit, quibus arca conficitur, vbi eiusdem Sancti reliquiæ includuntur.

CAPVT XLVI.

PIjssima Adela Sancti Canuti Coniux, dum iuxta suorum consanguineorum consilium, magno Principi Apuliæ Duci Matrimonio coniuncta esset (quod Dux ipse præuijs multiplicatis instantijs, ad maiorem suæ conditionis splendorē votis plurimis exoptarat) sui charissimi Cōiugis haud immemor, auditis etiā vndequaque miraculis, necnon honoribus munificentissimis, quos Sancto Martyri summa populorum deuotio exhibebat, ne ipsa etiam pietate, beneuolentia, ac debito obsequio foret inferior, aurum, argentum, nec non pretiosissimas gemmas ad eiusdem sepulchrum transmitti curauit, vt, cui adhuc viuenti pudicis Coniugis affectibus decenter adhæ-

ſerat, eum iam à ſæculo ſequeſtratum, ac ſuperis aſſociatum, muneribus ſaltem pijſque donarijs tranſmiſſis, honoraret. Hæc autem dona, Errici Regis mandato, aſſeruata fuere, & poſtea etiam Humbaldi Epiſcopi, ac eodem tempore Summi Pontificis Paſchalis II. à latere Legati conſilio, ex ijſdem Arca nobiliſſima exſtructa fuit, vt inter alios refert Elnotus Cantuarienſis modo ſequenti.

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

Oſſibus Arca ſacris, inſigni ſchemmate facta,
Conficitur, puro, nitidi, fuluique metallo,
Cæruleis Croceis pulchrè decorata lapillis,
Quò poſſent Sancti iam pignora ſancta recondi.

Anno autē 1102. & Sexto Magnifici Regis Errici, congregatis vniuerſis Daniæ Archiepiſcopis, & Epiſcopis, cum multitudine Cleri, & populo innumerabili, in Eccleſia Auſtrali Othoniæ, vbi, vt ſupra memorauimus, eiuſdem ſancti reliquiæ translatæ fuerunt, aſſiſtentibus quoque ipſomet Errico Rege ac Humbaldo Epiſcopo, pretioſas Sancti Martyris reliquias ex Saxeo Sarcophago aſſumptas, atque è crypta, vbi hactenus ſeruatæ fuerant, eleuatas, ad inſtar niuis candidas, ſolemnibus laudibus, & ingenti lætitia, omnibus comitantibus, idem Humbaldus Epiſcopus 13. Kalendas Maij, pretioſiſſimo ſerico inuolutas, in eadē Arca recōdidit epitaphio, ſequēti ſimul impoſito. *Iam*

Iàm Cælo tutus summo cum Rege Canutus
Martyr, inaurata Rex, atque reconditur Arca; Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. fol. 199
Et pro iustitiæ factis occisus iniquè;
Vt Christum vita, sic morte fatetur in ipsa.
Traditur à proprio, sicut Deus ipse ministro,
Et patiens potum, telorum pertulit ictum,
Lancea necne latus, vt Christi perforat eius;
Eius & ante sacram sanguis sacer effluit aram;
Spiritibusque sacris, moriens, sociatur in astris.

Ossibus itaq; sacris, dicta cum solemnitate decenter collocatis, pretiosa cælestis thesauri Arca in sacro Altari, & in eminentiori loco Ecclesiæ, eidem dicatę reposita fuit, vbi inter alia, ad pleniorem fidelium confluentium satisfactionem & Iubilum, sumptuosissimum simul & pretiosissimum, ac exquisitis magnificum ornamentis erectum est Altare, quod vario, curiosoque artificio magnam miraculorum multitudinem distinctè repræsentabat; Eodem tẽpore punctualis & exacta obseruantia, ac debitum Apostolicæ sedi obsequium, per omnes Regni Daniæ partes enituit, vt Paschalis II. Summus Põtifex literis Apostolicis, ad Archiepiscopum Coloniensem directis, comprobauit de anno 1102. Vbi inter alia, sequentia verba leguntur. *Paschalis &c.* Barõ. lib. 12 fol. 24
Archiep. &c. Nunquid vltra vos Saxones, Danique

consti-

consistunt, & tamen eorum Metropolitani, & idem iuramentum asserunt, & Legatos Apostolicæ Sedis honorificè tractant, & in suis necessitatibus adiuuant, & Apostolorum limina per legatos suos non tantùm per triennium, sed annis singulis visitant &c.

REX ERRICVS AVDIENS BOtildam suam Coniugem, Ierosolymis mortuam esse, ipse corde contritus eò proficiscitur.

CAPVT XLVII.

EOdem anno 1102. ad Errici Regis aures peruenit, quòd Regina Botilda, sua Vxor, Ierosolymis, post longum voluntariæ peregrinationis iter, è viuis sublata fuisset. Hæc autem præclara & pijssima Mulier, vt Saxo Grammaticus, Helmoldus & Ioannes Vastouius testantur, raræ atque admirandæ patientiæ exemplo, singularique temperantiæ beneficio, necnon omnium virtutum cumulo ornata, posteritati insignem nominis sui reliquit memoriam: Inter alia, cum Rex, cæterum laudatissimus, vinculorum coniugalium impatiens, adulterinis pellicum raperetur amoribus, quas in proprio palatio sub ministerij prætextu asseruabat Re-

Ioā. vastou. in vit. ss. Aquil. fol. 62.

gina

ginaBotilda adeò tantā mariti insolentiā inuicta, sustinuit mente, vt puellas, quas ab eo adamari obseruabat, ne clarissimum Principem turpitudinis reū culparet, cum alius modus malo medendi nullus occurreret, sinceræ dilectionis officijs prosequeretur: Vnde meritò in opinione Sanctitatis decessit, eiusque corpus honorificentissimè in Valle Iosaphat reconditum fuit, pro quo latius remitto beneuolum Lectorem, ad Ioannem Vastouium, qui eandem Sanctorum Aquilonarium vitis interserit. Erricus igitur, veræ compunctionis stimulo commotus, ad exemplum suæ Coniugis, Regni gubernium Nicolao fratri suo relinquere, & Palæstinam, diuinæ dispensationis memoria venerabilem, suscepto religiosæ peregrinationis proposito, adire statuit: promissione Deo insuper facta, se præteritorum criminum ex toto corde pænitere, ac spretis omnibus mundi oblectamentis, suæ diuinæ Maiestati, totis viribus inseruiturum, prout exitus docuit: nam iter lōgum & difficile aggressus, multis terra, marique superatis laboribus, priūs Cyprū, postea Ierosolymam attigit, vbi rigida & continua pęnitentia extenuatus, votum lętus, sicut & Botilda compleuit, & ex hac vita mortali, in opinione sanctitatis decedens, ad sempiternam, vti piè creditur,

Sax. Grām. lib. 12. Hist. Dan. f. 203.

Elmold. in Croró. sclauorum.

Sax. Grām. lib. 12. Hist. Dan. f. 206.

ac

ac cæleſtem gloriam translatus fuit, dicente miſericordiarum Patre: *Non veni vocare iuſtos, ſed peccatores*: Acceſsit autem ad comprobandam vtriuſque Beatitudinem, miraculum euidens, ab ipſomet Iſaaco Pontano relatum, nempe quód Cypria tellus, quæ antea humanorum cadauerum fuerat impatiens, Errico & Botilda ibi funeratis, nec aliorum exinde corpora reſpuerit.

i. Matth. 9.

Iſaac. Pont lib. 5. Hiſt. Dan. f. 204.

NICOLAVS ERRICI FRATER ad Regni gubernium extollitur, & ſtatim in Ciuitate Othoniæ, Eccleſiam & Monaſterium Monachorum Benedictinorum, in honorem Sancti Canuti Martyris exſtrui imperat.

CAPVT XLVIII.

STatim ac ad Regnum Daniæ, importuna Errici Regis glorioſæ mortis fama euolauit, maxima omnium mæſtitia, & lachrymarum ſuſpiria manſuetudinem, pietatem, variaſque alias defuncti Principis dotes prodiderunt: Nicolaus, Danicè *Niels*, autem eius frater anno 1107. ad

Regni

Regni faſtigiũ vniuerſali applauſu aſſumptus fuit, Rex huius nominis primus, bonitate & prudentia, Sancto Canuto ac Errico fratribus, nequaquam impar. Ipſe etenim initio Imperij, ad pacis ac ſummæ pietatis opera conuerſus, Eccleſiam & Cænobium Benedictinorum, in memoriam & honorem Sancti Canuti, Othoniç exſtruxit, allaborante etiã, inter cæteros, Epiſcopo Humbaldo, maximaque exinde ipſum ordinem liberalitate eſt proſecutus, multis bonis, ac redditibus eundem locupletans, vt hiſce pijs operibus, ſummam, quàm de Monachorum Benedictinorum Sancta Religione haberet æſtimationem, publicè demonſtraret, quam etiam Paſchalis II. Summus Pontifex ſummopere commendauit, qui mittens ad eum Anagnia literas, per Bullam Pontificiam, eiuſdem Monaſterij immunitates approbauit, & ſtabiliuit. Vxorem poſtea habuit Nicolaus Rex Margaretam Ingonis IV. pientiſsimi Suecorum Regis, ac Helenæ filiam, quæ Nicolao Coniuge in pietatis operibus minimè inferior, imò alacri animo, diuini Cultus ſtudioſiſsima, & in Eccleſijs dotandis, ornandiſque liberaliſsima exſtitit; Diuinarum ædium opes, non ſolùm latifundijs & redditibus auxit, ſed & totis viribus ad augendum eorum ſplendorem incubuit, ſacerdotaliſ-

Sax. Grãm. lib. 12. Hiſt. Dan. f. 208.

Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 205.

que cultus inopiam exquisito ornamentorum genere locupletauit: Enimuero quo rem diuinam ornatiorem efficeret, Altarium splendorem, varios sacerdotum amictus, albas, casulas, Presbiterorum vestimenta tam in sacrificijs, quàm in alijs Ecclesiasticis functionibus, adhiberi solita, necnõ sacrorum vasorum apparatum, & reliquam Ecclesiæ supellectilem affatim cõparare, atque diuinis vsibus impendere studuit. Nepotum suorum insidiosam rabiem consilio temperare, ac disciplina tranquillare sciuit. Ad extremum letifero morbo correpta, dum in stabilienda Patriæ pace & propinquorum concordia sarcienda, solerter versaretur, pijs plena operibus, sancto fine quieuit, anno 1130. tempore Innocentij II. summi Pontificis, quam Ioannes Vastouius in Catalogo Sanctorum Aquilonarium cõmemorat; Nicolaus duos filios habuit Ingonem, qui adolescens ab equo contritus fuit, & Magnum, qui proditoriè Canutum, nostri Sancti Nepotem, interfecit, vt infra in Genealogia explicabitur.

Crãt. in sua Dan., lib. 5. cap. 6.

Ioã. Magn. Hist. Goth. lib. 18. c. 14.

Ioã. vastou. in vit. st. Aquil. f. 64.

Hisce Coronidem impono, neque latiùs Danicorum successuum seriem pertexo; Etenim non alius mihi propositus est scopus, quàm Sancti Regis inuictissimi Martyris Canuti ortum, educationem, morum integritatem, innocentissimam vitam, & glorio-

gloriosissimã mortẽ, pro maiori Dei gloria sãctorũ veneratione, proximiq; salute in pręsẽti libro propalare: Quibus elucidandis (id quòd historijs familiare est) quia plurimũ suffragabatur magnificèq; fauebat notitia Genealogię S. Canuti, quoad diuersos cõsãguineorũ gradus, eorũq; qualitates, ideo iuxta quod huic intẽto meo opportunũ simul & necessariũ duxi, horũ etiã prçclara opera, mores, vitã & mortẽ sobriè inserui. Prçcipuè autẽ lectorẽ attẽtũ desiderarim, circa vitã alterius Canuti, nostri sãcti ex fratre nepotis, Slesuiciensiũ Ducis, Danicè *Fourste*, ac Obotritorũ Regis, qui pariter inter Sanctos Martyres recolitur, vt tali methodo, omnis cõfusionis & æquiuocationis occasio tollatur; sicuti iã cõtigit in aliqua historia, cuius nomẽclaturã modestus supprimo, in qua Canonizatio Secũdi Canuti Primo tribuitur, vt sequenti capitulo magis clarè dilucidabitur.

GENEALOGIA S. CANVTI M. Regis Daniæ, vnà cum consanguineorum eius sanctitate, indicatur.

CAPVT XLIX.

CAnutus Magnus Rex Daniæ, ac nostri Sancti Auus, iam ab initio præmemoratus, qui in-

ter alia heroica ac sublimia opera: Angliã subiugauit, Vxorẽ habuit Emmã, S. Ethelredi iã Cõiugem, & S. Eduardi Matrem, qui ambo Reges fuerũt Angliæ. Ex sorore prædicti Canuti Magni, nomine Estridis vel Estrita, nobilissimi Principis Vlphonis Coniuge, genitus fuit Sueno Estritius, nostri S. Canuti Pater, qui post Magnũ, cognomẽto Bonum, ex Noruegia S. Olai filium, ad Regni Daniæ dominiũ conscendit: De quo sancto, vt Saxo Grãmaticus, & Isaacus Põtanus referunt, inter alia vnum mirabile, piũ, simul & curiosũ, in gratiã lectoris & per modũ trãsitus subiũgo. Anno 1098. Magnus Rex Noruegiæ, volẽs explorare incorruptionẽ eiusdem S. Olai Regis & Martyris, præcepit aperiri sepulchrũ: Episcopo autẽ & Clero resistẽte, ipse Rex audacter accessit, & vi regia aperuit; Cumque & oculis vidisset & manibus attrectasset incorruptum corpus, statim timor magnus irruit in eũ, & magna cũ festinatione discedẽs, ad regiũ palatiũ redijt: sequẽti nocte ipsemet Sãctus Olaus, ei per visũ in somnio apparuit, dicẽs: Elige tu vnum è duobus, vel vitã cũ Regno intra triginta dies amittere, vel à Noruegia discedere & eã amplius nũquam videre: Expergefactus Rex à sõno, vocauit ad se Principes & Maiores natu, eisq; visionẽ exposuit, illi autem cõterriti, ad vitã Regis

confer-

conseruandam consuluerunt ei, vt statim de Noruegia exiret: Tunc Rex sine mora fecit coadunari classem centum quinquaginta nauium, & ad orcadas insulas transfretauit, subiugatis postea illarũ populis, denique multo tempore elapso, in Insula S. Patritij, quietè ac laudabiliter dies compleuit. Rex Sueno filios habuit plurimos (inter quos quinque post ipsum, Daniæ Reges fuerunt, videlicet Haraldus, Sanctus Canutus, Olaus. Erricus, & Nicolaus) ac etiam filiam Siritham inter alias, Godeschalcho, Slauorum Principi, matrimonio coniunctam, qui cõsilio & auxilio Suenonis Regis, vti supra memorauimus, infinitam paganorum multitudinem, suo insigni conatu subiectam, ad fidem cõuertit, licet postea ab aliquibus paganis vterque trucidatus fuerit. Sanctus Canutus cum Adela, Roberti Flandriæ Comitis filia, matrimonio sociatus, tres proles progenuit, vnam nomine Inghertam, aliam Cæciliam, & Carolũ, qui vt iam supra indicauimus, à Baldouino filio Roberti Flandriæ Comitis, Patris Adelæ, necnon Mariti clementiæ, sororis Calisti II. Summi Pontificis, totius Principatus ex asse hæres institutus fuit, qui postquam annos octo, Flandris, cum summa iustitiæ ac clementiæ laude, præfuisset, necnon probis moribus & virtu-

virtutibus præclarissimis enituisset, in æde Donatiani, Brugis à Coniuratis manu paricidiali vulneribus confossus, animam Deo reddidit; Vnde postea gloriosi martyrij corona laureatus, in sanctorum Martyrum numero adscribi meruit. Erricus duos filios spurios habuit, videlicet Haraldum & Erricum, & cum Sancta Botilda sua Coniuge vnum legitimum procreauit, nomine Canutum, qui Slesuicienfium Dux fuit, & anno 1133. à Lothario Imperatore, media aliqua pecuniæ cõpensatione, Obotritorum seu Vandalorum Regnum obtinuit, licet aliqui Historici veritati magis inhærẽtes, ob suam prudentiam & morum integritatẽ, ad hosce honorum apices eum sublimatum asserãt. Fuit autem hic secundus Canutus, Nepos ex fratre nostri S. Canuti, ac ei omnino cõsimilis, itaut absque vlla alia cognitione, ex operibus vtriusq. clarè hoc percipi potuerit, dum etiam membrorũ compagine fortis, animi generositate præclarus, grassãtes Regni prædatores debellans, semper intactam suis populis libertatem seruauit: summopere etiã honorem Dei, ac subditorum beneficiũ zelabat: Eximius iustitię cultor, qua, fraternę charitatis virtute concomitante, virtutes præmijs cõpensabat, delictaq. puniebat: Spiritualibus exercitijs incumbens,

Ioan. Bolan. lib. 1. c. 7. fol. 400

bens, exactè in Ecclesia diuinis Officijs afsistebat, pauperes eleemosynis subleuabat, suosq. populos summa cum prudentia & vigilantia gubernabat, vnde tot virtutũ cumulis, Deo & hominibus gratus fuit: sed postea inuidia, ac dominij ambitione præualente, à Magno suo fratre consobrino, & Cõiuratis proditoriè, in loco Carnificinæ destinato, vulgo Harestadium, Danicè *Harested*, trucidatus fuit, vt hisce verbis Saxonis Grammatici, à Io: Bolando relatis, vnà cum miraculo declaratur. *Canutus, parente iam dolo, manum capulo inferens, vagina ferrum abstrahere conabatur, cum eum Magnus capitis media diffissum exanimat: Cæteri Coniuratorum prostratum crebris confodere cuspidibus: e sanguis eius terræ redditus, salutarem fontis scatebram perpetuis vsibus mortalium administrat, in oppido Harestadij non procul à Roschildia.* Exstitit igitur hic secundus Canutus, martyrij gloria, nostro Sancto Canuto suo Patruo æqualis, & in Sanctorum Martyrum Catalogo adscriptus fuit: Vnde Baronius ait: *Habes ex eodem authore duos Canutos Sanctos, Auum alterum, Patrem alterum Vualdemaris Regis Daniæ; quem Alexander Tertius, precibus eiusdem Vualdemari, aquè in albo Sanctorum Martyrum, tempore Friderici Imperatoris Decimi, adscripsit Canutum Regem, Patrem* Barõ: tõ: 12. fol. 116.

Patrem eiusdem Vualdemari. Quam declarationem secũdi Canuti, iussu eiusdem Pontificis, Stephanus Archiepiscopus Vbsalensis, & Eschillus Archiepiscopus Lundensis fecerunt Anno 1171.

Ex huc vsque dictis, circa vitam & miracula Sancti Canuti, gloriosi Martyris Regis Daniæ, necnõ suorũ, affinitate sanguinis sibi cõiunctorũ, qui, vt supra memorauimus, ob Sanctitatem, Martyriũ necnon ob præclarissima gesta, memorabiles se & admirabiles reddiderunt, perfectionis *spectaculum facti Deo, & hominibus*: Vnusquisque ingentem Regni illius gloriam, & felicitatem, iisdem obtentã temporibus, arguere potest: de quo tanta iure meritissimo habenda est existimatio, vt, citra omnem controuersiam, censeatur, tum famæ, tum fortunæ nobilitate, omnia alia Aquilonaris Imperij Regna antecellere. Ne verò & nos in debitis nostræ pietatis deficiamus obsequijs, cum Ecclesiastico: *Laudemus viros gloriosos, parentes nostros in generatione sua, dominantes in potestatibus, homines magna virtute & prudentia præditos, homines diuites in virtutibus, pulchritudinis studium habentes, pacificantes in Domibus suis, viros misericordiæ, quorum pietates non defuerunt.* Eccles: 44.

Fuit denique Anno 1641. in Ecclesia nostra San-

Sanctæ MARIÆ Transpontinæ, erectum Sacellum, in honorem eiusdem Sancti CANVTI Martyris, Regis Daniæ, virtute decreti Sacræ Rituum Congregationis, instante humiliter Domino Canonico Christiano PayngK Dano, auxilio & cura Ioannis Baptistæ Pamphilij, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & tunc temporis, supra negotia ad Regnum Daniæ spectantia, constituti, qui postea ad Pontificiam Sedem assumptus, felicis recordationis Innocentius Decimus vocatus fuit; Quod Decretum etiam promptè confirmatum fuit ad Vrbano Octauo Felicis memorię & die septima Ianuarij, eiusdem Anni, iuxta Martyrologium Romanum in eademmet nostra Ecclesia, prima Festiuitas Pontificiè celebrata fuit, assistente Sacro Eminentissimorum Cardinalium Collegio, cum vniuersali applausu summaque Vrbis Romæ lætitia, quam innumerabilis populorum frequentia, luminaria, Machinæ curules, & ignes artificiales per duos continuos dies, necnon plurima alia verę pietatis ac venerationis, tam glorioso Sancto debita obsequia, satis superque comprobarunt. Debemus igitur ibidem & nostras preces supplices nos effundere, votaque nostra offerre, præcipuè in die festiuitatis, quæ

ſingulis Annis, eadem die ſeptima Ianuarij celebratur, certiſsimi, nos non ſolùm inferiores antiquis Daniæ populis, ſed certè æquales ac ſuperabundantiores etiam gratias, media Sanctiſsimi Regis, & Martyris CANVTI efficaciſsima interceſsione, recepturos.

FINIS.

INDEX

INDEX CAPITVM,

QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Iniqui-

Extrahi-

FINIS INDEX CAPITVM.

REGE-

REGESTVM.

*, **: A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Omnia ſunt folia ſimplicia.

ROMÆ,

Typis Iacobi Fei Andreæ Filij. M. DC. LXVII.

De facultate Superiorum.

[illegible]